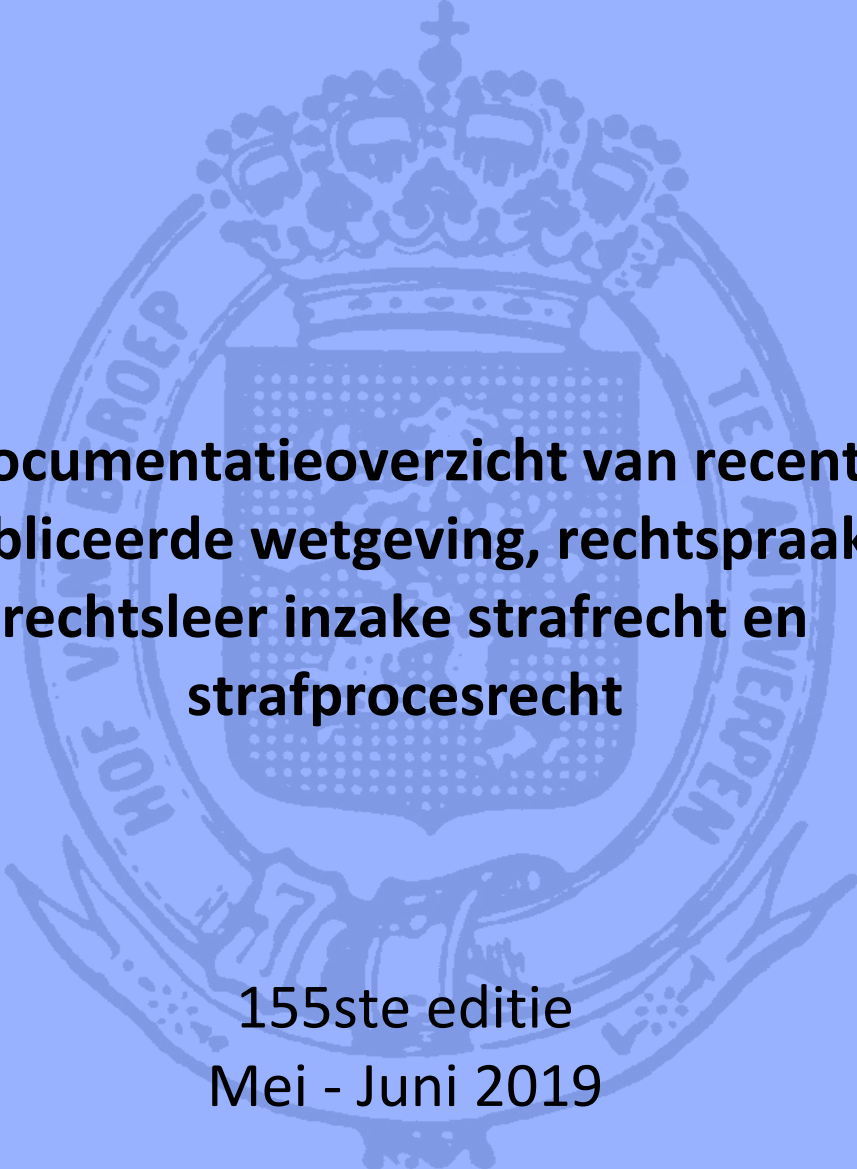

Hof van Beroep te Antwerpen
Sector V: Strafrecht – Strafkamers ten gronde
Sector VI: Strafrecht – K.I.

**Documentatieoverzicht van recent
gepubliceerde wetgeving, rechtspraak en
rechtsleer inzake strafrecht en
strafprocesrecht**

155ste editie
Mei - Juni 2019

Colofon

Documentatieoverzicht Strafrecht – Strafprocesrecht

Gerechtigd jaar 2018-2019 – Editie 155

Editie afgesloten op: 28 juni 2019

Publicatiedatum: 28 juni 2019

© Caroline VAN DEUREN

Referendaris Hof van Beroep te Antwerpen

Waalse Kaai 35A

2000 Antwerpen

Tel : 03/247.97.03

Fax :03/247.97.24

E-mail: caroline.vandeuren@just.fgov.be

Website hof van beroep te Antwerpen: <http://juridat-test.roj.just.fgov.be/beroep/documentatieoverzichten/doc/>

Inhoudstafel

INHOUDSTAFEL	2
---------------------------	----------

1. WETGEVING	14
---------------------------	-----------

1.1. BELGISCHE REGELGEVING	14
---	-----------

Wet van 5 mei 2019 tot wijziging van het Wetboek van strafvordering en het Gerechtelijk Wetboek wat de bekendmaking van de vonnissen en arresten betreft, *BS* 16 mei 2019. 14

Wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen in strafzaken en inzake erediensten, en tot wijziging van de wet van 28 mei 2002 betreffende de euthanasie en van het Sociaal Strafwetboek, *BS* 24 mei 2019. 14

Wet van 5 mei 2019 houdende wijziging van het Strafwetboek, teneinde meer in te zetten op alternatieve maatregelen bij de beteugeling van door racisme of xenofobie ingegeven delinquentie, en in verband met discriminatie herhaling doeltreffender tegen te gaan, *BS* 28 mei 2019..... 19

Wet van 5 mei 2019 tot invoeging van een artikel 55bis in het Strafwetboek, wat de herhaling betreft, *BS* 28 mei 2019. 20

Wet van 5 mei 2019 tot wijziging van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten tot aanpassing van de procedure voor de strafuitvoeringsrechter voor de vrijheidsstraffen van drie jaar of minder, *BS* 14 juni 2019..... 21

Wet van 19 maart 2019 houdende instemming met het Amendement op artikel 124 van het Statuut van Rome van het Internationaal Strafhof, aangenomen te Den Haag op 26 november 2015 op de elfde plenaire vergadering van de Vergadering van staten die partij zijn bij het Statuut van Rome, *BS* 14 juni 2019. 21

Wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie, modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank, *BS* 19 juni 2019. 22

Wet van 22 mei 2019 betreffende de handel in menselijke organen en betreffende het niet-bestrafingbeginsel voor slachtoffers van mensenhandel, *BS* 21 juni 2019..... 22

Wet van 12 mei 2019 tot oprichting van een Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens, *BS* 21 juni 2019. 23

1.2. EUROPESE REGELGEVING	23
--	-----------

Verordening (EU) 2019/816 van 17 april 2019 van het Europees Parlement en de Raad tot invoering van een gecentraliseerd systeem voor de vaststelling welke lidstaten over informatie beschikken inzake veroordelingen van onderdanen van derde landen en staatlozen (Ecris-TCN) ter aanvulling van het Europees Strafregisterinformatiesysteem en tot wijziging van Verordening (EU) 2018/1726, *Pb.L.* 22 mei 2019..... 23

Richtlijn (EU) 2019/884 van 17 april 2019 van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Kaderbesluit 2009/315/JBZ van de Raad, betreffende de uitwisseling van informatie over onderdanen van derde landen en betreffende het Europees Strafregisterinformatiesysteem (Ecris), en ter vervanging van Besluit 2009/316/JBZ van de Raad, *Pb.L.* 7 juni 2019. 24

Richtlijn (EU) nr. 2019/713 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bestrijding van fraude met en vervalsing van niet-contante betaalmiddelen en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/413/JBZ van de Raad, <i>Pb.L.</i> 10 mei 2019.....	26
1.3. OVERZICHTEN VAN WETGEVING	27
1.4. BELANGRIJKE WETSONTWERPEN EN –VOORSTELLEN	27
Wetsvoorstel tot invoering van een nieuw Strafwetboek – Boek 1 en Boek 2, <i>Parl.St.</i> Kamer 2018-2019, 3651/001.....	27
Wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek, houdende strafbaarstelling van bepaalde vormen van seksuele agressie op afstand, <i>Parl.St.</i> Kamer 2018-2019, 3662/001.	28
Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, <i>Parl.St.</i> Kamer 2018-2019, 3680/001.....	28
Wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek, teneinde de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank uit te breiden tot alle terroristische misdrijven, <i>Parl.St.</i> Kamer 2018-2019, 3686/001.....	29
Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering inzake de termijn om een volgappel in te stellen, <i>Parl.St.</i> Kamer 2018-2019, 3687/001.	29
Wetsvoorstel tot wijziging van de Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering wat de persoonlijke kennisgeving in strafzaken aan minderjarige slachtoffers betreft, <i>Parl.St.</i> Kamer 2018-2019, 3749/001.	29

2. RECHTSPRAAK..... 29

2.1. OVERZICHTEN VAN RECHTSPRAAK	30
2.2. EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS.....	30
EHRM 17 april 2018 (Paci t. België), https://hudoc.echr.coe.int	30
Trefwoorden: Artikel 5, § 1 EVRM – Geen schending recht op vrijheid en veiligheid – Artikel 6, § 1 EVRM – Geen schending recht op eerlijk proces – Overlevering Italiaanse onderdaan – Kaderbesluit Europees aanhoudingsbevel – Telefoontap in andere zaak – Geheime karakter vooronderzoek – Rechten van verdediging.....	30
EHRM 2 mei 2019 (Famulyak t. Oekraïne), https://hudoc.echr.coe.int	30
Trefwoorden: Procedure is eerlijk, ondanks het feit dat verdachte een getuige niet opnieuw kon ondervragen in een nieuw proces tegen hem	30
EHRM 23 mei 2019 (Doyle t. Ierland), https://hudoc.echr.coe.int	31
Trefwoorden: Inbreuk recht op verhoorbijstand leidt niet tot schending artikel 6 EVRM.....	31
EHRM 28 mei 2019 (Van de Kolk t. Nederland), https://hudoc.echr.coe.int	32
Trefwoorden: Inbreuk recht op verhoorbijstand leidt tot schending artikel 6 EVRM.....	32
2.3. HOF VAN JUSTITIE	32
Hof van Justitie 27 mei 2019 (C-509/18), www.eur-lex.europa.eu	32
Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Politiële en justitiële samenwerking in strafzaken – Europees aanhoudingsbevel – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Artikel 6, lid 1 – Begrip ‘uitvaardigende rechterlijke autoriteit’ – Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd door de procureur-generaal van een lidstaat – Status – Waarborg van onafhankelijkheid	32
Hof van Justitie 27 mei 2019 (C-508/18 en C-82/19), www.eur-lex.europa.eu	33
Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Prejudiciële spoedprocedure – Politiële en justitiële samenwerking in strafzaken – Europees aanhoudingsbevel – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Artikel 6, lid 1 – Begrip ‘uitvaardigende rechterlijke autoriteit’ – Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd door het openbaar ministerie van een lidstaat – Status – Bestaan van een verhouding van ondergeschiktheid ten opzichte van een orgaan van de uitvoerende macht – Individuele instructiebevoegdheid van de minister van Justitie – Geen waarborg van onafhankelijkheid	33
Hof van Justitie 5 juni 2019 (C-142/18), www.eur-lex.europa.eu	34

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Elektronische-communicatienetwerken en -diensten – Richtlijn 2002/21/EG – Artikel 2, onder c) – Begrip ‘elektronische-communicatiedienst’ – Overbrengen van signalen – Dienst voor spraak over het internetprotocol (VoIP) die het mogelijk maakt te bellen naar vaste of mobiele telefoonnummers – Dienst SkypeOut.....	34
Hof van Justitie 13 juni 2019 (C-646/17), www.eur-lex.europa.eu	36
Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in strafzaken – Richtlijn 2012/13/EU – Recht op informatie in strafprocedures – Artikel 6, lid 4 – Recht om informatie te ontvangen over de beschuldiging – Kennisgeving van elke wijziging in de verstrekte informatie indien dit nodig is om het eerlijke verloop van de procedure te waarborgen – Wijziging van de juridische kwalificatie van de feiten die het voorwerp uitmaken van de beschuldiging – Onmogelijkheid voor de beklagde om tijdens de mondelinge behandeling te verzoeken om oplegging van de in het nationale recht voorziene, met het openbaar ministerie overeengekomen straf – Verschil in geval van een wijziging van de feiten waarop de beschuldiging is gebaseerd	36
Hof van Justitie (Grote Kamer) 24 juni 2019 (C-573/17), www.eur-lex.europa.eu	37
Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in strafzaken – Europees aanhoudingsbevel – Kaderbesluiten – Geen rechtstreekse werking – Voorrang van het Unierecht – Gevolgen – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Artikel 4, punt 6 – Kaderbesluit 2008/909/JBZ – Artikel 28, lid 2 – Verklaring van een lidstaat op grond waarvan deze lidstaat de bestaande, vóór 5 december 2011 toepasselijke, rechtsinstrumenten op het gebied van overbrenging van gevonniste personen mag blijven toepassen – Tardieve verklaring – Gevolgen.....	37
2.4. HOF VAN CASSATIE.....	38
A. BEROEPEN TEGEN VONNISSEN EN ARRESTEN VAN CORRECTIONELE KAMERS.....	38
Cass. 20 februari 2018 (P.17.0314.N), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Winants	38
Trefwoorden: Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in hoger beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Overgangsbepalingen van de wet van 19 oktober 2015 - Draagwijdte - Gevolg.....	38
Cass. 20 februari 2018 (P.16.1133.N), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Winants	39
Trefwoorden: 1. Rechterlijke organisatie – Strafzaken - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in hoger beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Draagwijdte - Gevolg.....	39
2. Prejudicieel geschil - Strafzaken - Rechterlijke organisatie - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in hoger beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Hof van Cassatie - Verplichting.....	39
Cass. 20 februari 2018 (P.17.0882.N), www.juridat.be	40
Trefwoorden: 1. Wet Kruispuntbank Voertuigen - Dienst Inschrijving Voertuigen - Opsporing van overtredingen op de verkeersreglement - Toegang door de politie - Onregelmatig verkregen bewijs – Gevolg	40
2. Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijselementen - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op bescherming van persoonsgegevens - Schending van artikel 8 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Nietigheid van onregelmatig verkregen bewijselementen - Draagwijdte - Gevolg	40
3. Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Artikel 47 - Recht op een doeltreffende voorziening in rechte en op een onpartijdig gerecht - Bewijs - Onregelmatig verkregen bewijselementen - Toetsing aan artikel 32 Wetboek van Strafvordering - Gevolg	40
Cass. 27 februari 2018 (P.17.0606.N), www.juridat.be	41
Trefwoorden: Wegverkeer - Wegverkeerswet - Alcoholintoxicatie - Afname van ademtest of ademanalyse - Bijstand raadsman - Voorwaarde	41
Cass. 27 februari 2018 (P.17.0509.N), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants	41
Trefwoorden: Werking in de tijd - Veroordeling met gewoon uitstel - Herroeping van het uitstel - Nieuwe wet die de mogelijkheid tot herroeping uitbreidt - Werking in de tijd.....	41

Cass. 7 maart 2018 (P.17.0558.F), www.juridat.be	41
Trefwoorden: 1. Sociaal strafrecht - Belemmering van het toezicht - Het element fout – Begrip	41
2. Moreel bestanddeel - Sociaal strafrecht - Belemmering van het toezicht - Het element fout – Bewijs	41
3. Zwijgrecht - Recht om zichzelf niet te beschuldigen - Draagwijdte	42
Cass. 13 maart 2018 (P.17.0365.N), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Decreus.....	42
Trefwoorden: 1. Verstekbeslissing waartegen verzet mogelijk is en waartegen binnen de gewone verzetstermijn verzet werd aangetekend - Beslissing waarbij verzet tegen die verstekbeslissing ongedaan werd verklaard - Gevolg	42
2. Verzet - Ongedaanverklaring - Voorwaarden	42
3. Verzet - Ongedaanverklaring - Bevoegdheid rechter - Onderzoek verjaring - Bestaanbaarheid.....	42
Cass. 13 maart 2018 (P.17.0695.N), www.juridat.be	43
Trefwoorden: 1. Grievensformulier - Aankruising rubriek 'strafmaat' - Draagwijdte - Toepassing.....	43
2. Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 50 - Tijdelijke immobilisering van het voertuig - Niet gevorderd voor de eerste rechter - Niet bevolen door de eerste rechter - Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de beslissing over de strafmaat.....	43
Cass. 13 maart 2018 (P.18.0092.N), www.juridat.be	43
Trefwoorden: Strafvordering - Verjaring - Stuiting - Daden van onderzoek - Begrip - Toepassing	44
Cass. 13 maart 2018 (P.17.0841.N), www.juridat.be	44
Trefwoorden: 1. Persoon slachtoffer van geweld bij zijn arrestatie of detentie - Sterk feitelijk vermoeden van verantwoordelijkheid van de autoriteiten - Taak van de Staat - Geen overtuigende verklaring - Gevolg	44
2. Persoon slachtoffer van geweld bij zijn arrestatie of detentie - Taak van de klager - Taak van de rechter - Bewijsstukken opgesteld onmiddellijk of zeer kort na de invrijheidstelling - Bewijswaarde - Beoordeling door de rechter.....	44
3. Klacht wegens verwondingen opgelopen bij arrestatie of tijdens detentie - Politieambtenaren die met de klager contact hadden - Verplichting.....	44
Cass. 13 maart 2018 (P.17.0083.N), www.juridat.be	45
Trefwoorden: 1. Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Orde van voorrang - Evenredigheid.....	45
2. Strafzaken - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Verschillende beklagden - Verdeling.....	45
3. Misdrijf – Toerekenbaarheid - Geïdentificeerde natuurlijke persoon - Vaststelling door rechter van wetens en willens gepleegde fout – Gevolg	45
4. Deelneming - Positieve daad van deelneming - Verzuim om te handelen - Begrip - Gevolg.....	45
5. Subsidiefraude - Subsidiefraudebesluit - Aanwenden van een subsidie voor andere doeleinden dan waarvoor ze werd verkregen - Strafbaarstelling – Omvang.....	45
6. Subsidiefraude - Subsidiefraudebesluit - Afleggen onjuiste of onvolledige verklaring tot het verkrijgen of behouden van subsidie - Ontvangen of behouden van een subsidie ingevolge onjuiste of onvolledige verklaring - Onderscheiden misdrijven – Gevolg.....	45
7. Strafzaken - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen – Raming.....	45
8. Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen – Bestemming	45
9. Subsidiefraude - Subsidiefraudebesluit - Verbeurdverklaring - Verplichting - Omvang - Gevolg – Voorwaarde	45
10. Vermogensvoordelen - Verbeurdverklaring bij equivalent – Redengeving	45
11. Vermogensvoordelen - Verschillende beklagden - Verdeling – Redengeving	45
12. Subsidiefraude - Subsidiefraudebesluit - Ambtshalve gelasting tot terugbetaling van de onterecht betaalde sommen - Omvang.....	46
13. Onderzoek in strafzaken - Algemeen - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat - Interpretatie Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Draagwijdte - Grens – Voorwaarde.....	46
14. Onderzoek in strafzaken - Algemeen - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat - Niet-uitsluiting verhoren afgelegd zonder die bijstand - Gevolg - Beoordeling door de rechter - Aard – Toepassing	46
15. Keuze van de straf of de maatregel - Bijzondere motiveringsplicht - Artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering – Draagwijdte	46

16. Subsidiefraude - Subsidiefraudebesluit - Bijzondere verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Bijzondere motiveringsplicht - Artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering - Toepasselijkheid	46
Cass. 21 maart 2018 (P.17.1199.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch	49
Trefwoorden: 1. Diefstal en afpersing - Bestanddelen - Moreel bestanddeel - Bedrieglijk opzet - Begrip - Voornemen om over de zaak animo domini te beschikken - Bewijs	49
2. Diefstal en afpersing - Bestanddelen - Moreel bestanddeel - Bedrieglijk opzet - Bewijs - Onaantastbare vaststelling door de feitenrechter.....	49
Cass. 21 maart 2018 (P.17.1062.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch	49
Trefwoorden: 1. Strafzaken - Ongedaan verklaard verzet - Voorwaarde - Kennis van de dagvaardig - Bewijslast	49
2. Verzet - Strafzaken - Ongedaan verklaard verzet - Voorwaarde - Kennis van de dagvaardig - Beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof	49
3. Strafzaken - Ongedaan verklaard verzet - Voorwaarde - Wettige reden van verschoning - Onmogelijkheid om persoonlijk te verschijnen - Gevolg - Omstandigheden te wijten aan de beklagde - Verplichting de nodige stappen te ondernemen om zich door een raadsman te doen vertegenwoordigen.....	49
Cass. 21 maart 2018 (P.17.0499.F), www.juridat.be	50
Trefwoorden: 1. Waals Gewest - Milieuwetboek - Misdrijf - Administratieve sanctie - Administratieve sanctieprocedure - Beroep bij de politierechtbank of de correctionele rechtbank - Toezicht met volle rechtsmacht - Draagwijdte.....	50
2. Waals Gewest - Milieuwetboek - Misdrijf - Administratieve sanctie - Administratieve sanctieprocedure - Beroep bij de politierechtbank of de correctionele rechtbank - Toezicht met volle rechtsmacht - Grens.....	50
Cass. 10 april 2018 (P.17.0930.N), www.juridat.be	51
Trefwoorden: Strafzaken - Laattijdig neergelegde conclusies - Ambtshalve wering door rechter - Wijze	51
Cass. 10 april 2018 (P.17.0779.N), www.juridat.be	51
Trefwoorden: Strafzaken - betekening verstekvonnis - Aangestelde - Begrip	51
Cass. 11 april 2018 (P.18.0114.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere	51
Trefwoorden: 1. Waals Milieuwetboek - Administratieve geldboete - Beroep - Politierechtbank of correctionele rechtbank - Afwijzing van het beroep - Aard van de veroordeling - Gevolgen voor de vermelding van de wetsbepalingen en de motivering.....	51
2. Waals Milieuwetboek - Administratieve geldboete - Beroep - Politierechtbank of correctionele rechtbank - Afwijzing van het beroep - Cassatieberoep van de eiser - Verplichting tot betekening aan de sanctionerend ambtenaar.....	51
Cass. 11 april 2018 (P.17.1303.F), www.juridat.be	52
Trefwoorden: 1. Hoger beroep - Vorm - Beginsel van het hoger beroep op grieven - Geen grief betreffende de schuldigverklaring - Gevolg voor de aanhangigmaking bij de appelrechter	52
2. Gezag van gewijsde – Strafzaken – Draagwijdte.....	52
Cass. 11 april 2018 (P.18.0024.F), www.juridat.be	53
Trefwoorden: 1. Slagen en verwondingen - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden - Beoordeling - Verband van evenredigheid	53
2. Strafzaken - Verschoningsgrond uitlokking - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof	53
3. Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Opzettelijke slagen en verwondingen of doodslag - Verschoningsgrond uitlokking - Deel van de schade ten laste van de rechtverkrijgenden - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof ...	53
Cass. 18 april 2018 (P.18.0057.F), www.juridat.be	53
Trefwoorden: Wegverkeerswet - Rijden in staat van alcoholintoxicatie - Ademanalyse - Resultaat - Gevolg	53

Cass. 15 mei 2018 (P.18.0238.N), www.juridat.be	54
Trefwoorden: 1. Werkloosheid – Recht op uitkering - Activiteit niet beperkt tot het gewone beheer van het eigen bezit – Begrip.....	54
2. Werkloosheid – Recht op uitkering - Activiteit beperkt tot het gewone beheer van het eigen bezit - Begrip - Vereiste.....	54
Cass. 22 mei 2018 (P.18.0198.N), www.juridat.be	54
Trefwoorden: Probatiewet - Artikel 1, § 3, eerste lid - Opleggen van een opleiding als bijzondere voorwaarde - Voorwaarden - Draagwijdte - Gevolg	54
Cass. 22 mei 2018 (P.17.1261.N), www.juridat.be	54
Trefwoorden: Recht van verdediging - Strafzaken - Deelneming - Artikel 66 Strafwetboek - Vervolging als deelnemer in de zin van artikel 66, eerste tot en met derde lid Strafwetboek - Veroordeling als deelnemer in de zin van artikel 66, vierde lid Strafwetboek - Herkwalificatie - Verwittiging - Draagwijdte - Gevolg.....	54
Cass. 22 mei 2018 (P.18.0097.N), www.juridat.be	55
Trefwoorden: Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de rechter - Hoger beroep - Grievensformulier - Ondertekening van het grievensformulier - Vervallenverklaring van het hoger beroep - Draagwijdte - Gevolg	55
Cass. 22 mei 2018 (P.17.1025.N), www.juridat.be	55
Trefwoorden: Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Grondwet - Artikel 12, tweede lid en 14 - Draagwijdte - Omschrijving van strafbaar gedrag met verwijzing naar een richtlijn van de Europese Unie - Gevolg ..	55
Cass. 22 mei 2018 (P.14.0597.N), www.juridat.be	56
Trefwoorden: Artikel 162bis Wetboek van Strafvordering - Veroordeling tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding - Douane en accijnzen - Belgische Staat in het ongelijk gesteld - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Draagwijdte - Gevolg	56
Cass. 29 mei 2018 (P.17.0635.N), www.juridat.be	56
Trefwoorden: Strafzaken – Burgerlijke rechtsvordering - Beklaagde - Vrijspraak van alle ten laste gelegde feiten - Vordering tot herstel van schade - Beoordeling door de strafrechter - Omvang	56
Cass. 11 september 2018 (P.18.0018.N), <i>RABG</i> 2019, afl. 8, 593-595.....	56
Trefwoorden: Strafrecht – Algemene beginselen – Samenloop – Verschillende misdrijven – Eenheid van opzet – Begrip zwaarste straf – Bepaalt zowel toepasselijke hoofd- als bijkomende straffen	57
Cass. 9 oktober 2018 (P.18.0218.N), www.juridat.be	57
Trefwoorden: 1. Bendevoorming – Criminele organisatie – Onderscheid – Deelname aan voorbereiding of uitvoering van geoorloofde activiteit van criminele organisatie – Mogelijke kwalificatie als deelname aan beslissing in het raam van de activiteit van dezelfde criminele organisatie	57
2. Vonnissen en arresten – Vermeldingen – Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de rechtspersoon – Artt. 5 en 7bis Sw. – Geen verplichte vermeldingen.....	57
3. Verbeurdverklaring – Witwassen – Vermogensvoordelen – Ten aanzien van alle deelnemers – Vermogensvoordelen die niet worden aangetroffen in het vermogen van de veroordeelde – Raming van de geldwaarde – Verplichte verbeurdverklaring van het geldbedrag – Matiging in verhouding tot de mate waarin iedere deelnemer bij het witwasmisdrijf betrokken was	57
4. Bewijs – Strafzaken – Bewijsmiddelen – Proces-verbaal van Federale Overheidsdienst Financiën – Bewijswaarde – Tot bewijs van het tegendeel.....	57
5. Rechten van de mens – Eerlijk proces – Strafzaken – Recht van verdachte op toegang tot een advocaat bij zijn verhoor door de politie – Voorwaarde – Zich in een kwetsbare positie bevinden	58
6. Vonnissen en arresten – Motiveringsplicht – Strafzaken – Straf die appelrechter overweegt op te leggen – Geen verplichting tot vergelijking met de straf die het beroepen vonnis heeft opgelegd	58
Cass. 23 oktober 2018 (P.18.0577.N), www.juridat.be	59
Trefwoorden: Hoger beroep – Openbaar Ministerie – Grievensformulier – Termijn.....	59
Cass. 23 oktober 2018 (P.18.0599.N), www.juridat.be	59
Trefwoorden: Hoger beroep – Openbaar Ministerie – Grievensformulier – Termijn – Eerlijk proces	59
Cass. 31 oktober 2018 (P.18.0673.F), www.juridat.be	59
Trefwoorden: Motivering van de straf en van de strafmaat - Draagwijdte - Verplichte straf.....	59
Cass. 13 november 2018 (P.18.0360.N), www.juridat.be	60

	Trefwoorden: Rechtsmiddelen – Strafzaken – Hoger beroep – Grieven – Saisine van de appelrechter – Grief over de schuld – Herkwalificatie door de appelrechter van de telastlegging naar de oorspronkelijke kwalificatie van de inleidende akte – Geen ambtshalve grief	60
Cass. 20 november 2018 (P.18.0506.N), www.juridat.be		60
	Trefwoorden: 1. Bewijs – Strafzaken – Getuigenbewijs – Verklaringen van de ter terechtzitting gehoorde getuige – Aantekening van de voornaamste verklaringen van de getuige door de griffier – Strafgerechten in hoger beroep.....	60
	2. Strafvordering – Terechtzitting – Proces-verbaal – Verplichting van de griffier om aantekening te houden van de voornaamste verklaringen van de getuige – Draagwijdte	60
Cass. 20 november 2018 (P.18.0688.N), www.juridat.be		60
	Trefwoorden: 1. Recht van verdediging – Zwijgrecht – Recht om niet mee te werken aan zijn eigen beschuldiging – Niet-meedelen door een vervolgte persoon van gegevens die hem ontmaskeren – Weren van bewijsgegevens – Voorwaarden.....	60
	2. Recht van verdediging – Zwijgrecht - Bewijs dat werd verzameld ter gelegenheid van een administratief onderzoek waaraan de beklaagde zijn medewerking moest verlenen onder dreiging van een strafsanctie – Weren van bewijselementen – Voorwaarden – Persoon die wordt vervolgd in de zin van art. 6.1 EVRM en artt. 14.1 en 14.3.g IVBPR – Administratief onderzoek dat louter strekt tot het doen van materiële vaststellingen – Beoordeling door de rechter	61
Cass. 20 november 2018 (P.18.0732.N), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal L. Decreus		61
	Trefwoorden: 1. Rechtsmiddelen – Strafzaken – Hoger beroep – Beoordeling van de ontvankelijkheid – Voorafgaandelijk horen van partijen niet vereist	61
	2. Recht van verdediging – Mogelijkheid van tegenspraak – Onderzoek van de ontvankelijkheid van het hoger beroep	61
Cass. 27 november 2018 (P.18.0886.N), <i>T.Strafr.</i> 2019, afl. 3, 155.		62
	Trefwoorden: Strafvordering – Politierechter – Correctionele rechtbank in hoger beroep – Straffen – Motivering hoofdstraf.....	62
Cass. 28 november 2018 (P.18.0766.F), www.juridat.be		62
	Trefwoorden: 1. Aansprakelijkheid buiten overeenkomst – Herstelplicht – Verscheidene daders – Hoofdelijkheid - Samenlopende fouten - Slachtoffer heeft geen fout begaan - Volledige vergoeding..	62
	2. Vervolging voor de strafrechter - Verscheidene beklaagden - Beklaagde aansprakelijk gesteld voor de schade - Cassatieberoep - Middel dat opkomt tegen de beslissing die de aansprakelijkheid van een medebeklaagde uitsluit – Ontvankelijkheid.....	62
	3. Beklaagde-eiser in cassatie - Geen geding voor de feitenrechter tussen de eiser en de medebeklaagde-verweerder - Ontvankelijkheid van het cassatieberoep	62
Cass. 28 november 2018 (P.18.0104.F), www.juridat.be		63
	Trefwoorden: 1. Neerlegging van conclusie - Laattijdige neerlegging - Misbruik van rechtspleging - Ontstentenis van een conclusiekalender - Gevolg.....	63
	2. Beslag in strafzaken - Opheffing - Vonnisgerecht - Ontstentenis van verbeurdverklaring - Teruggave van de inbeslaggenomen voorwerpen - Teruggave aan de persoon in wiens handen beslag werd gelegd - Weigering - Reden	63
Cass. 28 november 2018 (P.18.0809.F), www.juridat.be		63
	Trefwoorden: 1. Verplichting het cassatieberoep te betekenen - Douane en accijnzen - Vervolgde persoon - Verplichting om het cassatieberoep aan de administratie te betekenen	63
	2. Strafzaken - Verstekbeslissing - Regelmatige betekening - Voorwaarde - Informatie omtrent de nadere regels om rechtsmiddelen in te stellen	63
	3. Strafzaken - Vorm - Betekening van het verzet aan de vervolgende partij - Douane en accijnzen - Verzet enkel betekend aan het openbaar ministerie – Gevolg.....	64
	4. Strafzaken - Douane en accijnzen - Buitengewone termijn - Verstekbeslissing - Regelmatige betekening - Voorwaarde - Informatie omtrent de nadere regels om rechtsmiddelen in te stellen - Draagwijdte.....	64
Cass. 28 november 2018 (P.18.0729.F), www.juridat.be		64
	Trefwoorden: 1. Bijzondere verbeurdverklaring bij equivalent - Niet in het vermogen van de veroordeelde aan te treffen vermogensvoordelen - Raming van de geldwaarde - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter	65

2. Recht van verdediging - Bijzondere verbeurdverklaring bij equivalent - Niet in het vermogen van de veroordeelde aan te treffen vermogensvoordelen - Raming van de geldwaarde door de rechter - Hoger bedrag dan het in de schriftelijke vordering van het openbaar ministerie vermelde bedrag	65
Cass. 29 januari 2019 (P.18.1046.N), <i>RABG</i> 2019, afl. 2, 662-665.	65
Trefwoorden: Bevoegdheid – Rechtspleging – Rechtsmiddelen (strafgerechten) – Verzet (strafrecht) – Rechtspleging – Ongedaan verzet – Wettige reden van verschoning – Afstand van het recht om te verschijnen – Afwezig door communicatiefout met voormalige raadsman – Eigen nalatigheid sluit een wettige reden van verschoning niet uit	65
Cass. 5 februari 2019 (P.18.1072.N), www.juridat.be	66
Trefwoorden: Strafrecht – Algemene beginselen – Samenloop – Verschillende misdrijven – Wanbedrijven (art. 60 Sw.) – Herleiding straffen tot dubbel van maximum	66
Cass. 27 februari 2019 (P.18.0982.F), www.juridat.be	66
Trefwoorden: Strafvordering – Verzet – Ongedaan verzet (art. 187, §6 Sv.) – Gewag maken van overmacht of een wettige reden van verschoning – Feitelijke beoordeling door rechter op verzet – Nalatigheid van de beklaagde of zijn advocaat bij het agenderen van een latere zitting	66
Cass. 6 maart 2019 (P.18.1180.F), www.juridat.be	67
Trefwoorden: Hoger beroep – Vormen en termijnen – Grieven – Grievenformulier – Nauwkeurigheid van aangebrachte grieven – Beoordeling	67
Cass. 30 april 2019 (P.18.1265.N), www.juridat.be	67
Trefwoorden: Straffen – Beroepsverbod – Rechtspersoon	67
Cass. 30 april 2019 (P.19.0065.N), www.juridat.be	68
Trefwoorden: Verjaring – Stuiting – Daden van vervolging – Onregelmatigheid handeling – Gevolg ...	68
Cass. 7 mei 2019 (P.19.0063.N), www.juridat.be	68
Trefwoorden: 1. Taalwet Gerechtszaken – Absolute nietigheid – Wetswijziging – Relatieve nietigheid – Werking in de tijd	68
2. Taalwet Gerechtszaken – Absolute nietigheid – Wetswijziging – Relatieve nietigheid – Opwerpen <i>in limine litis</i>	68
Cass. 14 mei 2019 (P.19.0225.N), www.juridat.be	69
Trefwoorden: Taalwet Gerechtszaken – Absolute nietigheid – Wetswijziging – Relatieve nietigheid – Werking in de tijd – Belangenschade	69
Cass. 14 mei 2019 (P.18.1320.N)	70
Trefwoorden: 1. Rechten van verdediging – Getuige à charge – (Doen) Ondervragen van getuige – Beoordeling – Criteria	70
2. Redelijke termijn – Aanvangspunt	70
Cass. 21 mei 2019 (P.19.0045.N)	72
Trefwoorden: 1. Rechten van verdediging – Verhoor – Recht op bijstand van een advocaat – Salduz – Beperking van het recht op bijstand – Gevolg – Beoordeling	72
2. Straf – Werkstraf – Weigering – Motivering	72
Cass. 21 mei 2019 (P.18.1316.N)	74
Trefwoorden: Verjaring strafvordering – Samenloop – Beoordeling – Feiten gesitueerd in een tijdsperiode zonder nadere aanduiding – Uitgaan van voor beklaagde meest gunstige tijdstip	75
Cass. 28 mei 2019 (P.17.1006.N), www.juridat.be	75
Trefwoorden: Douane en accijnzen – Verbeurdverklaring – Aard – Veroordeling tot betaling van tegenwaarde – Aard	75
Cass. 28 mei 2019 (P.19.0240.N), www.juridat.be	76
Trefwoorden: Straf – Motivering – Afwezigheid beklaagde	76
Cass. 28 mei 2019 (P.19.0199.N)	76
Trefwoorden: Hoger beroep – Saisine appelrechter – Grievenformulier OM – Strafmaat – Verbeurdverklaring	76
Cass. 28 mei 2019 (P.19.0113.N), www.juridat.be	77
Trefwoorden: Bijzondere verbeurdverklaring – Schriftelijke vordering – Schriftelijke vordering geweerd in eerste aanleg – Herneming schriftelijke vordering voor appelrechter – Saisine appelrechter	77
Cass. 4 juni 2019 (P.18.0464.N)	78

	Trefwoorden: Hoger beroep – Akte hoger beroep – Grievensformulier – Samen te lezen – Ontbreken van handtekening op grievensformulier	78
Cass. 4 juni 2019 (P.19.0042.N), www.juridat.be		79
	Trefwoorden: 1. Onverenigbaarheden – Raadsheer nam in eerste aanleg al kennis van de zaak, maar velde geen vonnis	79
	2. Hoger beroep – Uitbreiden van incriminatieperiode – Geen eenparigheid vereist indien de strafbare feiten hierdoor niet worden vermeerderd	79
B.	BEROEPEN TEGEN ARRESTEN VAN DE K.I.	80
Cass. 27 februari 2018 (P.17.0895.N), www.juridat.be		80
	Trefwoorden: 1. Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Burgerlijkepartijstelling - Ontvankelijkheid - Beoordeling - Wijze	80
	2. Onderzoeksgerechten - Klacht met burgerlijkepartijstelling - Saisine – Omvang	80
	3. Gerechtelijk onderzoek - Burgerlijkepartijstelling - Vervolging van burgerlijke partij voor misdrijven waardoor hijzelf geen schade heeft geleden – Gevolg	80
	4. Burgerlijkepartijstelling voor onderzoeksrechter - Ontvankelijkheid - Voorwaarden	80
	5. Onderzoek in strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Klacht met burgerlijkepartijstelling - Gevolg	80
	6. Burgerlijkepartijstelling - Geen vorderingen gerechtelijk onderzoek of verwijzing door openbaar ministerie - Beoordeling ontvankelijkheid - Bevoegdheid	80
	7. Gerechtelijk onderzoek - Burgerlijkepartijstelling - Geen vorderingen gerechtelijk onderzoek of verwijzing door openbaar ministerie - Aannemelijkheid schade of aanwezigheid van vereiste belang - Beoordeling - Wijze	81
Cass. 7 maart 2018 (P.17.1257.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch		82
	Trefwoorden: Strafzaken - Vormen - Arresten bij verstek gewezen door het hof van assisen - Motiverend arrest en veroordelend arrest - Betekening enkel geschied aan het openbaar ministerie - Geldigheid	82
Cass. 7 maart 2018 (P.18.0228.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch		82
	Trefwoorden: Bevel tot aanhouding bij verstek - Europees aanhoudingsbevel - Verschillende feiten - Verschillende omschrijving – Regelmatigheid	82
Cass. 14 maart 2018 (P.18.0212.F), www.juridat.be		82
	Trefwoorden: Uitlevering - Hechtenis - Redelijke termijn - Beoordeling - Inaanmerkingneming van de door de gedetineerde ingeleide rechtsplegingen	82
Cass. 21 maart 2018 (P.18.0141.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch		83
	Trefwoorden: 1. Vervolging van een parlamentslid - Regeling van de rechtspleging - Uitzondering wegens miskennis van artikel 59 Grondwet - Beslissing houdt geen verband met de bevoegdheid van het rechtscollege dat kennisneemt van de zaak - Onmiddellijk cassatieberoep – Ontvankelijkheid	83
	2. Vraag aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting om de vraag te stellen - Verschil in behandeling voortvloeiend uit grondwettelijke bepalingen	83
Cass. 10 april 2018 (P.18.0348.N), www.juridat.be		83
	Trefwoorden: Vreemdelingen - Bevel om het grondgebied te verlaten - Vrijheidsberoving ter waarborging van uitvoering van het bevel - Onderzoek schending artikel 3 EVRM - Voorwaarde	83
Cass. 11 april 2018 (P.18.0257.F), www.juridat.be		84
	Trefwoorden: Vreemdelingen - Administratieve vasthouding - Nieuwe titel - Autonome titel - Wegvallen - Uitwerkingen	84
Cass. 11 april 2018 (P.18.0372.F), www.juridat.be		84
	Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis – Bevel tot aanhouding - Tenuitvoerlegging - Huis van arrest – Motivering	84
	2. Voorlopige hechtenis – Bevel tot aanhouding - Huis van arrest - Gebruik van talen in bestuurszaken	84
	3. Voorlopige hechtenis – Bevel tot aanhouding - Wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie - Toepasselijkheid	84
Cass. 11 april 2018 (P.18.0326.F), www.juridat.be		85

	Trefwoorden: Vreemdelingen - Administratieve vasthouding - Voorwaarden - Gezins- en familielevens en gezondheidstoestand van de betrokken vreemdeling.....	85
Cass. 18 april 2018 (P.17.1113.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere		85
	Trefwoorden: 1. Smaad - Feit of gebaar - Begrip - Bord opgehouden tijdens een betoging.....	86
	2. Arrest van buitenvervolginstelling - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Ontvankelijkheid...	86
Cass. 8 mei 2018 (P.18.0415.N), www.juridat.be		86
	Trefwoorden: 1. Vreemdelingenwet - Beslissing tot vrijheidsberoving - Beoordeling wettigheid door onderzoeksgerecht - Toepasselijke wettelijke bepalingen - Werking in de tijd - Wijze.....	86
	2. Vreemdelingenwet - Vasthouding wanneer de bescherming van de nationale veiligheid of de openbare orde dat vereisen - Toepasselijke wettelijke bepaling	86
Cass. 17 oktober 2018 (P.18.1011.F), www.juridat.be		87
	Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Verzoekschrift voorlopige invrijheidstelling op basis van artikel 27 WVH – Verzoek tot hechtenis onder elektronisch toezicht is mogelijk	87
Cass. 28 november 2018 (P.18.1154.F), www.juridat.be		87
	Trefwoorden: 1. Vreemdelingen - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Repatriëring van de vreemdeling - Cassatieberoep zonder bestaansredenen - Gevolg	87
	2. Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Repatriëring van de vreemdeling - Cassatieberoep zonder bestaansredenen - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Draagwijdte.....	87
Cass. 2 januari 2019 (P.18.1301.N), www.juridat.be		87
	Trefwoorden: Strafrecht – Algemene beginselen – Strafrechtelijke immuniteit – Diplomaten – Verdrag van Wenen – Diplomaten op vakantie buiten de ontvangststaat – Begrip doorreis – Terugkeer uit vakantie in derde staat is geen doorreis	88
C.	ANDERE ARRESTEN VAN HET HOF VAN CASSATIE	88
Cass. 11 juni 2018 (S.15.0072.N), www.juridat.be		88
	Trefwoorden: Rechten van de mens – Gelijkheid en niet-discriminatie – Antidiscriminatiewet – Vorderingsrecht van Unia – Groepsdiscriminatie – Geen toestemming van geïndividualiseerde persoon vereist	88
Cass. 24 mei 2018 (C.17.0450.N), www.juridat.be		88
	Trefwoorden: Burgerlijke zaken - Rechtsplegingsvergoeding - Meerdere partijen - Eenzelfde in het ongelijk gestelde partij - Bedragen - Grens.....	88
Cass. 7 september 2018 (C.17.0694.N), www.juridat.be		89
	Trefwoorden: Onrechtmatige daad – Aansprakelijkheid – Fout – Op misdrijf gebaseerde vordering – Bewijslast van benadeelde – Voorhanden zijn van de bestanddelen van het misdrijf dat aan de wederpartij kan worden toegerekend – Afwezigheid van aangevoerde rechtvaardigingsgrond – Wederpartij die omstandigheden aanvoert die van aard zijn het strafbaar karakter van het begane feit weg te nemen	89
Cass. 15 januari 2019 (P.18.1214.N), www.juridat.be		89
	Trefwoorden: 1. Rechtspleging – Tussengeschillen – Wraking – Motiveringsplicht – Draagwijdte.....	89
	2. Opsporing – Onderzoek – Gerechtig onderzoek – Onderzoek – Algemeen – Tijdstip waarop de wraking moet worden aangevoerd – Niet-toepasselijkheid van tijdsvoorwaarden van artikel 833 Gerechtig Wetboek	89
	3. Rechtspleging – Tussengeschillen – Wraking – Onderzoekrechter – Tijdstip waarop de wraking moet worden aangevoerd – Zodra de wrakingsgrond is gekend – Begrip	89
	4. Rechtspleging – Tussengeschillen – Wraking – Motiveringsplicht – Geen verplichting verklaring gewraakte magistraat te beantwoorden	89
	5. Rechtspleging – Tussengeschillen – Wraking – Gewettigde verdenking – Begrip	89
Cass. 22 januari 2019 (P.18.0902.N), www.juridat.be		91
	Trefwoorden: 1. Aanhoudingsbevel – Europees – Aanhoudingsbevel door België – Strafvuivering – Verplichte vermeldingen – Bijkomende straf van terbeschikkingstelling van de strafvuiveringsrechtbank.....	91

2. Aanhoudingsbevel – Europees – Aanhoudingsbevel door België – Strafvuitvoering – Verplichte vermeldingen – Niet-vermelding van de bijkomende straf van terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank – Sanctie	91
3. Strafvordering – Cassatieberoep – Prejudiciële vraag – Memorie na prejudiciële beslissing – Schriftelijk standpunt over de draagwijdte van het arrest – Geen wijziging of nieuwe middelen	91
Cass. 4 juni 2019 (P.19.0238.N), www.juridat.be	91
Trefwoorden: Jeugdbescherming – Persoonlijkheidsdossier – Aanwending	92
2.5. GRONDWETTELIJK HOF	92
Grondwettelijk Hof 16 mei 2019, www.const-court.be	92
Trefwoorden: Strafrecht - Strafrechtspleging - Hoger beroep tegen correctionele vonnissen - Middel van openbare orde met betrekking tot het ontbreken van misdrijf - Nieuw element	92
Grondwettelijk Hof 23 mei 2019, www.const-court.be	93
Trefwoorden: Strafrecht - Opschorting, uitstel en probatie - Uitstel - Herroeping - Verkeersmisdrijf - Voorwaarden	93
Grondwettelijk Hof 28 mei 2019, www.const-court.be	94
Trefwoorden: Strafrecht - Politie over het wegverkeer - Recidiverende beklaagde - Nieuwe regeling	94
Grondwettelijk Hof 28 mei 2019, www.const-court.be	94
Trefwoorden: Strafrecht - Seksuele misdrijven - Minderjarige slachtoffers - Verschillen in de strafbaarstelling volgens de leeftijd van de minderjarige	94
Grondwettelijk Hof 28 mei 2019, www.const-court.be	94
Trefwoorden: Strafrecht - Europees aanhoudingsbevel - Vrijlating - Voorwaarden	94
Grondwettelijk Hof 6 juni 2019, www.const-court.be	95
Trefwoorden: Strafrecht - Strafrechtspleging - Hoger beroep tegen correctionele vonnissen - Vergelijking met de situatie van het openbaar ministerie en die van de beklaagde	95
Grondwettelijk Hof 27 juni 2019, www.const-court.be	96
Trefwoorden: Sociaal Strafrecht - Vaststelling en vervolging van de inbreuken - Bevoegdheden van de sociaal inspecteurs - Huisvisitatie - Voorwaarden	96
2.6. RAAD VAN STATE	97
2.7. HOVEN VAN BEROEP	97
A. CORRECTIONELE KAMERS	97
Gent 6 maart 2018, <i>RW</i> 2018-19, afl. 38, 1508-1510.	97
Trefwoorden: 1. Algemene rechtsbeginselen – Non bis in idem – Verval van de strafvordering – Voorwaarden	97
2. Strafvordering – Ontvankelijkheid – Non bis in idem – Voorwaarden – Eindbeslissing over de strafvordering	97
Antwerpen 30 januari 2019, <i>NC</i> 2019, afl. 2, 163-164.	97
Trefwoorden: Slagen en verwondingen – Pedagogische tik – Strafbaarheid.....	97
B. KAMER VAN INBESCHULDIGINGSTELLING.....	97
KI Gent 13 februari 2018, <i>RW</i> 2018-2019, afl. 42, 1669-1671.....	97
Trefwoorden: 1. Huiszoeking – Regelmaticheid – Voor het publiek niet-toegankelijke plaats – Oproep vanuit die plaats – Draagwijdte	98
2. Politie – Doorzoeking van gebouwen – Bevoegdheid van politieambtenaren in geval van ernstig en nakend gevaar voor rampen, onheil of schadegevallen of wanneer het leven of de lichamelijke integriteit van personen ernstig wordt bedreigd.....	98
KI Brussel 9 mei 2018, <i>RDP</i> 2019, afl. 5, 716-717.	98
Trefwoorden: 1. Informatique – procédure pénale – système informatique – données formant l’objet de l’infraction ou produites par l’infraction et contraires à l’ordre public ou aux bonnes mœurs – blocage d’un site Internet – information au responsable du site	98
2. Saisies et confiscations – site Internet – interdiction de l’accès ordonnée par les autorités judiciaires – mesure conservatoire – confiscation	98
KI Brussel 17 oktober 2018, <i>NC</i> 2019, afl. 2, 164-165.....	98
Trefwoorden: Verwijzing naar het hof van assisen – Bevel tot gevangenneming – Elektronisch toezicht	99

C. BURGERLIJKE KAMERS EN KORTGEDING.....	99
2.8. RECHTBANKEN VAN EERSTE AANLEG	99
A. CORRECTIONELE KAMERS	99
Corr. Brussel 8 november 2017, <i>P&R</i> 2019, afl. 1, 41-43.....	99
Trefwoorden: Seksisme – Politieambtenaar – Smaad – Bedreiging – Weerspannigheid.....	99
Corr. Oost-Vlaanderen (afd. Gent) 7 november 2018, <i>NC</i> 2019, afl. 2, 167-180.....	99
Trefwoorden: Vrij verkeer van diensten binnen de Europese Unie – Detachering werknemers – Socialezekerheidsfraude – Toepassing Altun-rechtspraak Hof van Justitie – Fraus omnia corrumpit .	100
Corr. Limburg (afd. Hasselt) 16 november 2018, <i>Limb.Rechtsl.</i> 2019, afl. 2, 153-160.	100
Trefwoorden: Strafrecht – HIV-besmetting – (On)opzettelijke slagen en verwondingen – Verkrachting – Schuldig verzuim – Oorzaak van het nadeel	100
B. RAADKAMER.....	100
C. BURGERLIJKE KAMERS EN VOORZITTER IN KORTGEDING	101
2.9. HOVEN VAN ASSISEN	101
2.10. BUITENLANDSE RECHTSPRAAK	101
<u>3. RECHTSLEER .....</u>	<u>101</u>
3.1. OVERZICHTEN VAN RECHTSLEER	101
3.2. BOEKEN.....	101
A. NIEUWE BOEKEN I.V.M. STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT	101
B. NIEUWE BOEKEN I.V.M. STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT IN DE BIBLIOTHEEK	101
3.3. BIJDRAGEN IN BOEKEN OF TIJDSCHRIFTEN (INCLUSIEF NOTEN).....	101
A. BIJDRAGEN I.V.M. INTERNATIONAAL EN EUROPEES STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT	102
B. BIJDRAGEN I.V.M. ALGEMEEN STRAFRECHT	102
C. BIJDRAGEN I.V.M. BIJZONDER STRAFRECHT.....	102
D. BIJDRAGEN I.V.M. STRAFPROCESRECHT	103
E. GEMENGDE OF ANDERE BIJDRAGEN	104
F. STRAFRECHT IN HET BUITENLAND.....	104
3.4. BELANGRIJKE EVOLUTIES IN ANDERE RECHTSTAKKEN OF BELANGRIJKE ARTIKELEN OVER HET RECHT	105
3.5. VARIA	105

1. Wetgeving

1.1. Belgische regelgeving

Wet van 5 mei 2019 tot wijziging van het Wetboek van strafvordering en het Gerechtelijk Wetboek wat de bekendmaking van de vonnissen en arresten betreft, *BS* 16 mei 2019.

Toelichting: Volgens deze wet kan de openbare uitspraak van vonnissen en arresten worden beperkt tot het voorlezen van het beschikkend gedeelte. Ook moet de integrale tekst van de rechterlijke beslissingen bekendgemaakt worden in een voor het publiek toegankelijke, elektronische databank. De modaliteiten voor de opname in die databank worden verder geregeld bij Koninklijk Besluit.

De wet treedt in werking op een nog door de Koning te bepalen datum, maar uiterlijk op 1 september 2020.

Wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen in strafzaken en inzake erediensten, en tot wijziging van de wet van 28 mei 2002 betreffende de euthanasie en van het Sociaal Strafwetboek, *BS* 24 mei 2019.

Toelichting: Deze wet bevat een tweede reeks bepalingen die de correctie of de verbetering beogen van bestaande bepalingen in strafzaken. Deze aanpassingen zullen niet besproken worden. Relevante wijzigingen overloop ik kort:

- Verscheidene wijzigingen hebben betrekking op het 'Una Via'-principe in de vervolging van overtredingen van de fiscale wetgeving (wet van 20 september 2012, *BS* 22 oktober 2012). Het arrest nr. 61/2014 van 3 april 2014 van het Grondwettelijk Hof (*BS* 02.06 2014) heeft de artikelen 3, 4 en 14 van voormelde wet van 20 september 2012 vernietigd. Voorliggende wet wil hieraan remediëren. Daarnaast wordt tegemoet gekomen aan nieuwe rechtspraak van het EHRM en van het Europees Hof van Justitie en beoogt het een integratie van beide procedures. (zie o.a. artt. 3 en 4). Er wordt ook een artikel 4bis VTSv. ingevoegd: Als het Openbaar Ministerie beslist de feiten die hem op basis van artikel 29, §§ 2 en 3, van het Wetboek van Strafvordering werden ter kennis gebracht, te vervolgen moet de fiscale administratie voor dezelfde rechter een burgerlijke vordering kunnen instellen om de betaling te bekomen van de belastingen, opcentiemen en opdecimen de erop betrekking hebbende verhogingen, boetes, en toebehoren. (Overgangsbepaling in artikel 193: Artikel 4bis VTSv. is van toepassing op de burgerlijke vorderingen die aanhangig gemaakt worden na de inwerkingtreding van het artikel. OPGELET: artikel 193 verwijst verkeerdelijk naar artikel 81, waar dit artikel 83 moet zijn.) Zie ook de invoering van een artikel 133bis/1 in het Wetboek der successierechten (art. 107): rechter houdt bij de straftoemeting rekening met de verschuldigde fiscale boeten; art. 42, 3° Sw. vindt geen toepassing op vermogensvoordelen in geval de vordering van de fiscale administratie gegrond wordt verklaard en tot een effectieve betaling van deze volledige vordering heeft geleid. Gelijkaardige bepaling in Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten (art. 109 voegt hier een nieuw artikel 206bis/1 in), het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde (art. 111

voegt hier een nieuw artikel 73bis/1 in) en het Wetboek van inkomstenbelastingen 1992 (art. 118 voegt hier een nieuw artikel 450bis in).

- Met artikel 5 wordt een sanctie voorzien in geval van het verzuim van de derdebeslagene om een verklaring af te leggen van de sommen of zaken die het voorwerp zijn van het beslag, naar analogie met hetgeen is voorzien in het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot een beslag onder derden in het burgerlijk procesrecht. Hiertoe wordt artikel 37, § 4 van het Wetboek van strafvordering gewijzigd.
  - Artikel 46quater Sv. biedt de mogelijkheid aan de procureur des Konings om, wanneer er ernstige aanwijzingen zijn van misdrijven die een correctionele hoofdgevangenisstraf van een jaar of een zwaardere straf tot gevolg kunnen hebben, bepaalde (financiële) gegevens te vorderen (medewerkingsplicht). Onder andere de limitatieve lijst van op te vragen gegevens bleek te beperkt en wordt thans vervangen door een meer algemene bepaling. (art. 8)
  - Zoeking in een informaticasysteem: Artikel 88ter Sv., opgeheven bij de wet van 25 december 2016 en hersteld bij arrest nr. 174/2018 van 6 december 2018 van het GwH, wordt vervangen. De gepubliceerde wet vervangt nu deze bepaling door een aangepaste versie van het vernietigde artikel 39bis, §3, waarbij de onderzoeksrechter in de plaats komt van de procureur des Konings. Nog in navolging van het arrest zal in artikel 39bis Sv. de bescherming van het beroepsgeheim van advocaten en artsen ingevoerd worden, naar analogie met gelijkaardige bepalingen zoals artikelen 88bis en 90ter Sv.
    - De onderzoeksrechter kan de zoeking in een informaticasysteem of een deel ervan, aangevat op grond van artikel 39bis, uitbreiden naar een informaticasysteem of een deel ervan dat zich op een andere plaats bevindt dan daar waar de zoeking plaatsvindt :
      - indien deze uitbreiding noodzakelijk is om de waarheid aan het licht te brengen ten aanzien van het misdrijf dat het voorwerp uitmaakt van de zoeking; en
      - indien andere maatregelen disproportioneel zouden zijn, of indien er een risico bestaat dat zonder deze uitbreiding bewijselementen verloren gaan.De uitbreiding van de zoeking in een informaticasysteem mag zich niet verder uitstrekken dan tot de informaticasystemen of de delen ervan waartoe de personen die gerechtigd zijn het onderzochte informaticasysteem te gebruiken, in het bijzonder toegang hebben.Inzake de door de uitbreiding van de zoeking in een informaticasysteem aangetroffen gegevens, die nuttig zijn voor dezelfde doeleinden als de inbeslagneming, wordt gehandeld zoals bepaald in artikel 39bis, § 6.
- Wanneer blijkt dat deze gegevens zich niet op het grondgebied van het Rijk bevinden, worden ze enkel gekopieerd. In dat geval deelt de onderzoeksrechter dit onverwijld mee aan de Federale Overheidsdienst Justitie, die de bevoegde overheid van de betrokken Staat hiervan op de hoogte brengt, indien deze redelijkerwijze kan worden bepaald.In geval van uiterst dringende noodzakelijkheid kan de onderzoeksrechter de uitbreiding van de zoeking bedoeld in het eerste lid mondeling bevelen. Dit

bevel wordt zo spoedig mogelijk schriftelijk bevestigd, met vermelding van de redenen van de uiterst dringende noodzakelijkheid.

- Uit evaluatie is gebleken dat de audiovisuele opname van het verhoor ook als zeer nuttig ervaren wordt ten aanzien van meerderjarige slachtoffers of getuigen die bijzonder kwetsbaar zijn. Aanpassingen om dit op te nemen in de wetgeving (definitie van 'kwetsbaar' in art. 91bis Sv.). (zie o.a. artt. 15, 16 e.v.) Daarnaast: verdwijnen van nominatieve aanstelling verhoorder (art. 93 Sv.); 'cassette' wordt 'audiovisuele gegevensdrager'; ook toevoeging 'kwetsbare meerderjarige' in art. 190bis Sv. (minderjarige getuige voor rechter ten gronde).
- Snelrecht: De procedure van oproeping bij proces-verbaal (artikel 216quater Sv.) zal sneller verlopen. Om een signaal te geven aan delinquenten en het gevoel van straffeloosheid en onveiligheid van slachtoffers en burgers te verkleinen, heeft de wetgever ervoor gekozen de termijn voor de uitspraak van het vonnis te verkorten tot één maand na de zitting in plaats van twee maanden.
- Bijzondere aandacht voor de bescherming van personen die bedreigd worden naar aanleiding van en ten gevolge van het openbaar ambt dat zij uitoefenen en hun betrokkenheid bij een opsporingsonderzoek, een gerechtelijk onderzoek, opdrachten van bestuurlijke politie, of een inlichtingenopdracht. Het betreft dus vooral politiemensen van de geïntegreerde federale en lokale politie, ambtenaren van bepaalde inspectiediensten, agenten van de inlichtingendiensten, en magistraten die in een concreet onderzoek ernstig bedreigd worden in hun fysieke of psychische integriteit. Invoeging van een hoofdstuk VI/ter/1 in boek 1 van het Wetboek van Strafvordering: "De bescherming van bepaalde bedreigde personen die een openbaar ambt uitoefenen" Zie artikelen 27 e.v. Er dient vooraf duidelijk gesteld te worden dat het hier gaat om een hoogst uitzonderlijke bescherming waarop slechts in laatste instantie beroep gedaan kan worden. Voor de personen in kwestie bestaan er reeds verschillende regelingen die hen een zekere bescherming kunnen bieden. De bescherming voorzien in deze artikelen is slechts subsidiair ten opzichte van alle andere beschermingsmogelijkheden. Het gaat dan ook om de meest verregaande beschermingsmaatregelen zoals de wijziging van de identiteit of de langdurige relocatie van de bedreigde persoon.
- Hoger beroep door OM: Voor het openbaar ministerie geldt voortaan eveneens de verplichting geldt om de grieven aan te geven wanneer het hoger beroep instelt overeenkomstig artikel 205 van het Wetboek van Strafvordering. Art. 205 Sv. wordt aangevuld met de zin: "Het openbaar ministerie geeft nauwkeurig de grieven aan die tegen het vonnis worden ingebracht overeenkomstig artikel 204."
- Quick wins Assisen: zie artikelen 44 e.v. De wet voert een aantal wijzigingen door die tot doel hebben de assisenprocedure efficiënter en minder zwaar te maken. De meest opvallende wijziging betreft de invoering van een artikel 278bis Sv.: "Op straffe van verval omschrijven de partijen bij conclusie alle onregelmatigheden, verzuimen of nietigheden en alle gronden van niet-ontvankelijkheid of verval van de strafvordering die zij overeenkomstig artikel 235bis, § 5, voor de feitenrechter kunnen opwerpen. De voorzitter doet hierover uitspraak in een afzonderlijk arrest dan dit bedoeld in artikel 278, § 3. De eis tot cassatie tegen dit arrest wordt ingesteld samen met de eis tegen het eindarrest, bedoeld in artikel 359." De regelmatigheid van de procedure wordt aldus voortaan in de preliminaire zitting onderzocht. Een

andere wijziging: De akte van beschuldiging moet niet meer integraal worden voorgelezen (zie aangepast art. 292 Sv.).

- In boek II, titel IV Wetboek van Strafvordering wordt een hoofdstuk VIbis ingevoegd, luidende “Opsporing van personen die zich onttrokken hebben aan de uitvoering van hoofdgevangenisstraffen, opsluitingen of interneringen”. De wet is opgesteld volgens een tweesporenregeling voor het opsporen van deze voortvluchtigen. Enerzijds zijn er de maatregelen die de procureur des Konings autonoom kan bevelen. Deze opsporingshandelingen blijven ongewijzigd ten aanzien van de reeds bestaande bevoegdheden van de Procureur des Konings in kader van het opsporingsonderzoek ingevolge artikel 28bis Sv. Met andere woorden kan de Procureur des Konings bij de opsporing van voortvluchtigen gebruik maken van al zijn opsporingsmogelijkheden onder dezelfde voorwaarden, modaliteiten en principes als bij het opsporingsonderzoek. Anderzijds zijn er de maatregelen waarvoor een machtiging van de onderzoeksrechter noodzakelijk is. Dit zal het geval zijn wanneer de procureur des Konings gebruik wil maken van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie of van onderzoekshandelingen waarvoor enkel de onderzoeksrechter bevoegd is voor het opsporen van voortvluchtigen. In dit geval zal hij een machtiging dienen de vragen aan de onderzoeksrechter. (zie artt. 57 e.v.)
- Opheffing van artikel 61 Sw. Deze bepaling bevindt zich in hoofdstuk VI van boek I van het Strafwetboek dat gewijd is aan de samenloop van verscheidene misdrijven. Artikel 61 betreft de samenloop van een misdaad met één of meer wanbedrijven of overtredingen. Wanneer er samenloop is van een misdaad met een wanbedrijf of een overtreding, is er absorptie: enkel de straf van de misdaad wordt uitgesproken.
- Oorlogsmisdaden: wijzigingen voornamelijk om de wetgeving in overeenstemming te brengen met het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof (bv. uitbreiding lijst oorlogsmisdaden van art. 136quater Sw.).
- Terroristische misdrijven: wetgeving in overeenstemming brengen met de nieuwe richtlijn 2017/541 inzake terrorismebestrijding (bv. uitbreiding lijst terroristische misdrijven (art. 137 Sw.)). Dat nieuwe instrument actualiseert en verruimt het toepassingsgebied van de beschikbare juridische instrumenten om het hoofd te bieden aan de evolutie van de terroristische dreiging in de Europese Unie. (Art. 140 Sw.: invoeging niveau tussen ‘deelneming activiteiten’ en ‘leiding’ terroristische groep: persoon die deelneemt aan het nemen van welke beslissing dan ook in het raam van de activiteiten van de terroristische groep.
- Wijziging van het Gerechtelijk Wetboek: in het tweede deel, boek II, titel I wordt een hoofdstuk IVter ingevoegd, luidende “Magistraten gemachtigd om een opdracht in het Europees Openbaar Ministerie te vervullen”. Zie artikelen 99 e.v. (artt. 309/2 e.v. Ger.W.) In het kader van de strijd tegen strafbare feiten die de financiële belangen van de Unie schaden nam de Raad van de Europese Unie op 12 oktober 2017 de verordening 2017/1939 betreffende nauwere samenwerking bij de instelling van het Europees Openbaar Ministerie (“EOM”) aan. Er werd immers vastgesteld dat deze feiten tot dan niet altijd voldoende onderzocht en vervolgd werden voor de nationale strafrechtelijke autoriteiten zodat werd overeengekomen deze feiten op het niveau van de Unie te bestrijden.
- Wijziging van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden. Enerzijds de omzetting in nationaal recht van de verplichtingen inzake de bestraffing van het negationisme, als omschreven in

kaderbesluit 2008/913/JBZ van de Raad van de Europese Unie betreffende de bestrijding van bepaalde vormen en uitingen van racisme en vreemdelingenhaat door middel van het strafrecht. Anderzijds wordt de uitvoering beoogd van het aanvullend Protocol van de Raad van Europa van 28 januari 2003 bij het Europees Verdrag betreffende de computercriminaliteit van 23 november 2001, dat de staten die partij zijn verplicht bepaalde "negationistische" gedragingen in het nationaal recht strafbaar te stellen. Strafbaarstelling van de goedkeuring of verheerlijking van feiten die genocide of misdaden tegen de mensheid opleveren en het verspreiden van informatie die genocide of misdaden tegen de mensheid ontkent of op schromelijke wijze minimaliseert.

- Wijzigingen wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis: De praktijk van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht heeft een aantal moeilijkheden met de toepassing ervan aan het licht gebracht, waardoor een wijziging van o.a. artikel 24bis van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis noodzakelijk is. Wanneer er een reden is tot herroeping van het elektronisch toezicht (bv. ontsnapping met vernieling van het technisch materiaal), kan de procureur des Konings voorlopig en voor een maximale duur van vijf dagen bevelen om de voorlopige hechtenis voort te zetten in de gevangenis. Binnen die termijn moet de onderzoeksrechter uitspraak doen over de uitvoeringsmodaliteit van de voortgezette voorlopige hechtenis.
- Wijzigingen van de wet van 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel: aanpassing aan arrest GwH (30 november 2017) betreffende ontbreken mogelijkheid instellen van beroep tegen de beslissing waarbij de borgsom aan de Staat wordt toegewezen terwijl een dergelijke beroepsmogelijkheid wel voorzien wordt in de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis.
- Wijzigingen van de wet van 29 maart 2004 betreffende de samenwerking met het Internationaal Strafhof en de internationale straftribunalen: Dit hoofdstuk beoogt de invoering van twee nieuwe Titels in de wet van 29 maart 2004: een nieuwe Titel VIquater betreffende de samenwerking van België met het internationaal, onpartijdig en onafhankelijk Mechanisme belast met het ondersteunen van de onderzoeken naar de meest ernstige schendingen van internationaal recht die zijn gepleegd in de Arabische Republiek Syrië sinds maart 2011 en het helpen bij de berechting van de personen die hiervoor verantwoordelijk zijn, en een nieuwe Titel VIquinques betreffende de samenwerking van België met de Onderzoeksteams opgericht door de Verenigde Naties. (zie artt. 124-145)
- Wijzigingen van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten (zie artt. 147-150).
- Wijzigingen van de wet van 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens: Dit hoofdstuk heeft als doel de omzetting te realiseren van de richtlijn EU 2017/853 van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2017 tot wijziging van richtlijn 91/477/EEG van de Raad inzake de controle op de verwerving en het voorhanden hebben van wapens, en teneinde enkele andere correcties aan te brengen aan de wapenwet die eerder technisch van aard zijn (zie artt. 151-163).
- Wijziging van de wet van 15 mei 2012 betreffende het tijdelijk huisverbod in geval van huiselijk geweld: o.a. invoering strafbaarstellingen overtreding huisverbod (zie

artt. 165-169). Hierdoor wordt de wet van 15 juni 2012 tot bestraffing van de overtreding van het tijdelijk huisverbod en tot wijziging van artikelen 594 en 627 van het Gerechtelijk Wetboek opgeheven.

- Wijzigingen van de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering: verduidelijking van bepaalde procedures betreffende de kamers voor de bescherming van de maatschappij; aanpassingen noodzakelijk ingevolge arrest 80/2018 van 28 juni 2018 van het Grondwettelijk Hof (artt. 170-189).
- De wet voert een aanpassing door aan de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, waarbij een uitzondering op het versterkt beroepsgeheim van de Cel voor Financiële Informatieverwerking worden ingevoerd, met het oog op een meer efficiënte aanpak van het preventief dispositief in de strijd tegen de financiering van terrorisme en het radicaliseringsproces (zie art. 190).
- Artikel 200 bepaalt de verschillende data van inwerkingtreding van de wetsbepalingen. De artikelen die niet expliciet vermeld worden, zijn 10 dagen na publicatie in het Belgisch Staatsblad in werking getreden.

Met noot: VANDERHAEGHEN, A., “Kaalplukwet krijgt upgrade”, *Juristenkrant* 2019, afl. 391, 6.

Wet van 5 mei 2019 houdende wijziging van het Strafwetboek, teneinde meer in te zetten op alternatieve maatregelen bij de beteugeling van door racisme of xenofobie ingegeven delinquentie, en in verband met discriminatie herhaling doeltreffender tegen te gaan, *BS* 28 mei 2019.

Toelichting: Wanneer de rechter iemand veroordeelt wegens racisme, xenofobie, negationisme, discriminatie of seksisme kan hij ook kiezen voor een werkstraf of een autonome probatiestraf. Om de veroordeelde zoveel mogelijk bewust te maken van de reden van zijn veroordeling, kan de rechter in zijn vonnis aanwijzingen geven over de concrete invulling van die straf. Die aanwijzingen zijn bedoeld om de invulling zo dicht mogelijk te laten aansluiten bij de strijd tegen – al naargelang de veroordeling – racisme, xenofobie, discriminatie, seksisme of negationisme. Op die manier wil men vermijden dat de veroordeelde opnieuw gelijkaardige feiten zou plegen.

Artikel 37quiquies, § 4, van het Strafwetboek, ingevoegd bij de wet van 17 april 2002, vernummerd bij de wet van 7 februari 2014 die zelf gewijzigd is bij de wet van 5 februari 2016, wordt aangevuld met een lid, luidende :

Bij veroordeling op grond van de strafrechtelijke bepalingen van de wetten van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden, van 23 maart 1995 tot bestraffing van het ontkennen, minimaliseren, rechtvaardigen of goedkeuren van de genocide die tijdens de tweede wereldoorlog door het Duitse nationaal-socialistische regime is gepleegd, van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie, van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen en van 22 mei 2014 ter bestrijding van seksisme in de openbare ruimte en tot aanpassing van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen teneinde de daad van discriminatie te bestraffen, kan de rechter aanwijzingen geven opdat de invulling van de

werkstraf in verband zou staan met, respectievelijk, de strijd tegen het racisme of de xenofobie, de discriminatie, het seksisme en het negationisme, ter inperking van het risico op herhaling van dergelijke misdrijven.

Artikel 37octies, § 4, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 10 april 2014 en laatstelijk gewijzigd bij de wet van 23 november 2016 die gewijzigd is bij de wet van 5 februari 2016, wordt aangevuld met een lid, luidende :

Bij veroordeling op grond van de strafrechtelijke bepalingen van de wetten van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden, van 23 maart 1995 tot bestraffing van het ontkennen, minimaliseren, rechtvaardigen of goedkeuren van de genocide die tijdens de tweede wereldoorlog door het Duitse nationaal-socialistische regime is gepleegd, van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie, van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen en van 22 mei 2014 ter bestrijding van seksisme in de openbare ruimte en tot aanpassing van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen teneinde de daad van discriminatie te bestraffen, kan de rechter aanwijzingen geven opdat de invulling van de autonome probatiestraf in verband zou staan met, respectievelijk, de strijd tegen het racisme of de xenofobie, de discriminatie, het seksisme en het negationisme, ter inperking van het risico op herhaling van dergelijke misdrijven.

Deze wet treedt in werking op 7 juni 2019.

Wet van 5 mei 2019 tot invoeging van een artikel 55bis in het Strafwetboek, wat de herhaling betreft, *BS* 28 mei 2019.

Toelichting: Art. 55bis. Hij die, na tot een gevangenisstraf van ten minste een jaar te zijn veroordeeld en voordat vijf jaren zijn verlopen sinds hij zijn straf heeft ondergaan of sinds zijn straf verjaard is, een misdaad pleegt die strafbaar is met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar of hechtenis van vijf jaar tot tien jaar, kan worden veroordeeld tot respectievelijk opsluiting van tien jaar tot vijftien jaar of hechtenis van tien jaar tot vijftien jaar.

Indien de misdaad strafbaar is met opsluiting van tien jaar tot vijftien jaar of hechtenis van tien jaar tot vijftien jaar, kan de schuldige worden veroordeeld tot respectievelijk opsluiting van vijftien jaar tot twintig jaar of hechtenis van vijftien jaar tot twintig jaar.

Hij wordt veroordeeld tot respectievelijk ten minste zeventien jaar opsluiting of ten minste zeventien jaar hechtenis, indien de misdaad strafbaar is met opsluiting van vijftien jaar tot twintig jaar of hechtenis van vijftien jaar tot twintig jaar.

Het plegen van een misdaad na een wanbedrijf wordt een nieuwe vorm van wettelijke herhaling. De rechter kan hierdoor de straf voor de misdaad aanzienlijk verzwaren.

Ons strafwetboek voorziet tot nu in drie gevallen van wettelijke herhaling: misdaad na misdaad, wanbedrijf na misdaad en wanbedrijf na wanbedrijf. Nu komt daar misdaad na wanbedrijf bij.

De wet van 5 mei 2019 treedt in werking op 7 juni 2019.

Met noot: VANDERMEERSCH, D., BEERNAERT, M.-A., “La loi du 5 mai 2019 insérant dans le Code pénal un article 55bis: un nouvel essai manqué pour pallier les discriminations épinglées par la Cour constitutionnelle en matière de récidive”, *JT* 2019, afl. 24, 490-493.

Wet van 5 mei 2019 tot wijziging van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten tot aanpassing van de procedure voor de strafuitvoeringsrechter voor de vrijheidsstraffen van drie jaar of minder, *BS* 14 juni 2019.

Toelichting: Deze wet verandert voorts niets aan de beginselen betreffende de strafuitvoeringswetgeving. De wet beoogt de daadwerkelijke uitvoering van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten. Daartoe werden de nadere procedureregels aangepast.

Ten laatste op 1 oktober 2020 worden de strafuitvoeringsrechtbanken (SURB's) bevoegd voor de uitvoering van 'korte' gevangenisstraffen (uitvoerend gedeelte niet meer dan 3 jaar). De strafuitvoeringsrechter zal dan ook beslissen over een vervroegde invrijheidstelling, een elektronisch toezicht of een beperkte detentie in deze dossiers.

Nu is de minister van Justitie nog bevoegd en gelden de regels uit de (interne) ministeriële omzendbrief van 17 januari 2005. Daarin staat onder meer dat straffen onder de 6 maanden in principe niet worden uitgevoerd. Straffen tot 3 jaar worden automatisch herleid tot een derde en omgezet in elektronisch toezicht.

Als de SURB's binnenkort bevoegd worden, dan zullen de korte gevangenisstraffen wél worden uitgevoerd. Maar om het systeem werkbaar te maken, wordt de procedure die voorzien is in de wet van 17 mei 2006 bijgestuurd.

Met uitzondering van artikel 23 en van dit artikel, die in werking treden de dag waarop deze wet in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt, treedt deze wet in werking op een door de Koning te bepalen datum en uiterlijk op 1 oktober 2020.

Wet van 19 maart 2019 houdende instemming met het Amendement op artikel 124 van het Statuut van Rome van het Internationaal Strafhof, aangenomen te Den Haag op 26 november 2015 op de elfde plenaire vergadering van de Vergadering van staten die partij zijn bij het Statuut van Rome, *BS* 14 juni 2019.

Toelichting: België stemt in met het amendement op artikel 124 van het Statuut van Rome dat de werking van het Internationaal Strafhof regelt. Dat amendement (aangenomen in Den Haag op 26 november 2015) stelt dat artikel 124 wordt geschrapt.

Op basis van dat artikel kunnen aangesloten Staten verklaren dat ze gedurende een periode van 7 jaar (te rekenen vanaf de inwerkingtreding van het Statuut voor de betrokken Staat) de bevoegdheid van het Internationaal Strafhof niet aanvaarden m.b.t. de categorie 'oorlogsmisdaden' wanneer die misdaden op hun grondgebied of door hun onderdanen zijn gepleegd.

Deze regel kan de rechtsmacht van het Hof dus tijdelijk beperken ten aanzien van oorlogsmisdaden. In de praktijk wordt de procedure amper ingeroepen. Slechts 2 Staten maakten ervan gebruik. Een staat trok z'n verklaring terug in, de andere verliep op 31 oktober 2009. De meeste landen die aangesloten zijn bij het Statuut waren dan ook voorstanders om het artikel te schrappen. Ook België. Ons land stemt nu ook formeel in met het amendement via een wet van 19 maart 2019.

Maar voorlopig bestaat het artikel 124 nog. Het amendement zal pas in werking treden 1 jaar nadat zeven achtste van staten die partij zijn de wijziging hebben geratificeerd. Dat is nog niet het geval.

De instemmingswet treedt in werking op 24 juni 2019.

(bron: Jura)

Wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie, modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank, *BS* 19 juni 2019.

Toelichting: Enkele artikelen hebben ook betrekking op het strafrecht:

- Met betrekking tot de inzage van het dossier in strafzaken:

In artikel 21bis, § 6, van het Wetboek van strafvordering, ingevoegd bij de wet van 18 maart 2018, wordt tussen het eerste lid en het tweede lid een lid ingevoegd, luidende:

“De inwilliging van het verzoek tot het bekomen van inzage van het dossier houdt in dat de verzoeker of zijn advocaat er zelf met hun eigen middelen kosteloos een kopie van kunnen nemen ter plaatse. De procureur des Konings kan echter, op een met redenen omklede wijze, de kopie van het dossier of van bepaalde stukken ervan verbieden indien de noodwendigheden van het onderzoek dit vereisen, of indien kopie van een gevaar zou opleveren voor personen of een ernstige schending van hun privéleven zou inhouden.”

Eenzelfde wijziging geldt voor het gerechtelijk onderzoek en de onderzoeksrechter door aanpassing van artikel 61ter Sv.

Ook de artikelen 127, 216, 216bis, 216ter, 464/1, 464/36 en 464/38 Sv. worden aangepast in de zin dat men zelf met eigen middelen kosteloos een kopie kan nemen ter plaatse.

Langs de andere kant voorziet de wet ook in een verzwaring van de strafmaat voor degene die misbruik maakt van gegevens verkregen door de inzage of het afschrift van het dossier of het met eigen middelen tijdens een inzage gemaakte kopie van stukken van het dossier (art. 460ter Sw.). Maximale straf wordt opgetrokken naar 2 jaar ipv 1 jaar.

Wet van 22 mei 2019 betreffende de handel in menselijke organen en betreffende het niet-bestraffingbeginsel voor slachtoffers van mensenhandel, *BS* 21 juni 2019.

Toelichting: Iedereen die op een of andere manier bezig is met illegale orgaanhandel – onder welke vorm ook – is voortaan strafbaar. De wetgever voorziet in twee strafmaten. De zwaarste straf – opsluiting van vijf tot tien jaar en een geldboete van 750 tot 75 000 euro – is voorzien voor vier nieuwe misdrijven: de illegale wegname van organen, de illegale transplantatie, de begeleidende handelingen rond illegaal weggenomen organen en het ronselen van kandidaat-donoren of -ontvangers uit winstbejag. Andere orgaanmisdrijven

worden iets lichter bestraft: met een gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en een geldboete van 500 tot 50.000 euro.

Commerciële orgaanhandel is in België niet toegestaan omwille van de vele risico's en nadelen die ermee gepaard gaan. Om deze handel efficiënter te bestrijden, breidt deze wet het verbod uit tot het faciliteren van orgaanhandel door bijvoorbeeld donoren te ronselen of mensen te begeleiden naar donoren. Ook de ontvanger van een commercieel verhandeld orgaan is voortaan strafbaar.

Voortaan kan het Belgische gerecht ook vervolging instellen inzake commerciële orgaandonatie en transplantatie wanneer het misdrijf buiten het grondgebied van het Rijk plaats vindt.

Slachtoffers van mensenhandel kunnen geen straf krijgen voor misdrijven die zij plegen als die het rechtstreekse gevolg zijn van hun uitbuiting. Die niet-bestrafing geldt ongeacht het soort uitbuiting: seksuele of criminele uitbuiting, werkomstandigheden die in strijd zijn met de menselijke waardigheid, uitbuiting voor orgaanwegname of uitbuiting voor bedelarij.

Die niet-bestrafing komt er omdat slachtoffers van mensenhandel vaak de misdrijven niet vrijwillig plegen, maar wel onder druk van de mensenhandelaars. Hen dan een straf opleggen zou niet rechtvaardig zijn.

Het niet straffen moet de slachtoffers ook aanzetten om klacht in te dienen tegen de mensenhandelaars. Nu durven ze dat vaak niet uit vrees dat ook zij zouden gestraft worden voor misdrijven die ze in het kader van hun uitbuiting zelf hebben gepleegd.

De nieuwe wet van 22 mei 2019 treedt in werking op 1 juli 2019.

Wet van 12 mei 2019 tot oprichting van een Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens, *BS* 21 juni 2019.

Toelichting: Er wordt een Federaal Instituut voor de rechten van de mens opgericht dat de bescherming en de bevordering van de fundamentele rechten in België tot doel heeft.

Het Instituut heeft rechtspersoonlijkheid.

Het Instituut treedt op in overleg met de sectorale instanties voor de bescherming en de bevordering van de fundamentele rechten die onder de federale bevoegdheid vallen. Op het niveau van de Federale Staat en de deelstaten faciliteert het Instituut de dialoog en werkt samen met de organisaties belast met de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens en de organisaties van dat middenveld. Het Instituut evalueert geregeld die dialoog en die samenwerking.

1.2. Europese regelgeving

Verordening (EU) 2019/816 van 17 april 2019 van het Europees Parlement en de Raad tot invoering van een gecentraliseerd systeem voor de vaststelling welke lidstaten over informatie beschikken inzake veroordelingen van onderdanen van derde landen en staatlozen (Ecris-TCN) ter aanvulling van het Europees Strafregisterinformatiesysteem en tot wijziging van Verordening (EU) 2018/1726, *Pb.L.* 22 mei 2019.

Toelichting: Het bestaande juridisch kader van Ecris houdt onvoldoende rekening met de specifieke kenmerken van verzoeken betreffende onderdanen van derde landen. Het is

weliswaar al mogelijk om via Ecris gegevens uit te wisselen over onderdanen van derde landen, maar er is geen gemeenschappelijke EU-procedure of gemeenschappelijk EU-mechanisme waarmee dat efficiënt, snel en nauwkeurig kan worden gedaan.

Er wordt in de Unie geen informatie verzameld over onderdanen van derde landen zoals dat gebeurt voor onderdanen van lidstaten, in de lidstaten van nationaliteit; die informatie wordt uitsluitend opgeslagen in de lidstaten waar de veroordeling is uitgesproken. Een volledig overzicht van de strafrechtelijke geschiedenis van een onderdaan van een derde land kan daarom alleen worden gewaarborgd als die informatie uit alle lidstaten wordt opgevraagd.

Dergelijke niet-specifieke verzoeken leiden tot een onevenredige administratieve last voor alle lidstaten, inclusief de lidstaten die niet over informatie over de betrokken onderdaan van het specifieke derde land beschikken. Praktisch gevolg daarvan is dat de lidstaten ervan afzien om bij andere lidstaten informatie op te vragen over onderdanen van derde landen, hetgeen de uitwisseling van informatie tussen hen ernstig belemmert, waardoor ze hun toegang tot de strafregistergegevens beperken tot de gegevens in hun eigen nationale register. Hierdoor neemt het risico op inefficiënte en onvolledige gegevensuitwisseling tussen de lidstaten toe, hetgeen dan weer van invloed is op het niveau van veiligheid en bescherming dat wordt geboden aan de burgers en personen die in de Unie verblijven.

Om de situatie te verbeteren, dient er een systeem in het leven te worden geroepen dat de centrale autoriteit van een lidstaat in staat stelt onmiddellijk en efficiënt na te gaan welke andere lidstaten strafregistergegevens over een onderdaan van een derde land hebben ("Ecris-TCN"). Het bestaande Ecris-kader kan dan worden gebruikt om de strafregistergegevens overeenkomstig Kaderbesluit 2009/315/JBZ bij die lidstaten op te vragen.

Bij deze verordening moeten daarom regels voor de totstandbrenging op Unieniveau van een gecentraliseerd systeem dat persoonsgegevens bevat, worden vastgelegd en de regels voor de taakverdeling tussen de lidstaat en de organisatie die belast is met de ontwikkeling en het onderhoud van het gecentraliseerd systeem, alsook eventuele specifieke gegevensbeschermingsbepalingen die nodig zijn om de reeds bestaande gegevensbeschermingsregelingen aan te vullen en om een adequaat algeheel niveau van gegevensbescherming, gegevensbeveiliging en bescherming van de grondrechten van de betrokken personen te bieden.

Richtlijn (EU) 2019/884 van 17 april 2019 van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Kaderbesluit 2009/315/JBZ van de Raad, betreffende de uitwisseling van informatie over onderdanen van derde landen en betreffende het Europees Strafregisterinformatiesysteem (Ecris), en ter vervanging van Besluit 2009/316/JBZ van de Raad, *Pb.L.* 7 juni 2019.

Toelichting: Er wordt in de Unie geen informatie over onderdanen van derde landen verzameld zoals dat gebeurt voor onderdanen van lidstaten in de lidstaten van nationaliteit; die informatie wordt uitsluitend opgeslagen in de lidstaten waar de veroordeling is uitgesproken. Een volledig overzicht van de strafrechtelijke geschiedenis van een onderdaan van een derde land kan daarom alleen worden verkregen als die informatie uit alle lidstaten wordt opgevraagd.

Dergelijke niet-specifieke verzoeken leiden tot een onevenredige administratieve last voor alle lidstaten, inclusief de lidstaten die niet over informatie over de betrokken onderdaan van een derde land beschikken. In de praktijk weerhoudt deze last de lidstaten ervan bij andere lidstaten informatie op te vragen over onderdanen van derde landen, hetgeen de uitwisseling van informatie tussen de lidstaten ernstig belemmert, waardoor hun toegang tot strafregistergegevens beperkt blijft tot de gegevens die zijn opgeslagen in het eigen nationale register. Hierdoor neemt het risico op inefficiënte en onvolledige gegevensuitwisseling tussen de lidstaten toe.

Om de situatie te verbeteren heeft de Commissie een voorstel ingediend dat heeft geleid tot de vaststelling van Verordening (EU) 2019/816 van het Europees Parlement en van de Raad waarbij een gecentraliseerd systeem op Unieniveau wordt gecreëerd dat persoonsgegevens van veroordeelde onderdanen van derde landen bevat en het mogelijk maakt te bepalen welke lidstaten informatie hebben over de eerdere veroordelingen van die onderdanen ("Ecris-TCN").

Ecris-TCN zal de centrale autoriteit van een lidstaat in staat stellen onmiddellijk en efficiënt na te gaan in welke andere lidstaten strafregistergegevens over een onderdaan van een derde land zijn opgeslagen, zodat het bestaande Ecris-kader kan worden gebruikt om de strafregistergegevens overeenkomstig Kaderbesluit 2009/315/JBZ bij die lidstaten op te vragen.

Uitwisseling van informatie over strafrechtelijke veroordelingen is belangrijk in alle strategieën ter bestrijding van criminaliteit en terrorisme. De strafrechtelijke respons op radicalisering die leidt tot terrorisme en gewelddadig extremisme, zou erop vooruitgaan als de lidstaten Ecris volledig zouden benutten.

Om de bruikbaarheid van informatie over veroordelingen en uit een veroordeling voortvloeiende verboden wegens zedendelicten tegen kinderen te vergroten, voorziet Richtlijn 2011/93/EU van het Europees Parlement en de Raad in een verplichting voor de lidstaten om de nodige maatregelen te nemen opdat er voor aanwervingen voor een baan die rechtstreeks en regelmatig contact met kinderen behelst, overeenkomstig de in Kaderbesluit 2009/315/JBZ van de Raad beschreven procedures informatie wordt verstrekt betreffende het bestaan van in het strafregister opgenomen veroordelingen wegens zedendelicten gepleegd tegen kinderen of van elk verbod als gevolg van dergelijke veroordelingen. Doel van dat mechanisme is ervoor te zorgen dat een persoon die is veroordeeld wegens zedendelicten tegen kinderen niet in staat is die veroordeling of dit verbod verborgen te houden om in een andere lidstaat een beroepsactiviteit uit te oefenen die in verband staat met het rechtstreeks en geregeld in aanraking komen met kinderen.

Deze richtlijn strekt ertoe in Kaderbesluit 2009/315/JHA de nodige wijzigingen aan te brengen om een doeltreffende uitwisseling van informatie over veroordelingen van onderdanen van derde landen via Ecris mogelijk te maken. Zij verplicht de lidstaten de nodige maatregelen te nemen opdat in de informatie over veroordelingen ook de informatie over de nationaliteit(en) van de veroordeelde persoon wordt vermeld, voor zover de lidstaten over die informatie beschikken. De richtlijn stelt tevens de procedures vast voor het beantwoorden van informatieverzoeken, waarborgt dat een door een onderdaan van een derde land opgevraagd uittreksel wordt aangevuld met informatie uit andere lidstaten en zorgt voor de technische wijzigingen die nodig zijn om het systeem voor gegevensuitwisseling te doen functioneren.

Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en van de Raad moet van toepassing zijn op de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de

voorkoming, het onderzoek, de opsporing of de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, met inbegrip van de bescherming tegen en de voorkoming van bedreigingen voor de openbare veiligheid. Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad moet van toepassing zijn op de verwerking van persoonsgegevens door nationale autoriteiten wanneer die verwerking niet onder Richtlijn (EU) 2016/680 valt.

Richtlijn (EU) nr. 2019/713 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bestrijding van fraude met en vervalsing van niet-contante betaalmiddelen en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/413/JBZ van de Raad, *Pb.L.* 10 mei 2019.

Toelichting: Fraude met en vervalsing van niet-contante betaalmiddelen vormen een bedreiging voor de veiligheid aangezien zij een bron van inkomsten voor georganiseerde criminaliteit vormen en daardoor andere criminele activiteiten, zoals terrorisme, handel in verdovende middelen en mensenhandel, mogelijk maken.

Door fraude met en vervalsing van niet-contante betaalmiddelen wordt tevens de digitale eengemaakte markt belemmerd aangezien het consumentenvertrouwen wordt aangetast en rechtstreekse economische verliezen worden veroorzaakt.

Kaderbesluit 2001/413/JBZ van de Raad dient te worden geactualiseerd en aangevuld met het oog op de opname van nadere bepalingen inzake strafbare feiten, met name met betrekking tot computergelateerde fraude, en inzake straffen, preventie, ondersteuning aan slachtoffers en grensoverschrijdende samenwerking.

Aanzienlijke lacunes en verschillen in de wetgeving van de lidstaten op het gebied van fraude met en vervalsing van niet-contante betaalmiddelen kunnen de preventie, de opsporing en de bestraffing van dit soort criminaliteit en andere vormen van zware en georganiseerde criminaliteit, die daarmee verband houden en daardoor mogelijk worden gemaakt, belemmeren, en maken politieke en justitiële samenwerking op dit gebied moeilijker en derhalve minder doeltreffend, met negatieve gevolgen voor de veiligheid.

Fraude met en vervalsing van niet-contante betaalmiddelen hebben een belangrijke grensoverschrijdende dimensie, die wordt versterkt door een steeds sterkere digitale component, hetgeen de noodzaak tot verdere onderlinge afstemming van de strafwetgeving op het gebied van fraude met en vervalsing van niet-contante betaalmiddelen onderstreept.

De afgelopen jaren is niet alleen de digitale economie exponentieel gegroeid, maar is ook de innovatie op velerlei gebieden, waaronder betaaltechnologieën, sterk toegenomen. Nieuwe betaaltechnologieën maken gebruik van nieuwe soorten betaalinstrumenten, die niet alleen nieuwe kansen voor consumenten en ondernemingen bieden, maar ook nieuwe mogelijkheden tot fraude bieden. Gezien die technologische ontwikkelingen moet ervoor worden gezorgd dat het rechtskader relevant en actueel blijft, op basis van een technologie-neutrale aanpak.

Fraude dient niet alleen de financiering van criminele groeperingen, maar remt ook de ontwikkeling van de digitale eengemaakte markt en weerhoudt mensen ervan om aankopen te doen.

Gemeenschappelijke definities op het gebied van fraude met en vervalsing van niet-contante betaalmiddelen zijn van belang om ervoor te zorgen dat deze richtlijn in de lidstaten consistent wordt toegepast, en om de informatie-uitwisseling en samenwerking tussen bevoegde autoriteiten te vergemakkelijken. Ook nieuwe soorten niet-contante betaalinstrumenten, waarmee elektronisch geld en virtuele valuta kunnen worden

overgemaakt, dienen onder de definities te vallen. In de definitie van niet-contant betaalinstrument moet worden onderkend dat een dergelijk instrument uit een aantal onderling samenhangende elementen kan bestaan, bijvoorbeeld een mobiele betaaltoepassing met bijbehorende machtiging (bijv. door middel van een wachtwoord). Voor de toepassing van deze richtlijn wordt ervan uitgegaan dat een niet-contant betaalinstrument de houder of de gebruiker ervan daadwerkelijk in staat stelt om geld of een monetaire waarde over te maken, of om een betaalopdracht te initiëren. Zo kan de onrechtmatige verkrijging van een mobiele betaaltoepassing zonder de vereiste machtiging niet worden beschouwd als een onrechtmatige verkrijging van een niet-contant betaalinstrument aangezien de gebruiker daarmee feitelijk geen geld of een monetaire waarde kan overmaken.

Deze richtlijn dient slechts van toepassing te zijn voor zover het de betaalfunctie van niet-contante betaalinstrumenten betreft.

De sancties en straffen voor fraude met en vervalsing van niet-contante betaalmiddelen dienen in de hele Unie doeltreffend, evenredig en afschrikkend te zijn. Deze richtlijn doet geen afbreuk aan de individualisering en toepassing van sancties en uitvoering van veroordelingen overeenkomstig de concrete omstandigheden van elk geval en de algemene regels van het nationaal strafrecht.

Aangezien deze richtlijn voorziet in minimumvoorschriften, staat het de lidstaten vrij om strengere strafrechtelijke bepalingen met betrekking tot fraude met en vervalsing van niet-contante betaalmiddelen vast te stellen of te handhaven, onder meer door een bredere omschrijving van strafbare feiten.

1.3. Overzichten van wetgeving

- Nihil

1.4. Belangrijke wetsontwerpen en –voorstellen

Wetsvoorstel tot invoering van een nieuw Strafwetboek – Boek 1 en Boek 2, <i>Parl.St.</i> Kamer 2018-2019, 3651/001.
--

Toelichting: Het Belgisch Strafwetboek dateert van 1867. De geschiedenis van dit wetboek gaat echter veel verder terug in de tijd en kent zijn wortels in de Code Napoléon van 1810. Het Strafwetboek kwam in 1867 tot stand nadat minister van Justitie de Haussy in 1848 een commissie onder leiding van de professoren Haus en Nypels had aangesteld, belast met de grondige herziening van het strafrecht en het opstellen van een ontwerp van een nieuw strafwetboek. Een algemene herziening van het Strafwetboek heeft na 1867 nooit doorgang gevonden. Verdienstelijke pogingen hiertoe werden nochtans wel ondernomen. Geciteerd kunnen worden de werkzaamheden van de Commissie voor de Herziening van het Strafwetboek onder voorzitterschap van professor Châtel en later van professor D’Haenens (1976-1979), het voorontwerp van Strafwetboek van professor Legros (1983-1985) en de werkzaamheden van de Commissie “Strafuitvoeringsrechtbanken, externe rechtspositie van gedetineerden en straftoemeting”, ook de Commissie Holsters genoemd (2000-2003).

De ontstentenis van een algehele herziening van het Strafwetboek impliceert dat het Belgisch Strafwetboek eigenlijk een wetboek is met twee snelheden. Enerzijds zijn vele bepalingen (quasi) onveranderd gebleven. De samenleving is nochtans ingrijpend gewijzigd door nationale en internationale ontwikkelingen. Anderzijds worden we geconfronteerd met een exponentiële toevloed van incidentele wetwijzigingen en nieuwe wettelijke en jurisprudentiële regels waardoor het materieel strafrecht is uitgegroeid tot een complex kluwen dat zich niet meer gemakkelijk laat ontrafelen door de justitiabelen. De overzichtelijkheid en de toegankelijkheid van het wetboek zijn dus in belangrijke mate aangetast. Bovendien correleren vele rechtsregels niet meer met de uitvoering ervan in de praktijk. Bijna 150 jaar na de totstandkoming van het Belgisch Strafwetboek is een algemene herschrijving ervan m.a.w. meer dan ooit aan de orde.

De realisatie van een eigentijds en tegelijkertijd toekomstbestendig Strafwetboek is de ultieme doelstelling. Hierbij staat één vraag centraal: “op welke wijze kan een optimale strafwetgeving tot stand worden gebracht, in de mate van het mogelijke met toepassing van het principe “rebus sic stantibus” voor wat betreft de goede regels?”

Drie sleutelbegrippen vormen de rode draad van de beoogde hervorming: ACCURAAT + COHERENT + EENVOUDIG

Vertrekkende van de voornoemde premissen werden de werkzaamheden aangevat van de Commissie tot hervorming van het strafrecht, bestaande uit prof. dr. Joëlle Rozie en prof. Damien Vandermeersch, m.m.v. dr. Jeroen De Herdt, mevr. Marie Debauche en mevr. Margot Taeymans. In de memorie van toelichting worden de gemaakte keuzes op wetenschappelijke wijze maar ook op basis van de behoeften van het terrein onderbouwd, in de mate van het mogelijke met inbegrip van een rechtsvergelijkende analyse.

Wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek, houdende strafbaarstelling van bepaalde vormen van seksuele agressie op afstand, *Parl.St.* Kamer 2018-2019, 3662/001.

Toelichting: Op grond van het Strafwetboek is seksuele agressie thans alleen strafbaar indien de dader zich fysiek bij het slachtoffer bevindt.

Gelet op het wijdverbreide gebruik van de sociale media en de laakbare daden die in die context worden begaan, strekt die wetsvoorstel ertoe het Strafwetboek bij te sturen, teneinde ook te voorzien in de strafbaarstelling van bepaalde vormen van seksuele agressie op afstand.

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, *Parl.St.* Kamer 2018-2019, 3680/001.

Toelichting: Sinds de eerste Potpourriwet worden de meeste vormgebreken in gerechtszaken bestraft met een relatieve nietigheid. In 2018 werd deze sanctie ook ingevoerd voor taalvereisten.

Hierbij werd echter uit het oog verloren dat de wet op het gebruik der talen in gerechtszaken geen “normale” vormvereisten behelst. De taalregels vormen in ons huidige federale bestel essentiële regels, noodzakelijk voor het bewaren van het principe van de eentaligheid in het Vlaamse gewest.

Men kan deze vormvereisten dus niet op gelijke voet plaatsen met andere vormvereisten. Dit wetsvoorstel herstelt daarom de absolutie nietigheid als sanctie voor het schenden van de wettelijke taalvereisten in gerechtszaken.

Wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek, teneinde de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank uit te breiden tot alle terroristische misdrijven, *Parl.St.* Kamer 2018-2019, 3686/001.

Toelichting: Dit wetsvoorstel strekt tot wijziging van het Strafwetboek, teneinde te waarborgen dat de personen die werden veroordeeld wegens een misdrijf dat verband houdt met terroristische feiten, indoctrinatie en religieus radicalisme, nauwgezet worden gecontroleerd en, indien nodig, opgesloten blijven. Daartoe willen de indieners erin voorzien dat naast de hoofdstraf de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank als bijkomende straf moet worden opgelegd.

Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering inzake de termijn om een volgappel in te stellen, *Parl.St.* Kamer 2018-2019, 3687/001.

Toelichting: Het Openbaar Ministerie beschikt over een bijkomende termijn van tien dagen om beroep in te stellen na de beroepstermijn van de beklaagde of de burgerrechtelijk aansprakelijke partij (het zogenaamde volgappel).

In de rechtsleer bestaat onenigheid over het aanvangspunt van deze bijkomende termijn (na het verstrijken van de wettelijke beroepstermijn van dertig dagen dan wel na datum van het effectief instellen van het beroep).

Om interpretatieproblemen te vermijden preciseert de voorgestelde wetswijziging dat de termijn van het volgappel aanvangt op de dag die volgt op de dag waarop het hoger beroep door de beklaagde of de burgerrechtelijk aansprakelijke partij werd ingesteld.

Wetsvoorstel tot wijziging van de Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering wat de persoonlijke kennisgeving in strafzaken aan minderjarige slachtoffers betreft, *Parl.St.* Kamer 2018-2019, 3749/001.

Toelichting: Op dit ogenblik verwittigt het openbaar ministerie in geval van strafzaken waarbij minderjarigen betrokken zijn enkel hun wettelijke vertegenwoordigers, niet de minderjarigen zelf.

Hierdoor komt het herhaaldelijk voor dat minderjarige slachtoffers niet op de hoogte zijn van de ingestelde strafvervolging, noch van hun rechten ter zake.

Om een persoonlijk kennisgeving te verzekeren dient deze daarom ook te worden gericht aan het adres waar de minderjarige verblijft, indien hij of zij geplaatst is, of aan het adres van diens woonplaats, indien de minderjarige niet gedomicilieerd is bij één van de ouders.

2. Rechtspraak

2.1. Overzichten van rechtspraak

- DE NAUW, A., BOSLY, H.D., COLETTE-BASECQZ, N., DELHAISE, E., MANDOUX, P., NEDERLANDT, O., VANDERMEERSCH, D., “Chronique semestrielle de jurisprudence”, *RDP* 2019, afl. 5, 569-683.

2.2. Europees Hof voor de rechten van de mens

EHRM 17 april 2018 (Paci t. België), <https://hudoc.echr.coe.int>

Hyperlink: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-182232>

Trefwoorden: Artikel 5, § 1 EVRM – Geen schending recht op vrijheid en veiligheid – Artikel 6, § 1 EVRM – Geen schending recht op eerlijk proces – Overlevering Italiaanse onderdaan – Kaderbesluit Europees aanhoudingsbevel – Telefoontap in andere zaak – Geheime karakter vooronderzoek – Rechten van verdediging

Samenvatting: Het Europees Hof voor de rechten van de mens zegt dat artikelen 5, § 1 (recht op vrijheid en veiligheid) en 6, § 1 (recht op een eerlijk proces) van het Europees Verdrag inzake de rechten van de mens niet werden geschonden.

De zaak betreft een in België gevoerde strafprocedure die heeft geleid tot de veroordeling van een Italiaanse onderdaan (dhr. P.) voor internationale wapenhandel. Dhr. P. was van mening dat zijn opsluiting in België onwettig was en dat hij had moeten worden overhandigd aan de Italiaanse autoriteiten nadat het onderzoek was afgerond. Bovendien beklagde hij zich over het gebruik – in de strafprocedure betreffende wapenhandel – van telefoonaf luisteringen die werden bevolen in een ander straf dossier en over het feit dat hij geen toegang had gekregen tot de volledige kopie van dit dossier.

Het Hof oordeelt dat de detentietitels geldig waren tijdens de gehele strafprocedure en dat de hechtenis van de heer P. gerechtvaardigd was. Het Hof stelde geen enkele willekeurigheid vast. Het Hof oordeelt eveneens dat de veroordeling van dhr. P. niet gebaseerd is op bewijzen waarvoor hij zijn rechten van verdediging niet of onvoldoende heeft kunnen uitoefenen en dat de procedure in haar geheel niet onbillijk was.

Met noot: MOINIL, J., “L’utilisation de preuves issues d’un autre dossier et le respect du contradictoire”, *RDP* 2019, afl. 6, 818-823.

EHRM 2 mei 2019 (Famulyak t. Oekraïne), <https://hudoc.echr.coe.int>

Hyperlink: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-193035>

Trefwoorden: Procedure is eerlijk, ondanks het feit dat verdachte een getuige niet opnieuw kon ondervragen in een nieuw proces tegen hem

Samenvatting: Artikel 6 EVRM. Klager is gearresteerd op verdenking van het aanvallen en beroven van een man en is hiervoor veroordeeld. De rechtbank ging onder meer uit van

getuigenverklaringen die zijn afgelegd door het slachtoffer en de politieagenten die verantwoordelijk waren voor het onderzoek. In hoger beroep is het vonnis vernietigd en is de zaak afgewezen zodat er een nieuw proces kon plaatsvinden. Klager is in de tweede procedure wederom veroordeeld. De rechter heeft het slachtoffer ondervraagd en de schriftelijke getuigenverklaringen uit eerste aanleg bestudeerd. De verdediging heeft de getuigen niet ter zitting kunnen ondervragen.

Het Hof herhaalt dat het toestaan aan een verdachte om een getuige te ondervragen in aanwezigheid van de rechter die uiteindelijk over de zaak beslist een belangrijke procedurele garantie is in strafprocedures. Daarom zou een wijziging in de samenstelling van de rechters na het ondervragen van een belangrijke getuige, zoals in onderhavige zaak, normaal gesproken moeten leiden tot het opnieuw ondervragen van de getuige. In het onderhavige geval heeft het Hof echter vastgesteld dat er voldoende procedurele waarborgen zijn geboden om klager te compenseren voor het feit dat hij de getuigen niet opnieuw heeft kunnen ondervragen. Ten eerste heeft klager de getuigen, te weten het slachtoffer en de politie, ondervraagd tijdens de eerste rechtszaak. Bovendien heeft de rechter in het tweede proces de afschriften van alle getuigenverklaringen afgelegd in eerste aanleg bestudeerd zodat zij voldoende kennis had van het bewijsmateriaal. Ze heeft het slachtoffer bovendien tijdens het nieuwe proces ondervraagd en heeft de getuige kunnen observeren en derhalve een oordeel kunnen vormen over zijn verklaring. Het Hof constateert dat de eerlijkheid van het proces, alle aspecten in aanmerking genomen niet is geschaad en verklaart de klacht niet-ontvankelijk.

EHRM 23 mei 2019 (Doyle t. Ierland), <https://hudoc.echr.coe.int>

Hyperlink: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-193083>

Trefwoorden: Inbreuk recht op verhoorbijstand leidt niet tot schending artikel 6 EVRM

Samenvatting: Artikel 6 EVRM. Klager is tot een levenslange gevangenisstraf veroordeeld wegens moord. Hij klaagt bij het EHRM onder meer dat hij geen eerlijk proces heeft gehad omdat zijn recht op bijstand van een raadsman tijdens zijn verhoren door de politie is geschonden. Het EHRM past het toetsingskader toe zoals uiteengezet in eerdere jurisprudentie (vgl. Beuze tegen België). Eerst moet beoordeeld worden of er dwingende redenen waren het recht op toegang tot een raadsman te beperken. Vervolgens is aan de orde of de procedure als geheel eerlijk is geweest. Hoewel klager te allen tijde met zijn raadsman kon overleggen, bestond er in 2009 in Ierland geen recht op verhoorbijstand. Een dergelijk algemene beperking op het recht op toegang tot een raadsman kan volgens vaste jurisprudentie geen dwingende reden opleveren om dat recht te beperken. Onder die omstandigheden is 'very strict scrutiny' vereist bij de beoordeling of de procedure als geheel wel eerlijk is geweest. In de onderhavige zaak beantwoordt het EHRM deze vraag bevestigend en oordeelt dat er geen sprake is van schending van art. 6 §§ 1 en 3 (c) EVRM. Hierbij neemt het Hof (onder andere) in overweging dat klager niet kan worden beschouwd als een kwetsbare verdachte, dat de politieverhoren zijn opgenomen en ter beschikking stonden aan de rechters en de jury en dat na onderzoek daarvan niet gebleken was van enige bedreiging of onderdruk zetten van klager door de politie, dat het om een zeer ernstig feit ging en dat klager in de gelegenheid is geweest (de toelaatbaarheid van) het

bewijsmateriaal aan te vechten en ook de jury van de rechter in dit verband zorgvuldige instructies had ontvangen.

EHRM 28 mei 2019 (Van de Kolk t. Nederland), <https://hudoc.echr.coe.int>

Hyperlink: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-193259>

Trefwoorden: Inbreuk recht op verhoorbijstand leidt tot schending artikel 6 EVRM

Samenvatting: Artikel 6 EVRM. Van de Kolk wordt op 19 augustus 2009 aangehouden voor de verspreiding van kinderporno en gewezen op zijn recht op consultatiebijstand. Na consultatie van zijn raadsman, mr. Korver, wordt hij op 20 augustus 2009 tweemaal verhoord. In overeenstemming met het toepasselijke recht in Nederland in die tijd had hij geen recht op verhoorbijstand. Zijn verzoek om tijdens het verhoor te worden bijgestaan door zijn raadsman wordt om die reden dan ook afgewezen. De aldus afgelegde verklaringen zijn voor het bewijs gebruikt. Bij het EHRM klaagt Van de Kolk dat hij geen eerlijk proces heeft gehad omdat zijn recht op bijstand van een raadsman tijdens zijn verhoren door de politie is geschonden. Het EHRM verwijst naar de algemene uitgangspunten zoals neergelegd in de zaken Ibrahim e.a., Simeonovj en Beuze. Hieruit volgt in deze zaak een recht voor klager om te worden bijstaan door een raadsman tijdens de politieverhoren, tenzij er dwingende redenen waren dit recht te beperken (vgl. Beuze). Hiervan is volgens het Hof geen sprake, waarbij het Hof herhaalt dat een wettelijke beperking niet een dergelijke dwingende reden kan opleveren. Het ontbreken van een dwingende reden voor beperking van de toegang tot een raadsman brengt niet automatisch mee dat de procedure als geheel “unfair” is. De bewijslast dat sprake is geweest van een eerlijk proces ligt in dat geval evenwel bij de overheid. In deze zaak is in dat verband niets aangevoerd.

2.3. Hof van Justitie

Hof van Justitie 27 mei 2019 (C-509/18), www.eur-lex.europa.eu

Hyperlink: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:62018CJ0509&from=NL>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Politiële en justitiële samenwerking in strafzaken – Europees aanhoudingsbevel – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Artikel 6, lid 1 – Begrip ‘uitvaardigende rechterlijke autoriteit’ – Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd door de procureur-generaal van een lidstaat – Status – Waarborg van onafhankelijkheid

Samenvatting: De verwijzende rechter vraagt zich af of, gelet op het feit dat het begrip „rechterlijke autoriteit” een autonoom begrip van Unierecht is, bij de beoordeling of de procureur-generaal van Litouwen deelneemt aan de rechtsbedeling, enkel moet worden gezien naar het nationale recht van de betrokken lidstaat. Bovendien vraagt deze rechter zich af of het voeren van het onderzoek en het instellen van vervolging voor strafbare feiten voldoende verband houdt met de rechtsbedeling om een procureur die daarvoor

verantwoordelijk is maar die op grond van het nationale recht onafhankelijk is ten opzichte van de rechterlijke macht, aan te merken als een „rechterlijke autoriteit” in de zin van artikel 6, lid 1, van kaderbesluit 2002/584.

Daarop heeft de Supreme Court de behandeling van de zaak geschorst en het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

„1) Zijn de criteria aan de hand waarvan kan worden vastgesteld of een als ‚uitvaardigende rechterlijke autoriteit’ in de zin van artikel 6, lid 1, [van kaderbesluit 2002/584] aangeduide openbaar aanklager een rechterlijke autoriteit is volgens de autonome betekenis van dat begrip in artikel 6, lid 1, van het kaderbesluit [...], dat (1) de openbaar aanklager onafhankelijk optreedt ten opzichte van de uitvoerende macht en (2) in zijn eigen rechtsorde wordt geacht verantwoordelijk te zijn voor de rechtsbedeling of daaraan deel te nemen?

2) Indien dat niet het geval is, wat zijn dan de criteria aan de hand waarvan een nationale rechter dient vast te stellen of een als ‚uitvaardigende rechterlijke autoriteit’ in de zin van artikel 6, lid 1, van het kaderbesluit aangeduide openbaar aanklager een ‚rechterlijke autoriteit’ is in de zin van dat artikel?

3) Indien de criteria vereisen dat een openbaar aanklager verantwoordelijk is voor de rechtsbedeling of daaraan deelneemt, dient dat dan te worden vastgesteld volgens de status die hij heeft in zijn eigen rechtsorde of veeleer aan de hand van bepaalde objectieve maatstaven? In laatstgenoemd geval, wat zijn dan die objectieve maatstaven?

4) Is de [procureur-generaal van Litouwen] een rechterlijke autoriteit volgens de autonome betekenis van dat begrip in artikel 6, lid 1, van [kaderbesluit 2002/584]?”

Het Hof (Grote Kamer) verklaart voor recht: Het begrip „uitvaardigende rechterlijke autoriteit” in de zin van artikel 6, lid 1, van kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten, zoals gewijzigd bij kaderbesluit 2009/299/JBZ van de Raad van 26 februari 2009, dient aldus te worden uitgelegd dat het betrekking heeft op de procureur-generaal van een lidstaat die, terwijl hij structureel onafhankelijk is van de rechterlijke macht, bevoegd is voor de strafrechtelijke vervolging en wiens status in deze lidstaat zijn onafhankelijkheid waarborgt ten opzichte van de uitvoerende macht in het kader van de uitvaardiging van een Europees aanhoudingsbevel.

Hof van Justitie 27 mei 2019 (C-508/18 en C-82/19), www.eur-lex.europa.eu

Hyperlink: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:62018CJ0508&from=NL>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Prejudiciële spoedprocedure – Politiële en justitiële samenwerking in strafzaken – Europees aanhoudingsbevel – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Artikel 6, lid 1 – Begrip ‚uitvaardigende rechterlijke autoriteit’ – Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd door het openbaar ministerie van een lidstaat – Status – Bestaan van een verhouding van ondergeschiktheid ten opzichte van een orgaan van de uitvoerende macht – Individuele instructiebevoegdheid van de minister van Justitie – Geen waarborg van onafhankelijkheid

Samenvatting: De Supreme Court heeft de behandeling van de zaak geschorst en het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

„1) Moet de onafhankelijkheid van een openbaar aanklager ten opzichte van de uitvoerende macht worden vastgesteld volgens zijn positie in de toepasselijke nationale rechtsorde? Indien dat niet het geval is, wat zijn dan de criteria aan de hand waarvan die onafhankelijkheid ten opzichte van de uitvoerende macht moet worden vastgesteld?

2) Is een openbaar aanklager die volgens het nationale recht rechtstreeks of indirect kan worden aangestuurd door of instructies kan ontvangen van een ministerie van Justitie, voldoende onafhankelijk van de uitvoerende macht teneinde te kunnen worden aangemerkt als ‚rechterlijke autoriteit‘ in de zin van artikel 6, lid 1, van het kaderbesluit?

3) Indien dat het geval is, moet de openbaar aanklager dan tevens functioneel onafhankelijk zijn ten opzichte van de uitvoerende macht en wat zijn dan de criteria aan de hand waarvan die functionele onafhankelijkheid moet worden vastgesteld?

4) Kan een openbaar aanklager die onafhankelijk is ten opzichte van de uitvoerende macht, worden aangemerkt als ‚rechterlijke autoriteit‘ in de zin van artikel 6, lid 1, van het kaderbesluit, indien zijn taken niet verder gaan dan onderzoeken opstarten en voeren en ervoor zorgen dat deze objectief en rechtsgeldig verlopen, verdachten in staat van beschuldiging stellen, rechterlijke beslissingen ten uitvoer leggen en personen wegens strafbare feiten vervolgen, en hij geen nationale aanhoudingsbevelen uitvaardigt en geen rechterlijke taken mag uitoefenen?

5) Kan de openbaar aanklager van Lübeck worden aangemerkt als ‚rechterlijke autoriteit‘ in de zin van artikel 6, lid 1, van het kaderbesluit [...]?”

Het Hof (Grote Kamer) verklaart voor recht: Het begrip „uitvaardigende rechterlijke autoriteit” in de zin van artikel 6, lid 1, van kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten, zoals gewijzigd bij kaderbesluit 2009/299/JBZ van de Raad van 26 februari 2009, moet aldus worden uitgelegd dat het geen betrekking heeft op de openbare ministeries van een lidstaat die het risico lopen dat zij in een individueel geval rechtstreeks of indirect worden aangestuurd door of instructies ontvangen van de uitvoerende macht, zoals een minister van Justitie, in het kader van de vaststelling van een besluit over de uitvaardiging van een Europees aanhoudingsbevel.

Hof van Justitie 5 juni 2019 (C-142/18), www.eur-lex.europa.eu

Hyperlink: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:62018CJ0142&qid=1559810094727&from=NL>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Elektronische-communicatienetwerken en -diensten – Richtlijn 2002/21/EG – Artikel 2, onder c) – Begrip ‚elektronische-communicatiedienst‘ – Overbrengen van signalen – Dienst voor spraak over het internetprotocol (VoIP) die het mogelijk maakt te bellen naar vaste of mobiele telefoonnummers – Dienst SkypeOut

Samenvatting: Het hof van beroep te Brussel heeft de behandeling van de zaak geschorst en het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

„1) Moet volgens de definitie van elektronische-communicatiedienst in artikel 2, onder c), van [de kaderrichtlijn] een via software aangeboden VoIP-dienst waarbij de oproep via een openbaar geschakeld telefoonnet wordt afgegeven aan een vast of mobiel E.164-nummer van een nationaal nummerplan, worden gekwalificeerd als elektronische-communicatiedienst, ook al vormt de internettoegangsdienst waarmee een gebruiker tot die VoIP-dienst toegang heeft, op zich al een elektronische-communicatiedienst, wanneer de softwareaanbieder die dienst tegen vergoeding aanbiedt en met de aanbieders van telecommunicatiediensten die naar behoren zijn gemachtigd om oproepen naar het openbaar geschakeld telefoonnet over te brengen en daaraan af te geven, overeenkomsten sluit waardoor de gespreksafgifte aan een vast of mobiel nummer van een nationaal nummerplan mogelijk is?

2) Ingeval de eerste vraag bevestigend wordt beantwoord, blijft het antwoord dan ongewijzigd als er rekening mee wordt gehouden dat de functionaliteit van de software die de spraakoproep mogelijk maakt, slechts een functionaliteit van die software is en de software ook zonder die functionaliteit kan worden gebruikt?

3) Ingeval de [eerste en de tweede vraag] bevestigend worden beantwoord, blijft het antwoord op de eerste vraag dan ongewijzigd als er rekening mee wordt gehouden dat de aanbieder van de dienst in zijn algemene voorwaarden bepaalt dat hij geen aansprakelijkheid jegens de eindgebruiker aanvaardt voor het overbrengen van de signalen?

4) Ingeval de [eerste, de tweede en de derde vraag] bevestigend worden beantwoord, blijft het antwoord op de eerste vraag dan ongewijzigd als er rekening mee wordt gehouden dat de verrichte dienst ook aan de definitie van ‚dienst van de informatiemaatschappij’ voldoet?”

Het Hof zegt voor recht: Artikel 2, onder c), van richtlijn 2002/21/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronische-communicatienetwerken en -diensten (kaderrichtlijn), zoals gewijzigd bij richtlijn 2009/140/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009, moet aldus worden uitgelegd dat het aanbieden door een softwareontwikkelaar van een functionaliteit waarmee een „Voice over Internet Protocol”-dienst (VoIP) [spraak over het internetprotocol (VoIP)] ter beschikking wordt gesteld waardoor de gebruiker via het openbaar geschakeld telefoonnet (PSTN) van een lidstaat vanaf een terminal naar een vast of mobiel nummer van een nationaal nummerplan kan bellen, een „elektronische-communicatiedienst” in de zin van die bepaling is wanneer de ontwikkelaar voor het aanbieden van deze dienst wordt vergoed en met het oog op het aanbieden ervan overeenkomsten moet sluiten met de aanbieders van telecommunicatiediensten die naar behoren zijn gemachtigd om oproepen naar het PSTN over te brengen en daaraan af te geven.

SkypeOut is een dienst van Skype, die het mogelijk maakt om vaste en mobiele telefoonnummers te bellen via Voice over IP. Het Belgisch instituut voor postdiensten

en telecom (BIPT) heeft Skype verzocht om deze dienst aan te melden. In 2016 heeft het BIPT Skype een boete van 223.000 euro opgelegd omdat de dienst niet was aangemeld. Volgens Skype gaat het echter om een internetdienst, die niet onder de bevoegdheid van het BIPT valt.

Het Hof van beroep van Brussel waarbij deze zaak aanhangig is gemaakt, heeft hierover vragen gesteld aan het Hof van Justitie, met name over de definitie van het begrip ‘telecomdienst’ in de zin van EU-richtlijn 2002/21.

In zijn arrest van vandaag oordeelt het Hof dat de betrokken dienst Skypeout een telecomdienst is. Het Hof wijst er daarbij op dat het gaat om een dienst tegen betaling en dat een interventie van de telecomproviders is vereist om de verbinding met vaste en mobiele nummers te bewerkstelligen.

Hof van Justitie 13 juni 2019 (C-646/17), www.eur-lex.europa.eu

Hyperlink: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:62017CJ0646&qid=1561457226711&from=NL>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in strafzaken – Richtlijn 2012/13/EU – Recht op informatie in strafprocedures – Artikel 6, lid 4 – Recht om informatie te ontvangen over de beschuldiging – Kennisgeving van elke wijziging in de verstrekte informatie indien dit nodig is om het eerlijke verloop van de procedure te waarborgen – Wijziging van de juridische kwalificatie van de feiten die het voorwerp uitmaken van de beschuldiging – Onmogelijkheid voor de beklaagde om tijdens de mondelinge behandeling te verzoeken om oplegging van de in het nationale recht voorziene, met het openbaar ministerie overeengekomen straf – Verschil in geval van een wijziging van de feiten waarop de beschuldiging is gebaseerd

Samenvatting: Het verzoek om een prejudiciële beslissing betreft de uitlegging van artikel 2, lid 1, artikel 3, lid 1, onder c), en artikel 6, leden 1 tot en met 3, van richtlijn 2012/13/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2012 betreffende het recht op informatie in strafzaken (PB 2012, L 142, blz. 1), en van artikel 48 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”).

Dit verzoek is ingediend in het kader van een strafzaak tegen Gianluca Moro (hierna: „verdachte”), die werd vervolgd wegens „heling” in de zin van de Italiaanse wet van juwelen, welke beschuldiging later, tijdens de mondelinge behandeling, is geherkwalificeerd als „diefstal” van die juwelen.

Het Hof werd verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag:

„Moeten artikel 2, lid 1, artikel 3, lid 1, onder c), en artikel 6, leden 1, 2 en 3, van richtlijn [2012/13], alsook artikel 48 van het Handvest [...] aldus worden uitgelegd dat zij in de weg staan aan strafprocesrechtelijke bepalingen van een lidstaat op grond waarvan de rechten van de verdediging bij wijziging van de beschuldiging in kwalitatief en kwantitatief opzicht verschillen naargelang de wijziging de feitelijke aspecten dan wel de wettelijke kwalificatie van de beschuldiging betreft, met inzonderheid tot gevolg dat de beklaagde alleen in het eerste geval kan verzoeken om toepassing van de alternatieve, gunstigere ‘patteggiamento-

procedure’, waarbij een met het openbaar ministerie overeengekomen straf wordt opgelegd?”

Het Hof zegt voor recht: Artikel 6, lid 4, van richtlijn 2012/13/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2012 betreffende het recht op informatie in strafzaken, en artikel 48 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie moeten aldus worden uitgelegd dat zij zich niet verzetten tegen een nationale regeling op grond waarvan de beklaagde in het geval van een wijziging van de feiten waarop de beschuldiging is gebaseerd, in de loop van de mondelinge behandeling kan verzoeken om oplegging van een met het openbaar ministerie overeengekomen straf, maar in het geval van een wijziging in de juridische kwalificatie van de feiten die het voorwerp uitmaken van de beschuldiging niet.

Hof van Justitie (Grote Kamer) 24 juni 2019 (C-573/17), www.eur-lex.europa.eu

Hyperlink: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:62017CJ0573&qid=1561457226711&from=NL>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in strafzaken – Europees aanhoudingsbevel – Kaderbesluiten – Geen rechtstreekse werking – Voorrang van het Unierecht – Gevolgen – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Artikel 4, punt 6 – Kaderbesluit 2008/909/JBZ – Artikel 28, lid 2 – Verklaring van een lidstaat op grond waarvan deze lidstaat de bestaande, vóór 5 december 2011 toepasselijke, rechtsinstrumenten op het gebied van overbrenging van gevonniste personen mag blijven toepassen – Tardieve verklaring – Gevolgen

Samenvatting: Het verzoek om een prejudiciële beslissing betreft de uitlegging van het beginsel van voorrang van het Unierecht en van artikel 28, lid 2, van kaderbesluit 2008/909/JBZ van de Raad van 27 november 2008 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op strafvonnisen waarbij vrijheidsstraffen of tot vrijheidsbeneming strekkende maatregelen zijn opgelegd, met het oog op de tenuitvoerlegging ervan in de Europese Unie (PB 2008, L 327, blz. 27).

Dit verzoek is ingediend in het kader van de tenuitvoerlegging in Nederland van een Europees aanhoudingsbevel (hierna: „EAB”) dat de Sąd Rejonowy w Poznaniu (rechter in eerste aanleg Poznań, Polen) tegen Daniel Adam Popławski heeft uitgevaardigd met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf in Polen.

De rechtbank van Amsterdam heeft het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

„1) Als de uitvoerende rechterlijke autoriteit de nationale bepalingen ter uitvoering van een kaderbesluit niet zodanig kan uitleggen dat de toepassing daarvan tot een kaderbesluitconform resultaat leidt, moet zij dan op grond van het voorrangsbeginsel die met de bepalingen van dat kaderbesluit onverenigbare nationale bepalingen buiten toepassing laten?

2) Is een verklaring van een lidstaat als bedoeld in artikel 28, tweede lid, kaderbesluit 2008/909/JBZ die hij niet ‚op het tijdstip van aanneming van dit kaderbesluit’, maar op een later tijdstip heeft afgelegd, rechtsgeldig?”

Het Hof (Grote Kamer) zegt voor recht:

1) Artikel 28, lid 2, van kaderbesluit 2008/909/JBZ van de Raad van 27 november 2008 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op strafvonnissen waarbij vrijheidsstraffen of tot vrijheidsbeneming strekkende maatregelen zijn opgelegd, met het oog op de tenuitvoerlegging ervan in de Europese Unie, moet aldus worden uitgelegd dat een verklaring die krachtens deze bepaling door een lidstaat is afgelegd na het tijdstip van aanneming van dit kaderbesluit, geen rechtsgevolgen kan sorteren.

2) Het beginsel van voorrang van het Unierecht moet aldus worden uitgelegd dat het een nationale rechterlijke instantie niet verplicht om een bepaling van nationaal recht die onverenigbaar is met bepalingen van een kaderbesluit, zoals de in het hoofdgeding aan de orde zijnde kaderbesluiten, waarvan de rechtsgevolgen worden gehandhaafd overeenkomstig artikel 9 van het aan de Verdragen gehechte Protocol (nr. 36) betreffende de overgangsbepalingen, buiten toepassing te laten, aangezien die bepalingen geen rechtstreekse werking hebben. De autoriteiten van de lidstaten, met inbegrip van de rechterlijke instanties, zijn evenwel verplicht om hun nationale recht zo veel mogelijk conform uit te leggen, waardoor zij een resultaat kunnen garanderen dat verenigbaar is met het door het betrokken kaderbesluit nagestreefde doel.

2.4. Hof van Cassatie

A. Beroepen tegen vonnissen en arresten van correctionele kamers

Cass. 20 februari 2018 (P.17.0314.N), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Winants
--

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180220-2

Trefwoorden: Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in hoger beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Overgangsbepalingen van de wet van 19 oktober 2015 - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: Uit de samenhang van de bepalingen van de artikelen 76, zesde lid, zoals toepasselijk tot 31 augustus 2014 en artikel 76, § 2, tweede lid, zoals toepasselijk vanaf 1 september 2014, artikel 78, vijfde lid, zoals toepasselijk tot 31 december 2015 en artikel 92, § 1, Gerechtelijk Wetboek, en de artikelen 56, 3°, 84, 1° en 91, tweede lid van de wet van 19 oktober 2015, houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie ‚volgt dat, met ingang van 1 januari 2016, indien in de zaak in dezelfde aanleg op 1 januari 2016 reeds een andere rechtszitting dan de inleidingszitting heeft plaatsgevonden, de kamer van de rechtbank van eerste aanleg die in hoger beroep kennis neemt van de overtredingen van de wetten en verordeningen over een van de aangelegenheden die behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten, en, in geval van

samenloop of samenhang, van genoemde overtredingen samen met een of meer overtredingen die niet behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten, bestaat uit twee rechters van de correctionele rechtbank en één rechter in de arbeidsrechtbank (1). (1) Zie concl. OM; zie ook Cass. 20 februari 2018, AR P.16.1133.N, AC 2018, nr. 107 met concl. OM.

Cass. 20 februari 2018 (P.16.1133.N), www.juridat.be, met conclusie van advocaat-generaal Winants

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180220-1

Trefwoorden: 1. Rechterlijke organisatie – Strafzaken - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in hoger beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Draagwijdte - Gevolg

2. Prejudicieel geschil - Strafzaken - Rechterlijke organisatie - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in hoger beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Hof van Cassatie - Verplichting

Samenvatting: 1. De bepalingen van de artikelen 76, § 2, tweede lid, 78, eerste lid, 78, vijfde lid, 91, eerste lid, en 92, § 1, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, houden in dat in alle zaken, ook voor de overtredingen van wetten en verordeningen over een der aangelegenheden die behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten en, in geval van samenloop of samenhang van genoemde overtredingen samen met een of meer overtredingen die niet behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten, het hoger beroep tegen vonnissen van de politierechtbank toegewezen wordt aan een kamer met drie rechters, zonder dat één van hen de gespecialiseerde vorming hoeft te ontvangen bedoeld in artikel 78, vijfde lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl.OM.; zie ook Cass. 20 februari 2018, AR P. 17.0314.N, AC 2018, nr. 108 met concl. OM.

2. Daar waar niet is vereist dat in de kamer van de rechtbank van eerste aanleg die bestaat uit drie rechters en die kennis neemt van het hoger beroep tegen een beslissing van de politierechtbank die uitspraak doet over een overtreding zoals bedoeld in artikel 76, § 2, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, er ten minste één gespecialiseerde rechter moet zijn zoals bedoeld in artikel 78, vijfde lid, van dit wetboek, terwijl de alleenrechtsprekende rechter die in eerste aanleg kennis neemt van dergelijke overtreding, steeds de gespecialiseerde vorming zoals bedoeld in artikel 78, vijfde lid, moet ontvangen en daarenboven artikel 101, § 2, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de gespecialiseerde correctionele kamer van het hof van beroep die overeenkomstig de in paragraaf 1, tweede lid, van hetzelfde artikel kennis neemt van de aangelegenheden bedoeld in artikel 76, § 2, tweede lid, samengesteld is uit twee raadsheren in het hof van beroep en één raadsheer in het arbeidshof, rijst de vraag of dit onderscheid in behandeling wel bestaanbaar is met het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel en is er grond om een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof (1). (1) Zie concl.OM.; zie ook Cass. 20 februari 2018, AR P. 17.0314.N, AC 2018, nr. 108 met concl. OM.

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180220-3

Trefwoorden: 1. Wet Kruispuntbank Voertuigen - Dienst Inschrijving Voertuigen - Opsporing van overtredingen op de verkeersreglement - Toegang door de politie - Onregelmatig verkregen bewijs – Gevolg

2. Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijselementen - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op bescherming van persoonsgegevens - Schending van artikel 8 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Nietigheid van onregelmatig verkregen bewijselementen - Draagwijdte - Gevolg

3. Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Artikel 47 - Recht op een doeltreffende voorziening in rechte en op een onpartijdig gerecht - Bewijs - Onregelmatig verkregen bewijselementen - Toetsing aan artikel 32 Wetboek van Strafvordering - Gevolg

Samenvatting: 1. Het feit dat bewijselementen werden verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven zoals gewaarborgd door artikel 7 Handvest, artikel 8 EVRM en artikel 22 Grondwet of met het recht op bescherming van persoonsgegevens zoals gewaarborgd door artikel 8 Handvest, heeft niet steeds schending van artikel 6 EVRM of miskening van het recht op een eerlijk proces tot gevolg (1). (1) Cass. 19 april 2016, AR P.15.1639.N, AC 2016, nr. 265 met concl. OM; zie de wet van 14 juni 2017 tot wijziging van artikel 36bis van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, BS 28 juni 2017.

2. Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt dat tot nietigheid van een onregelmatig verkregen bewijselement enkel wordt besloten indien ofwel de naleving van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, ofwel de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast, ofwel het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces; krachtens die bepaling worden onregelmatigheden waardoor geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde wordt overtreden en die evenmin voldoen aan de andere erin vermelde voorwaarden, niet nietig verklaard of uit het debat geweerd en deze regel geldt voor alle onregelmatigheden, ongeacht of zij een inbreuk inhouden op een verdragsrechtelijk of grondwettelijk gewaarborgd recht dat de bescherming van het privéleven beoogt (1). (1) Cass. 19 april 2016, AR P.15.1639.N, AC 2016, nr. 265 met concl. OM; zie de wet van 14 juni 2017 tot wijziging van artikel 36bis van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, BS 28 juni 2017.

3. Het feit dat de rechter het onregelmatig verkregen bewijs toetst aan de voorwaarden van artikel 32 Wetboek van Strafvordering, houdt een effectief rechtsherstel in zoals bedoeld in artikel 47, eerste lid, Handvest en artikel 13 EVRM.

Cass. 27 februari 2018 (P.17.0606.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180227-3

Trefwoorden: Wegverkeer - Wegverkeerswet - Alcoholintoxicatie - Afname van ademtest of ademanalyse - Bijstand raadsman - Voorwaarde

Samenvatting: Noch uit artikel 6 EVRM noch uit artikel 47bis Wetboek van Strafvordering volgt dat het afnemen van een ademtest of een ademanalyse slechts mag gebeuren met de bijstand van een raadsman.

Cass. 27 februari 2018 (P.17.0509.N), www.juridat.be, met conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180227-10

Trefwoorden: Werking in de tijd - Veroordeling met gewoon uitstel - Herroeping van het uitstel - Nieuwe wet die de mogelijkheid tot herroeping uitbreidt - Werking in de tijd

Samenvatting: Het uit de bepalingen van artikel 2 Strafwetboek, artikel 7.1 EVRM en artikel 15.1 IVBPR voortvloeiende verbod voor de rechter om een wet die een zwaardere straf bepaalt toe te passen op feiten gepleegd vóór de inwerkingtreding van de nieuwe wet, geldt niet alleen voor wetten die in strafsancities voorzien, maar ook voor wetten die reeds door de rechter opgelegde strafsancities herdefiniëren of wijzigen; hoewel het toestaan van een proeftijd aan een veroordeelde door de tenuitvoerlegging van de straffen uit te stellen als bedoeld in artikel 1, §1, 2°, en 8 Probatiwet een strafuitvoeringsmodaliteit is die integraal deel uitmaakt van de straf, houdt de herroeping van het uitstel van tenuitvoerlegging na een veroordeling ingevolge het plegen van nieuwe strafbare feiten tijdens de proeftijd geen herdefiniëring of wijziging van de door de rechter met de eerste veroordeling opgelegde straf in, voor zover die herroeping wordt beoordeeld volgens bepalingen die van toepassing zijn op het tijdstip van de veroordeling die uitstel van tenuitvoerlegging toekent (1). (1) Zie concl. OM.

Cass. 7 maart 2018 (P.17.0558.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180307-5

Trefwoorden: 1. Sociaal strafrecht - Belemmering van het toezicht - Het element fout – Begrip

2. Moreel bestanddeel - Sociaal strafrecht - Belemmering van het toezicht - Het element fout – Bewijs

3. Zwijgrecht - Recht om zichzelf niet te beschuldigen - Draagwijdte

Samenvatting: 1. Artikel 209, eerste lid, Sociaal Strafwetboek bestraft zij die het toezicht belemmeren dat krachtens het Sociaal Strafwetboek en de uitvoeringsbesluiten ervan is ingesteld; het moreel bestanddeel van die inbreuk, m.a.w. de bij wet strafbaar gestelde fout, bestaat in het opzettelijke en bewuste karakter van de belemmering van het toezicht van de sociale inspecteurs.

2. Het bewijs van het moreel bestanddeel van de in artikel 209, eerste lid, Sociaal Strafwetboek bepaalde inbreuk, kan worden afgeleid uit de enkele vaststelling dat de beklaagde de opdracht van de sociale inspecteurs door een handeling of door een kennelijk verzuim heeft belet, tenzij de dader voldoende aannemelijk maakt dat hij door een rechtvaardigingsgrond zoals overmacht en onwetendheid of onoverkomelijke dwaling, geen enkele fout heeft begaan (1). (1) Zie Cass. 27 september 2017, AR P.17.0482.F, AC 2017, nr. 504.

3. Het zwijgrecht en het recht om zichzelf niet te beschuldigen, strekken zich niet uit tot de aanwending, in een strafrechtelijke procedure, van gegevens die van de beschuldigde kunnen worden verkregen door een beroep te doen op dwangmaatregelen, maar die onafhankelijk van de wil van de verdachte bestaan (1). (1) Cass. 14 maart 2017, AR P.14.1001.N, AC 2017, nr. 176; M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Brussel, Die Keure, 8ste uitg., 2017, p. 33-34.

Cass. 13 maart 2018 (P.17.0365.N), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Decreus
---

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180313-7

Trefwoorden: 1. Verstekbeslissing waartegen verzet mogelijk is en waartegen binnen de gewone verzetstermijn verzet werd aangetekend - Beslissing waarbij verzet tegen die verstekbeslissing ongedaan werd verklaard - Gevolg

2. Verzet - Ongedaanverklaring - Voorwaarden

3. Verzet - Ongedaanverklaring - Bevoegdheid rechter - Onderzoek verjaring - Bestaanbaarheid

Samenvatting: 1. Een beklaagde kan tegen een verstekbeslissing waartegen verzet mogelijk is en waartegen hij binnen de gewone verzetstermijn verzet heeft aangetekend, cassatieberoep aantekenen binnen dezelfde termijn als tegen de beslissing waarbij zijn verzet tegen die verstekbeslissing ongedaan werd verklaard; die termijn neemt in beginsel een aanvang de dag volgend op de betekening van de beslissing van ongedaanverklaring van het verzet tegen de verstekbeslissing en het cassatieberoep tegen de verstekbeslissing moet bovendien worden ingesteld ten laatste samen met het cassatieberoep tegen de beslissing waarbij het verzet tegen de verstekbeslissing ongedaan wordt verklaard (1). (1) Zie concl. OM.

2. Artikel 187, § 6, 2°, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat indien de eiser op verzet nogmaals verstek laat gaan bij zijn verzet in alle gevallen en ongeacht de redenen voor de opeenvolgende verstekken en zelfs indien het verzet reeds ontvankelijk werd verklaard, het verzet als ongedaan wordt beschouwd; artikel 6 EVRM belet niet dat de appelrechter, behoudens het geval van overmacht, op grond van artikel 187, § 6, 2°, Wetboek van Strafvordering een verzet ongedaan verklaart indien blijkt dat de verzetdoende partij kennis had van de rechtszitting waarop het verzet zou worden behandeld en op die rechtszitting afwezig blijft want de onmogelijkheid om verweer te voeren is dan geheel toe te schrijven aan de verzetdoende partij (1). (1) Zie concl. OM.

3. Wanneer het verzet ongedaan wordt verklaard omdat de eiser in verzet niet op de wettig vastgestelde rechtszitting verschijnt, kan de rechter niet onderzoeken of de verjaring was ingetreden op het ogenblik van de uitspraak van de verstekbeslissing, dan wel of dat het geval zou zijn geweest zo het verzet niet ongedaan was verklaard (1). (1) Zie concl. OM.

Cass. 13 maart 2018 (P.17.0695.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180313-3

Trefwoorden: 1. Grievenformulier - Aankruising rubriek 'strafmaat' - Draagwijdte - Toepassing

2. Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 50 - Tijdelijke immobilisering van het voertuig - Niet gevorderd voor de eerste rechter - Niet bevolen door de eerste rechter - Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de beslissing over de strafmaat

Samenvatting: 1. Wanneer de appellant in zijn grievenformulier de rubriek 'strafmaat' aankruist, geeft hij aan dat hij alle bestanddelen van de beslissing over de straf en de maatregelen die daarmee gepaard gaan en door de wet kunnen worden opgelegd, wenst aan te vechten, wat inhoudt dat hij daarmee ook de veiligheidsmaatregelen en andere maatregelen zoals het immobiliseren van het voertuig in de gevallen bepaald bij artikel 50, § 1, Wegverkeerswet, bedoelt.

2. De omstandigheid dat het openbaar ministerie de toepassing van artikel 50, § 1, Wegverkeerswet niet heeft gevorderd voor de eerste rechter en de eerste rechter daarvan geen toepassing heeft gemaakt, belet niet dat, indien aan de voorwaarden daartoe is voldaan, de appelrechter dit doet al dan niet op vordering van het openbaar ministerie indien het openbaar ministerie hoger beroep aantekent tegen de beslissing over de strafmaat.

Cass. 13 maart 2018 (P.18.0092.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180313-5

Trefwoorden: Strafvordering - Verjaring - Stuiting - Daden van onderzoek - Begrip - Toepassing

Samenvatting: Daden van onderzoek die de verjaring van de strafvordering stuiten, zijn alle daden die door een bevoegd persoon worden gesteld en die ertoe strekken gegevens te verzamelen om het strafdossier op de gebruikelijke wijze samen te stellen en te laten beoordelen door de rechter (1) ; een door de procureur des Konings ondertekende aanvraag tot het uitreiken van een uittreksel uit het centraal strafregister op naam van een verdachte of beklaagde is een dergelijke daad van onderzoek (2). (1) Cass. 3 april 2007, AR P.06.1586.N, AC 2007, nr. 165; Cass., 29 november 2006, AR P.06.0174.F, AC 2006, nr. 613; Cass. 23 december 1998, AR P.94.0001.F, AC 1998, nr 534; Cass. 5 april 1996, AR P.94.0002.F, AC 1996, nr 111; Cass. 7 oktober 1976, AC 1977, 148; Cass. 20 juli 1976, AC 1976, 1231; Cass. 4 december 1973, AC 1974, 385. (2) Cass. 23 december 1986, AR 9978, AC 1986-1987, nr. 252; Cass. 3 december 1985, AR 9919, AC 1985-1986, nr. 231; Cass. 5 november 1980, AC 1980-1981, nr. 146.

Cass. 13 maart 2018 (P.17.0841.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180313-4

Trefwoorden: 1. Persoon slachtoffer van geweld bij zijn arrestatie of detentie - Sterk feitelijk vermoeden van verantwoordelijkheid van de autoriteiten - Taak van de Staat - Geen overtuigende verklaring - Gevolg

2. Persoon slachtoffer van geweld bij zijn arrestatie of detentie - Taak van de klager - Taak van de rechter - Bewijsstukken opgesteld onmiddellijk of zeer kort na de invrijheidstelling - Bewijswaarde - Beoordeling door de rechter

3. Klacht wegens verwondingen opgelopen bij arrestatie of tijdens detentie - Politieambtenaren die met de klager contact hadden - Verplichting

Samenvatting: 1. Uit artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een persoon het slachtoffer werd van geweld bij zijn arrestatie of tijdens zijn detentie, er een sterk feitelijk vermoeden bestaat dat de autoriteiten daarvoor verantwoordelijk zijn en het de Staat toekomt om daarvoor een overtuigende verklaring te geven; indien hij daarin niet slaagt, staat een verdragsrechtelijke inbreuk van de Staat vast (1). (1) Zie EHRM, 28 oktober 1998, Assenov e.a. t. Bulgarije, §§ 92-102; EHRM, 1 juli 2004, Bakbak t. Turkije, § 47; EHRM, 23 februari 2006, Ognyanova en Choban t. Bulgarije, §§ 94-95; EHRM, 10 maart 2009, Turan Cakir t. België, § 54; EHRM, 4 november 2010, Darraj t. Frankrijk, § 36; EHRM, 9 oktober 2012, Mikiashvili t. Georgië, §§ 69-71; Cass. 24 maart 2015, AR P.14.1298.N, AC 2015, nr. 217.

2. Het komt diegene toe die zich beklagt het slachtoffer te zijn van geweld bij zijn arrestatie of tijdens zijn detentie om met geloofwaardige stukken zoals bijvoorbeeld foto's of medische attesten aannemelijk te maken dat hij bij zijn arrestatie of vrijheidsberoving verwondingen heeft opgelopen en het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of de door de

klager voorgebrachte stukken voldoende geloofwaardig maken dat hij de verwondingen heeft opgelopen bij zijn arrestatie of detentie; de omstandigheid dat de stukken werden opgesteld onmiddellijk of zeer kort na de invrijheidstelling is daarbij een belangrijk, maar geen beslissend gegeven zodat de rechter op grond van de concrete gegevens van de zaak kan oordelen dat dergelijke stukken onvoldoende aannemelijk maken dat de vastgestelde verwondingen werden opgelopen bij de arrestatie of tijdens de detentie.

3. Uit artikel 3 EVRM volgt niet dat op alle politieambtenaren die met een klager bij zijn arrestatie of tijdens zijn detentie contact hadden, de verplichting rust een overtuigende verklaring te geven voor de bij een arrestatie of tijdens een detentie opgelopen verwondingen van die klager.

Cass. 13 maart 2018 (P.17.0083.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180313-2

Trefwoorden: 1. Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Orde van voorrang - Evenredigheid

2. Strafzaken - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Verschillende beklaagden - Verdeling

3. Misdrijf – Toerekenbaarheid - Geïdentificeerde natuurlijke persoon - Vaststelling door rechter van wetens en willens gepleegde fout – Gevolg

4. Deelneming - Positieve daad van deelneming - Verzuim om te handelen - Begrip - Gevolg

5. Subsidiefraude - Subsidiefraudebesluit - Aanwenden van een subsidie voor andere doeleinden dan waarvoor ze werd verkregen - Strafbaarstelling – Omvang

6. Subsidiefraude - Subsidiefraudebesluit - Afleggen onjuiste of onvolledige verklaring tot het verkrijgen of behouden van subsidie - Ontvangen of behouden van een subsidie ingevolge onjuiste of onvolledige verklaring - Onderscheiden misdrijven – Gevolg

7. Strafzaken - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen – Raming

8. Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen – Bestemming

9. Subsidiefraude - Subsidiefraudebesluit - Verbeurdverklaring - Verplichting - Omvang - Gevolg – Voorwaarde

10. Vermogensvoordelen - Verbeurdverklaring bij equivalent – Redengeving

11. Vermogensvoordelen - Verschillende beklaagden - Verdeling – Redengeving

12. Subsidiefraude - Subsidiefraudebesluit - Ambtshalve gelasting tot terugbetaling van de onterecht betaalde sommen - Omvang

13. Onderzoek in strafzaken - Algemeen - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat - Interpretatie Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Draagwijdte - Grens – Voorwaarde

14. Onderzoek in strafzaken - Algemeen - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat - Niet-uitsluiting verhoren afgelegd zonder die bijstand - Gevolg - Beoordeling door de rechter - Aard – Toepassing

15. Keuze van de straf of de maatregel - Bijzondere motiveringsplicht - Artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering – Draagwijdte

16. Subsidiefraude - Subsidiefraudebesluit - Bijzondere verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Bijzondere motiveringsplicht - Artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering - Toepasselijkheid

Samenvatting: 1. Alle in artikel 42, 3°, Strafwetboek vermelde vermogensvoordelen komen gelijkkelijk in aanmerking voor de verbeurdverklaring, zonder dat die bepaling een orde van voorrang bepaalt; die omstandigheid doet geen afbreuk aan de evenredigheid van de verbeurdverklaring van die vermogensvoordelen.

2. De rechter die oordeelt dat een verbeurd te verklaren vermogensvoordeel voortspuit uit misdrijven waaraan hij verschillende beklaagden schuldig verklaart, oordeelt onaantastbaar in welke mate hij dat vermogensvoordeel onder die beklaagden verdeelt; hij dient dat vermogensvoordeel niet te verdelen in de mate dat het tot het vermogen van elke beklaagde is getreden, maar kan de verdeling steunen op de mate van de betrokkenheid van elke beklaagde bij deze misdrijven omdat die verdeling deel uitmaakt van de beslissing over de strafmaat waarbij de rechter alle aan tegenspraak onderworpen feitelijke gegevens over de bewezen verklaarde misdrijven en de persoonlijkheid van de beklaagden mag betrekken (1). (1) Cass. 13 december 2016, AR P.15.1117.N, AC 2016, nr. 714.

3. Uit de wetsgeschiedenis en de doelstelling van artikel 5, tweede lid, Strafwetboek volgt dat indien de rechter bij de beoordeling van de daarin opgenomen strafuitsluitingsgrond vaststelt dat de geïdentificeerde natuurlijke persoon de fout wetens en willens heeft gepleegd, hij zowel de rechtspersoon als de natuurlijke persoon moet veroordelen; die bepaling laat niet toe dat in dat geval de rechter naar eigen inzicht oordeelt of hij zowel de rechtspersoon als de natuurlijke persoon dan wel één van hen zal veroordelen noch dat hij dat oordeel laat afhangen van een eigen beoordeling van de respectieve door de rechtspersoon en de natuurlijke persoon gepleegde fouten (1). (1) Cass. 23 juni 2015, AR P.14.0582.N, AC 2015, nr. 428.

4. Het verzuim om te handelen kan een positieve daad van deelneming zijn wanneer, wegens de ermee gepaard gaande omstandigheden, het bewuste en opzettelijke verzuim om te handelen ondubbelzinnig een aansporing betekent tot het plegen van de misdaad of het wanbedrijf op één van de door de artikelen 66 en 67 Strafwetboek bepaalde wijzen,

zodat het passief bijwonen van de uitvoering van een misdaad of een wanbedrijf strafbare deelneming kan opleveren wanneer het zich onthouden van enige reactie de uiting is van het opzet om rechtstreeks aan de uitvoering mee te werken door bij te dragen tot het mogelijk maken of vergemakkelijken van die misdaad of dat wanbedrijf (1); het is niet vereist dat op degene die verzuimt om te handelen, een positieve rechtsplicht rust om een bepaalde handeling te doen verrichten of te voorkomen (2). (1) Cass. 15 september 2015, AR P.14.1189.N, nr. 513 met concl. van advocaat-generaal m.o. WINANTS; Cass. 29 november 2011, AR P.11.0573.N, AC 2011, nr. 652. (2) Zie: Cass. 29 september 2015, AR P.14.1169.N, AC 2015, nr. 567.

5. Artikel 2, § 3, Subsidiefraudebesluit dat degene bestraft die een in artikel 1 van dat besluit bedoelde subsidie aanwendt voor andere doeleinden dan die waarvoor ze werd verkregen, is van toepassing zowel op subsidies die wettig zijn verkregen als op subsidies die zijn verkregen ingevolge het afleggen van een onjuiste of onvolledige verklaring als bedoeld in artikel 2, § 2, Subsidiefraudebesluit.

6. Artikel 2, § 2, Subsidiefraudebesluit dat degene bestraft die wetens en willens een onjuiste of onvolledige verklaring aflegt in verband met een aanvraag tot het verkrijgen of behouden van een subsidie, vergoeding of toelage en artikel 2, § 4, Subsidiefraudebesluit dat degene bestraft die, ten gevolge van een verklaring bedoeld in § 2, een subsidie, vergoeding of toelage ontvangt of behoudt, zijn onderscheiden misdrijven zodat het feit dat een beklaagde een subsidie ontvangt of behoudt als gevolg van een onjuiste of onvolledige verklaring niet tot gevolg heeft dat hij niet meer kan worden veroordeeld wegens het afleggen van die onjuiste of onvolledige verklaring.

7. De rechter oordeelt onaantastbaar of een bewezen verklaard misdrijf voor een beklaagde vermogensvoordelen in de zin van artikel 42, 3°, Strafwetboek heeft opgeleverd (1) en welk daarvan het bedrag is (2); in voorkomend geval kan de rechter de geldwaarde ervan ramen overeenkomstig artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek en kan hij dit bedrag in billijkheid bepalen. (1) Cass. 22 oktober 2003, AR P.03.0084.F, AC 2003, nr. 516 met concl. van advocaat-generaal SPREUTELS. (2) Cass. 27 september 2006, AR P.06.0739.F, AC 2006, nr. 441 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH.

8. Opdat de verbeurdverklaring van de in artikel 42, 3°, Strafwetboek vermelde vermogensvoordelen of van de in artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek bedoelde geldwaarde daarvan kan worden uitgesproken tegen degene die als dader, mededader of medeplichtige wordt veroordeeld voor het misdrijf dat de vermogensvoordelen heeft voortgebracht, is niet vereist dat die vermogensvoordelen zijn eigendom zijn of in zijn vermogen zijn togetreden, noch dat hij zich heeft verrijkt; die verbeurdverklaring kan immers worden uitgesproken ongeacht het voordeel dat hij uit het misdrijf heeft gehaald of de bestemming die hij later aan de vermogensvoordelen heeft gegeven (1). (1) Cass. 12 november 2013, AR P.12.1744.N, AC 2013, nr. 597.

9. Artikel 4, tweede lid, Subsidiefraudebesluit, dat bepaalt dat de bijzondere verbeurdverklaring toepasselijk op de zaken bedoeld in artikel 42 Strafwetboek altijd wordt uitgesproken, is ook van toepassing op de vermogensvoordelen en de geldwaarde bedoeld in de artikelen 42, 3° en 43bis, tweede lid, Strafwetboek, zodat de rechter verplicht is de

verbeurdverklaring te bevelen van die vermogensvoordelen en geldwaarde wanneer zij voortspruiten uit de misdrijven bepaald in het Subsidiefraudebesluit.

10. Bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie dient de rechter die de vermogensvoordelen per equivalent verbeurdverklaart, niet nader te motiveren waarom hij oordeelt dat aan de toepassingsvoorwaarden van artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek is voldaan.

11. De rechter die oordeelt dat een verbeurd te verklaren vermogensvoordeel voortspuit uit misdrijven waaraan hij verschillende beklaagden schuldig verklaart, dient, bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie, de grondslag voor de verdeling van dat vermogensvoordeel onder die beklaagden niet bijzonder te motiveren.

12. Krachtens artikel 3 Subsidiefraudebesluit en artikel 50 Strafwetboek beveelt de rechtbank waarbij de vervolging aanhangig is, ambtshalve de teruggave van de onterecht betaalde sommen en dit hoofdelijk ten laste van alle beklaagden die hij veroordeelt wegens het misdrijf waaruit de onterechte betaling is voortgevloeid zonder dat het daartoe vereist is dat de onterecht betaalde sommen worden teruggevonden in het vermogen van de betrokken beklaagde.

13. Het recht op een eerlijk proces, gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM zoals uitgelegd door het Europees Hof van de Rechten van de Mens, vereist slechts dat aan een verdachte bijstand van een advocaat wordt verleend tijdens zijn verhoor door de politie, in zoverre hij zich in een bijzonder kwetsbare positie bevindt (1). (1) Zie: Cass. 30 april 2013, AR P.12.1133.N, AC 2013, nr. 269; Cass. 26 maart 2013, AR P.12.0145.N, AC 2013, nr. 210; Cass. 17 april 2012, AR P.11.0975.N, AC 2012, nr. 228; Cass. 28 februari 2012, AR P.11.1802.N, AC 2012, nr. 138.

14. Het staat aan de rechter om te oordelen of het niet-uitsluiten van bepaalde verhoren die de verdachte tijdens het strafonderzoek heeft afgelegd zonder bijstand van een advocaat, tot gevolg heeft dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel wordt miskend; hij kan oordelen dat dit niet het geval is, ook bij afwezigheid van een dwingende reden voor het beperken van die bijstand (1). (1) Zie: Cass. 31 oktober 2017, AR P.17.0255.N, AC 2017, nr. 606.

15. De bijzondere motiveringsplicht van artikel 195, tweede lid, Strafwetboek, die overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering ook geldt voor de hoven van beroep, is enkel van toepassing voor straffen en maatregelen die de wet aan de vrije beoordeling van de rechter overlaat (1). (1) Cass. 1 april 2008, AR P.07.1824.N, AC 2008, nr. 199.

16. Artikel 4, tweede lid, Subsidiefraudebesluit dat bepaalt dat de bijzondere verbeurdverklaring toepasselijk op de zaken bedoeld in artikel 42 Strafwetboek altijd wordt uitgesproken, is ook van toepassing op de vermogensvoordelen bedoeld in artikel 42, 3°, Strafwetboek en hun geldelijke tegenwaarde bedoeld in artikel 43bis, tweede lid, van dat wetboek zodat de rechter dan ook verplicht is de verbeurdverklaring te bevelen van die vermogensvoordelen wanneer zij voortspruiten uit de misdrijven bepaald in het

Subsidiefraudebesluit en artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bijgevolg niet van toepassing is op die verbeurdverklaring.

Cass. 21 maart 2018 (P.17.1199.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180321-12

Trefwoorden: 1. Diefstal en afpersing - Bestanddelen - Moreel bestanddeel - Bedrieglijk opzet - Begrip - Voornemen om over de zaak animo domini te beschikken - Bewijs

2. Diefstal en afpersing - Bestanddelen - Moreel bestanddeel - Bedrieglijk opzet - Bewijs - Onaantastbare vaststelling door de feitenrechter

Samenvatting: 1. Als bedrieglijk wegnemen in de zin van artikel 461, eerste lid, Strafwetboek geldt het wegnemen van een zaak tegen de wil van de eigenaar in, door een persoon die, zodra hij de zaak heeft weggenomen, het voornemen heeft om er als eigenaar over te beschikken; het animo domini gedrag van degene die zich van de zaak meester heeft gemaakt, kan worden afgeleid uit de weigering om die zaak aan zijn wettige eigenaar terug te geven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 197.

2. Ofschoon het bedrieglijk opzet aanwezig moet zijn op het tijdstip waarop het misdrijf wordt gepleegd, kan het bewijs daarvan uit latere feiten blijken; de rechter stelt onaantastbaar de feiten vast waaruit hij het bestaan van bedrieglijk opzet afleidt, terwijl het Hof nagaat of hij, uit zijn vaststellingen, die beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 197.

Cass. 21 maart 2018 (P.17.1062.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180321-11

Trefwoorden: 1. Strafzaken - Ongedaan verklaard verzet - Voorwaarde - Kennis van de dagvaardig - Bewijslast

2. Verzet - Strafzaken - Ongedaan verklaard verzet - Voorwaarde - Kennis van de dagvaardig - Beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

3. Strafzaken - Ongedaan verklaard verzet - Voorwaarde - Wettige reden van verschoning - Onmogelijkheid om persoonlijk te verschijnen - Gevolg - Omstandigheden te wijten aan de beklaagde - Verplichting de nodige stappen te ondernemen om zich door een raadsman te doen vertegenwoordigen

Samenvatting: 1. Overeenkomstig artikel 187, §6, 1°, Wetboek van Strafvordering moet, opdat het verzet als ongedaan kan worden beschouwd, allereerst vaststaan dat de eiser in

verzet kennis heeft gehad van de dagvaarding in de procedure waarin hij verstek heeft laten gaan; het staat aan de vervolgende partij of aan de burgerlijke partij om dat bewijs te leveren, op de beklagde rust dienaangaande geen enkele bewijslast (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 196.

2. De feitenrechter stelt onaantastbaar de omstandigheden vast waarop hij zijn beslissing steunt, terwijl het Hof nagaat of hij daaruit wettig heeft kunnen afleiden dat de eiser in verzet kennis heeft gehad van de dagvaarding om te verschijnen in het geding dat met een verstekbeslissing werd afgesloten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 196.

3. Wanneer de beklagde door eigen toedoen in de onmogelijkheid verkeert om, voor onbepaalde duur, zijn proces persoonlijk bij te wonen, omdat hij met name in het buitenland is opgesloten, hebben noch de artikelen 6.1 en 6.3, b en c EVRM, noch artikel 14.3, b IVBPR, noch de algemene rechtsbeginselen van het recht op een eerlijk proces en houdende het recht van verdediging als draagwijdte of tot gevolg dat de rechter verplicht wordt het proces op te schorten tot de betrokkene opnieuw in staat zal zijn persoonlijk te verschijnen, en verbieden hem evenmin te oordelen dat de beklagde, gelet op de aan hemzelf te wijten omstandigheden, zelf de nodige stappen had moeten ondernemen om zich door een raadsman naar eigen keuze of door een andere verdediger te doen vertegenwoordigen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 196.

Cass. 21 maart 2018 (P.17.0499.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180321-10

Trefwoorden: 1. Waals Gewest - Milieuwetboek - Misdrijf - Administratieve sanctie - Administratieve sanctieprocedure - Beroep bij de politierechtbank of de correctionele rechtbank - Toezicht met volle rechtsmacht - Draagwijdte

2. Waals Gewest - Milieuwetboek - Misdrijf - Administratieve sanctie - Administratieve sanctieprocedure - Beroep bij de politierechtbank of de correctionele rechtbank - Toezicht met volle rechtsmacht - Grens

Samenvatting: 1. De rechter bij wie het beroep aanhangig is gemaakt bedoeld in artikel D164 Decreet Waals Gewest van 27 mei 2004 betreffende Boek 1 van het Milieuwetboek, oefent een toezicht met volle rechtsmacht uit op de door de administratieve overheid opgelegde geldboete; dat toezicht houdt in dat de rechter nagaat of de voor hem betwiste geldboete in feite en in rechte verantwoord is en of ze alle aan de administratie opgelegde wettelijke bepalingen en algemene beginselen naleeft, waaronder het evenredigheidsbeginsel (1). (1) Zie Cass. 15 februari 2012, AR P.11.1832.F, AC 2012, nr. 107, met concl. OM in Pas 2012, nr. 107; GwH 31 mei 2011, arrest nr. 100/2011, RDCP 2012, p. 72.

2. Het toezicht met volle rechtsmacht dat in het kader van het beroep bedoeld in artikel D164 Decreet Waals Gewest van 27 mei 2004 betreffende Boek 1 van het Milieuwetboek wordt uitgeoefend, staat de rechter bij wie het beroep van de overtreder aanhangig is

gemaakt niet toe de opportuniteit in vraag te stellen om een boete op te leggen voor de bij hem bewezen gebleven feiten; de rechtbank kan zich immers niet in de plaats stellen van de sanctionerend ambtenaar teneinde te beoordelen of het al dan niet wenselijk is de overtreder de in artikel D160, §2, van dat decreet bepaalde administratieve geldboete op te leggen.

Cass. 10 april 2018 (P.17.0930.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180410-6

Trefwoorden: Strafzaken - Laattijdig neergelegde conclusies - Ambtshalve wering door rechter - Wijze

Samenvatting: Krachtens artikel 152 Wetboek van Strafvordering dient de rechter, behoudens akkoord van partijen of de ontdekking van een nieuw en ter zake dienend stuk of feit, laattijdig neergelegde conclusies ambtshalve uit het debat te weren; deze wering dient te blijken uit het vonnis, of enig ander stuk waarop het Hof vermag acht te slaan.

Cass. 10 april 2018 (P.17.0779.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180410-1

Trefwoorden: Strafzaken - betekening verstekvonnis - Aangestelde - Begrip

Samenvatting: Er is sprake van een aangestelde in de zin van de bepalingen van artikelen 34 en 35, eerste en tweede lid, Gerechtelijk Wetboek vanaf het ogenblik dat er een verhouding bestaat tussen de bestemming van het exploit en de persoon die het afschrift ervan in ontvangst neemt, die van die aard is dat men redelijkerwijze kan veronderstellen dat deze het afschrift aan de bestemming zal overhandigen (1). (1) Cass. 2 mei 2017, AR P.16.0702.N, AC 2017, nr. 301.

Cass. 11 april 2018 (P.18.0114.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180411-3

Trefwoorden: 1. Waals Milieuwetboek - Administratieve geldboete - Beroep - Politierechtbank of correctionele rechtbank - Afwijzing van het beroep - Aard van de veroordeling - Gevolgen voor de vermelding van de wetsbepalingen en de motivering

2. Waals Milieuwetboek - Administratieve geldboete - Beroep - Politierechtbank of correctionele rechtbank - Afwijzing van het beroep - Cassatieberoep van de eiser - Verplichting tot betekening aan de sanctionerend ambtenaar

Samenvatting: 1. Wanneer de politierechtbank of de correctionele rechtbank(1) het beroep afwijst en de administratieve geldboete bevestigt, spreekt ze geen strafrechtelijke veroordeling uit en behoudt die geldboete haar oorspronkelijk karakter, zonder volgens het intern recht een straf te zijn; daaruit volgt dat de rechter niet gehouden is elk van de bestanddelen van het misdrijf dat tot de administratieve geldboete heeft geleid, bewezen te verklaren en evenmin om in het vonnis de wetsbepalingen te vermelden die het feit strafbaar stellen en die de straf bepalen, noch om de keuze van de straf en de strafmaat met redenen te omkleden (2). (1) Het Hof vermeldt de 'correctionele rechtbank'; het bestreden vonnis werd door de politierechtbank gewezen. 'Voor overtredingen van derde en vierde categorie wordt het beroep door middel van een verzoekschrift bij de politierechtbank ingediend (...) voor overtredingen van tweede categorie wordt het beroep bij de correctionele rechtbank ingediend.' (art. 160, §2, Waals Milieuwetboek) (2) Cass. 18 april 2012, AR P.11.2039.F, AC 2012, nr. 236; zie concl 'in hoofdzaak' OM in Pas. 2018, nr. 225.

2. De eiser tot betwisting van een door de sanctionerend ambtenaar op grond van het Waals Milieuwetboek opgelegde administratieve geldboete, hoeft zijn cassatieberoep niet aan laatstgenoemde te betekenen (1). (Impliciet) (1) Impliciet, de beslissing lijkt niet minder vast te staan, gelet op de expliciete conclusie 'in substantie' van het OM in Pas. 2018, nr. 225 (zie conclusie).

Cass. 11 april 2018 (P.17.1303.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180411-6

Trefwoorden: 1. Hoger beroep - Vorm - Beginsel van het hoger beroep op grieven - Geen grief betreffende de schuldigverklaring - Gevolg voor de aanhangigmaking bij de appelrechter

2. Gezag van gewijsde – Strafzaken – Draagwijdte

Samenvatting: 1. Krachtens artikel 210, tweede lid, derde streepje, Wetboek van Strafvordering, moet bij de appelrechter, met het verzoekschrift bedoeld in artikel 204 van dat wetboek, een betwisting aanhangig zijn gemaakt betreffende de schuldigverklaring aan een telastlegging, vooraleer hij een ambtshalve middel van openbare orde kan opwerpen met betrekking tot de kwalificatie van die telastlegging, de nietigheid van het onderzoek dat de feiten ervan heeft aangetoond of de ontstentenis van enige wetsbepaling die deze feiten strafbaar stelt (1). (1) Zie Cass. 19 april 2017, AR P.17.0055.F, AC 2017, nr. 268, met concl. OM in Pas 2017, nr. 268.

2. Het gezag van gewijsde in strafzaken strekt zich enkel uit tot wat noodzakelijk en zeker door de strafrechter is beslist met betrekking tot de feiten die de beklaagde ten laste zijn gelegd en rekening houdend met de gronden waarop de beslissing noodzakelijkerwijs steunt (1). (1) Zie Cass. 19 april 2006, AR P.05.1547.F, AC 2006, nr. 220, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180411-2

Trefwoorden: 1. Slagen en verwondingen - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden - Beoordeling - Verband van evenredigheid

2. Strafzaken - Verschoningsgrond uitlokking - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof

3. Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Opzettelijke slagen en verwondingen of doodslag - Verschoningsgrond uitlokking - Deel van de schade ten laste van de rechtverkrijgenden - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof

Samenvatting: 1. De toepassing van artikel 411 Strafwetboek houdt voor de rechter in dat hij het noodzakelijke verband van evenredigheid moet onderzoeken tussen de zware gewelddaden die aan de verschoningsgrond ten grondslag liggen en het uitgelokte misdrijf (1). (1) Zie Cass. 22 april 2015, AR P.15.0118.F, AC 2015, nr. 271, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

2. De rechter beoordeelt in feite of de verschoningsgrond uitlokking aanwezig is en het Hof gaat na of hij uit zijn vaststellingen zijn beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 22 april 2015, AR P.15.0118.F, AC 2015, nr. 271, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

3. De afwijzing van de verschoningsgrond uitlokking belet de rechter niet om na te gaan of het slachtoffer geen andere fout heeft begaan dan die welke in artikel 411 Strafwetboek is omschreven en die verantwoordt dat hij een deel van zijn schade draagt; als de rechter het bestaan aanneemt van een dergelijke fout, beoordeelt hij in feite de invloed daarvan op de totstandkoming van de schade, waarbij het Hof enkel nagaat of hij uit zijn vaststellingen zijn beslissing om een deel van die schade bij het slachtoffer te leggen, naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 7 november 1990, AR 8446, AC 1990-91, nr. 130.

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180418-5

Trefwoorden: Wegverkeerswet - Rijden in staat van alcoholintoxicatie - Ademanalyse - Resultaat - Gevolg

Samenvatting: Wanneer het verschil tussen twee van de door de drie, met toepassing van artikel 59, §3, eerste lid, Wegverkeerswet verkregen ademanalyses, niet meer bedraagt dan de door de Koning bepaalde nauwkeurigheidsvorschriften, wordt het voor de betrokkene laagste resultaat in aanmerking genomen en dient geen bloedmonster te worden genomen.

Cass. 15 mei 2018 (P.18.0238.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180515-2

Trefwoorden: 1. Werkloosheid – Recht op uitkering - Activiteit niet beperkt tot het gewone beheer van het eigen bezit – Begrip

2. Werkloosheid – Recht op uitkering - Activiteit beperkt tot het gewone beheer van het eigen bezit - Begrip - Vereiste

Samenvatting: 1. Uit artikel 45, zevende lid, Werkloosheidsbesluit volgt dat een activiteit niet kan worden beschouwd als een activiteit die beperkt is tot het gewone beheer van het eigen bezit indien door die activiteit de waarde van het bezit in meer dan beperkte mate wordt verhoogd.

2. Uit artikel 45, zevende lid, Werkloosheidsbesluit volgt dat, opdat een activiteit kan worden beschouwd als een activiteit die beperkt is tot het gewone beheer van het eigen bezit ze niet mag worden uitgeoefend met het oog op het verkrijgen van een opbrengst; daartoe is niet vereist dat die activiteit ook effectief inkomsten oplevert.

Cass. 22 mei 2018 (P.18.0198.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180522-8

Trefwoorden: Probatiewet - Artikel 1, § 3, eerste lid - Opleggen van een opleiding als bijzondere voorwaarde - Voorwaarden - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: De bepaling van artikel 1, § 3, eerste lid Probatiewet houdt in dat opleiding als bijzondere voorwaarde enkel kan worden gelast voor de hoofdstraf, dit is gevangenisstraf of geldboete, eventueel samen met een bijkomende straf zoals een rijverbod, voor zover de hoofdstraf volledig met uitstel wordt verleend, onverminderd de toepassing van artikel 1, § 3, tweede lid, Probatiewet; aldus belet de wet dat de opleiding enkel wordt gelast voor een bijkomende straf (1). (1) L. BREWAEYS, ' Ruimere waaier aan bestraffingsmogelijkheden voor verkeersmisdrijven na Potpourri II', VAV 2016/3, 19.

Cass. 22 mei 2018 (P.17.1261.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180522-5

Trefwoorden: Recht van verdediging - Strafzaken - Deelneming - Artikel 66 Strafwetboek - Vervolgung als deelnemer in de zin van artikel 66, eerste tot en met derde lid Strafwetboek - Veroordeling als deelnemer in de zin van artikel 66, vierde lid Strafwetboek - Herkwalificatie - Verwittiging - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: Het arrest dat een beklaagde schuldig verklaart aan de telastlegging van poging tot moord als aanzetter of uitlokker in de zin van artikel 66, vierde lid, Strafwetboek, terwijl hij voor deze telastlegging werd vervolgd als deelnemer in de zin van artikel 66, eerste tot en met derde lid, Strafwetboek, zonder de telastlegging te heromschrijven en de beklaagde daaromtrent te verwittigen, schendt artikel 66 Strafwetboek en het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Cass. 26 oktober 1993, AR 6913, AC 1993, nr. 432.

Cass. 22 mei 2018 (P.18.0097.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180522-7

Trefwoorden: Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de rechter - Hoger beroep - Grievenformulier - Ondertekening van het grievenformulier - Vervallenverklaring van het hoger beroep - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: Uit de tekst van artikel 204, eerste lid, tweede zin, Wetboek van Strafvordering, en de algemene economie van de regeling volgt dat de sanctie van het verval van het hoger beroep ook is bepaald voor de niet-ondertekening van het grievenformulier, aangezien het door die ondertekening is dat de eiser in hoger beroep of zijn raadsman aangeeft dat hij zich de erin vermelde grieven eigen maakt, zodat het appelgerecht in geval van een niet-ondertekend grievenformulier in de regel het verval van het hoger beroep dient vast te stellen; het appelgerecht kan evenwel geen verval van hoger beroep uitspreken indien de eiser in hoger beroep of zijn raadsman in de door hem ondertekende verklaring van hoger beroep aangeeft dat zijn hoger beroep is gericht tegen alle beschikkingen van het beroepen vonnis zoals aangegeven in het grievenformulier, hij dat grievenformulier ter gelegenheid van het afleggen van de verklaring van hoger beroep ter griffie heeft ingediend en na de rubrieken 'Naam:' en 'Handtekening:' op het grievenformulier eigenhandig zijn naam is vermeld, vermits in dat geval er geen twijfel over kan bestaan dat de eiser in hoger beroep of zijn raadsman zich de vermelde grieven heeft eigen gemaakt, zodat een vervallenverklaring van het hoger beroep in die omstandigheden zou getuigen van een overdreven formalisme dat niet te verenigen valt met het recht op toegang tot de rechter zoals gewaarborgd door artikel 6.1. EVRM (1). (1) Zie over het grievenformulier- Hof van Cassatie, Jaarverslag 2017, 72-82, inz. 81-82 m.b.t. de ondertekening.

Cass. 22 mei 2018 (P.17.1025.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180522-4

Trefwoorden: Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Grondwet - Artikel 12, tweede lid en 14 - Draagwijdte - Omschrijving van strafbaar gedrag met verwijzing naar een richtlijn van de Europese Unie - Gevolg

Samenvatting: Het legaliteitsbeginsel in strafzaken, zoals gewaarborgd door de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet, vereist dat de bevoegde regelgever een strafbaarstelling zo

opstelt dat die bepaling op zichzelf gelezen of in de context met andere bepalingen op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging en de toepasselijke straffen omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is en aan de vereiste van de redelijke voorzienbaarheid is voldaan als het voor de persoon op wie de strafbepaling van toepassing is, mogelijk is om op grond van die bepaling de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid meebrengen; het legaliteitsbeginsel verzet zich niet ertegen dat bij de omschrijving van strafbaar gedrag de bevoegde regelgever gebruik maakt van begrippen zoals die in een richtlijn van de Europese Unie worden omschreven en een dergelijke verwijzing, ongeacht of die richtlijn in het interne recht is omgezet, doet als dusdanig geen afbreuk aan de redelijke voorzienbaarheid.

Cass. 22 mei 2018 (P.14.0597.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180522-1

Trefwoorden: Artikel 162bis Wetboek van Strafvordering - Veroordeling tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding - Douane en accijnzen - Belgische Staat in het ongelijk gesteld - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: Artikel 162bis Wetboek van Strafvordering en artikel 283 AWDA schenden de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet omdat het niet zonder redelijke verantwoording is dat de wetgever elke verhaalbaarheid van de kosten en erelonen van advocaten heeft uitgesloten in de betrekkingen tussen de beklaagde en de administratie van douane en accijnzen, wanneer die administratie in aanzienlijke mate de functie van het openbaar ministerie vervult; aldus is die administratie, in de gevallen waarin zij optreedt als vervolgende partij, geen rechtsplegingsvergoeding verschuldigd wanneer haar fiscaalrechtelijke vordering tegen de beklaagde wordt afgewezen (1). (1) GwH 6 oktober 2016, nr. 127/2016.

Cass. 29 mei 2018 (P.17.0635.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180529-1

Trefwoorden: Strafbzaken – Burgerlijke rechtsvordering - Beklaagde - Vrijspraak van alle ten laste gelegde feiten - Vordering tot herstel van schade - Beoordeling door de strafrechter - Omvang

Samenvatting: De strafrechter die uitspraak doet over de burgerlijke rechtsvordering tot herstel van de schade is niet gehouden na te gaan of een beklaagde, die wordt vrijgesproken van alle hem ten laste gelegde feiten, andere fouten of onvoorzichtigheden in oorzakelijk verband met de gevorderde schade heeft begaan (1). (1) Zie: R. DECLERCQ, *Beginselen van Strafrechtspleging*, Kluwer, 2014, 1176 e.v.

Cass. 11 september 2018 (P.18.0018.N), *RABG* 2019, afl. 8, 593-595.

Hyperlink:

Trefwoorden: Strafrecht – Algemene beginselen – Samenloop – Verschillende misdrijven – Eenheid van opzet – Begrip zwaarste straf – Bepaalt zowel toepasselijke hoofd- als bijkomende straffen

Samenvatting: Krachtens artikel 65, eerste lid Strafwetboek kan de bodemrechter, wanneer hij in feite vaststelt dat meerdere misdrijven de uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet, slechts één straf opleggen, namelijk de zwaarste. Voor het bepalen van het misdrijf waarop de zwaarste straf is gesteld, worden de maximumhoofdgevangenisstraffen vergeleken en indien die gelijk zijn de maximumgeldboeten, waarbij het niet van belang is of die geldboeten een verplicht dan wel facultatief karakter hebben. Het misdrijf waarop de zwaarste straf is gesteld, bepaalt niet alleen de toepasselijke hoofdstraffen maar ook de bijkomende straffen.

Indien de strafrechter een beklaagde schuldig verklaart aan een gecorrectionaliseerde valsheid in geschrifte (art. 193, 196, 197, 213 en 214 Sw.) én aan verduistering van actief (art. 489ter Sw.) is de zwaarste straf die gesteld op de verduistering van actief, wat maakt dat de rechter ook de bijkomende straffen van de door de artikelen 1 en 1bis Wet Beroepsuitoefeningsverbod bepaalde beroepsverboden kan opleggen.

Met noot: SPRIET, B., “Penaal beroepsverbod ex KB nr. 22 van 24 oktober 1934, mede bij een voortgezet misdrijf”, *RABG* 2019, afl. 2, 595-606.

Cass. 9 oktober 2018 (P.18.0218.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20181009-1

Trefwoorden: 1. Bendevoorming – Criminele organisatie – Onderscheid – Deelname aan voorbereiding of uitvoering van geoorloofde activiteit van criminele organisatie – Mogelijke kwalificatie als deelname aan beslissing in het raam van de activiteit van dezelfde criminele organisatie

2. Vonnissen en arresten – Vermeldingen – Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de rechtspersoon – Artt. 5 en 7bis Sw. – Geen verplichte vermeldingen

3. Verbeurdverklaring – Witwassen – Vermogensvoordelen – Ten aanzien van alle deelnemers – Vermogensvoordelen die niet worden aangetroffen in het vermogen van de veroordeelde – Raming van de geldwaarde – Verplichte verbeurdverklaring van het geldbedrag – Matiging in verhouding tot de mate waarin iedere deelnemer bij het witwasmisdrijf betrokken was

4. Bewijs – Strafzaken – Bewijsmiddelen – Proces-verbaal van Federale Overheidsdienst Financiën – Bewijswaarde – Tot bewijs van het tegendeel

5. Rechten van de mens – Eerlijk proces – Strafzaken – Recht van verdachte op toegang tot een advocaat bij zijn verhoor door de politie – Voorwaarde – Zich in een kwetsbare positie bevinden

6. Vonnissen en arresten – Motiveringsplicht – Strafzaken – Straf die appelrechter overweegt op te leggen – Geen verplichting tot vergelijking met de straf die het beroepen vonnis heeft opgelegd

Samenvatting: 1. Uit de vergelijking van de telastleggingen van bendevorming en criminele organisatie blijkt dat de telastlegging van bendevorming inhoudt dat de beklaagde wetens en willens deel uitmaakt van een vereniging, terwijl bij de misdrijven in het kader van een criminele organisatie het misdrijf vaststaat zodra de beklaagde deelneemt aan beslissingen, voorbereidingen of zelfs geoorloofde activiteiten en aldus wetens en willens bijdraagt tot het oogmerk van de criminele organisatie.

De deelname aan de voorbereiding of de uitvoering van enige geoorloofde activiteit van een criminele organisatie als bedoeld in art. 324, § 2 Sw. sluit niet uit dat deze activiteit tevens de deelname kan zijn aan het nemen van welke beslissing ook in het raam van de activiteit van diezelfde criminele organisatie zoals bedoeld in de derde paragraaf van dat artikel.

2. Art. 5 Sw. dat de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de rechtspersoon regelt en art. 7bis Sw. dat de straffen opsomt die van toepassing zijn op misdrijven gepleegd door een rechtspersoon, zijn noch wetsbepalingen die de bestanddelen van het bewezen verklaarde misdrijf bevatten, noch wetsbepalingen die voor dat feit een straf bepalen en hoeven dan ook niet in de veroordelende beslissing te worden vermeld.

3. Bij het witwasmisdrijf bedoeld in art. 505, eerste lid, 2° Sw. moeten de vermogensvoordelen in het geval van verschillende beklaagden krachtens art. 505, zevende lid juncto art. 42, 3° Sw. verbeurdverklaard worden ten aanzien van alle deelnemers. Worden die zaken niet aangetroffen in het vermogen van de veroordeelde, dan gaat de rechter over tot een raming van de geldwaarde ervan en heeft de verplichte verbeurdverklaring betrekking op een geldbedrag. Hierbij wordt dat geldbedrag dat elke veroordeelde deelnemer moet dragen, verplicht zo gematigd dat het in verhouding staat tot de mate waarin hij bij het witwasmisdrijf betrokken was. De rechter oordeelt onaantastbaar aan de hand van de gegevens van het strafdossier over de mate van betrokkenheid van de veroordeelde bij dat witwasmisdrijf.

4. De processen-verbaal van de Federale Overheidsdienst Financiën leveren bewijs op zolang het tegendeel niet bewezen is. Die bijzondere bewijswaarde geldt alleen voor de in het proces-verbaal van overtreding opgenomen zintuiglijke vaststellingen van de bevoegde ambtenaar. Ze kan evenwel niet worden toegekend aan de inhoud van de verklaringen van getuigen en beklaagden en evenmin aan de evaluatie van het beschikbare materiaal door de ambtenaren van de Federale Overheidsdienst Financiën.

5. Het recht op een eerlijk proces gewaarborgd door art. 6 EVRM vereist slechts dat een verdachte toegang tot een advocaat wordt verleend bij zijn verhoor door de politie voor zover hij zich in een kwetsbare positie bevindt.

6. De verplichting van art. 149 Gw. om elk vonnis met redenen te omkleden, houdt niet in dat de appelrechter de straf die hij overweegt moet vergelijken met die welke het beroepen vonnis had opgelegd.

Cass. 23 oktober 2018 (P.18.0577.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20181023-3

Trefwoorden: Hoger beroep – Openbaar Ministerie – Grievenformulier – Termijn

Samenvatting: Wanneer het Openbaar Ministerie bij het appelgerecht via een gerechtsdeurwaardersexploot hoger beroep aantekent, kunnen de grieven tegen het vonnis a quo worden opgenomen in het exploot van betekening aan de beklaagde en dient dit exploot dan binnen de veertig dagen na het beroepen vonnis te worden neergelegd ter griffie van het appelgerecht.

Cass. 23 oktober 2018 (P.18.0599.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20181023-4

Trefwoorden: Hoger beroep – Openbaar Ministerie – Grievenformulier – Termijn – Eerlijk proces

Samenvatting: Wanneer het Openbaar Ministerie bij het appelgerecht via een gerechtsdeurwaardersexploot hoger beroep aantekent, kunnen de grieven tegen het vonnis a quo worden opgenomen in het exploot van betekening aan de beklaagde en dient dit exploot dan binnen de veertig dagen na het beroepen vonnis te worden neergelegd ter griffie van het appelgerecht. De omstandigheid dat het Openbaar Ministerie bij het appelgerecht over een termijn van veertig dagen beschikt, terwijl een beklaagde slechts beschikt over een termijn van dertig dagen, is niet strijdig met artikel 6 EVRM.

Cass. 31 oktober 2018 (P.18.0673.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20181031-3

Trefwoorden: Motivering van de straf en van de strafmaat - Draagwijdte - Verplichte straf

Samenvatting: De rechter is slechts gehouden tot de in artikel 195 Wetboek van Strafvordering vastgelegde bijzondere motiveringsplicht als de wet de keuze voor de ene of de andere straf of maatregel aan zijn vrije beoordeling overlaat; die verplichting is niet van toepassing als de straf door wet is opgelegd.

Cass. 13 november 2018 (P.18.0360.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20181113-3

Trefwoorden: Rechtsmiddelen – Strafzaken – Hoger beroep – Grieven – Saisine van de appelrechter – Grief over de schuld – Herkwalificatie door de appelrechter van de telastlegging naar de oorspronkelijke kwalificatie van de inleidende akte – Geen ambtshalve grief

Samenvatting: Indien de appelrechter ingevolge een verklaring van hoger beroep en de door art. 204 Sv. bedoelde grieven saisine heeft om zich uit te spreken over de schuld aan een bepaald feit, houdt dit ook in dat hij de omschrijving van het strafbare feit dient te beoordelen en dit ongeacht of de appellant de rubriek «kwalificatie» heeft aangekruist. De appelrechter is er immers steeds toe gehouden aan het bij hem ter schuldbeoordeling aanhangig gemaakte feit de juiste kwalificatie te geven. Indien de appelrechter in het kader van dit onderzoek van oordeel is dat niet de door de eerste rechter gegeven omschrijving correct is, maar wel die welke in de inleidende akte was opgenomen, en als blijkt dat de partijen kennis hadden van de mogelijkheid dat het strafbare feit toch zou kunnen worden omschreven zoals het oorspronkelijk was omschreven, dient art. 210, tweede lid Sv. m.b.t. de ambtshalve op te werpen grieven niet te worden toegepast.

Cass. 20 november 2018 (P.18.0506.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20181120-3

Trefwoorden: 1. Bewijs – Strafzaken – Getuigenbewijs – Verklaringen van de ter terechtzitting gehoorde getuige – Aantekening van de voornaamste verklaringen van de getuige door de griffier – Strafgerechten in hoger beroep

2. Strafvordering – Terechtzitting – Proces-verbaal – Verplichting van de griffier om aantekening te houden van de voornaamste verklaringen van de getuige – Draagwijdte

Samenvatting: 1. en 2. De verplichting die art. 155 Sv. aan de griffier oplegt om aantekening te houden van de voornaamste verklaringen van de ter terechtzitting gehoorde getuigen, geldt niet voor de strafgerechten die in hoger beroep uitspraak doen. Evenmin vereist die bepaling dat het vonnis of arrest de voornaamste inhoud van de getuigenverklaringen vermeldt.

Cass. 20 november 2018 (P.18.0688.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20181120-5

Trefwoorden: 1. Recht van verdediging – Zwijgrecht – Recht om niet mee te werken aan zijn eigen beschuldiging – Niet-meedelen door een vervolgte persoon van gegevens die hem ontmaskeren – Weren van bewijsgegevens – Voorwaarden

2. Recht van verdediging – Zwijgrecht - Bewijs dat werd verzameld ter gelegenheid van een administratief onderzoek waaraan de beklaagde zijn medewerking moest verlenen onder dreiging van een strafsanctie – Weren van bewijselementen – Voorwaarden – Persoon die wordt vervolgd in de zin van art. 6.1 EVRM en artt. 14.1 en 14.3.g IVBPR – Administratief onderzoek dat louter strekt tot het doen van materiële vaststellingen – Beoordeling door de rechter

Samenvatting: 1. Het zwijgrecht, zoals gewaarborgd door art. 6 EVRM en artt. 14.1 en 14.3.g IVBPR, houdt niet alleen het recht in om niet tegen zichzelf te getuigen, maar ook het recht van iedere persoon die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd om niet mee te werken aan zijn eigen beschuldiging. Aangezien een vervolgte persoon niet kan worden gedwongen om mee te werken aan het bewijs van de gegrondheid van de beschuldiging die tegen hem zal worden ingebracht, kan hij niet gestraft worden voor het niet-meedelen van gegevens die hem zullen ontmaskeren. Daaruit volgt dat de rechter die uitspraak moet doen over een strafvervolging, het bewijs moeten weren dat ontleend is aan gegevens die van de vervolgte persoon zijn verkregen onder dreiging van een sanctie, tenzij vaststaat dat daardoor het eerlijk karakter van het proces in zijn geheel niet is aangetast.

2. Opdat de rechter ertoe zou zijn gehouden bewijs te weren wegens miskenning van het zwijgrecht van een beklaagde omdat dit bewijs werd verzameld ter gelegenheid van een administratief onderzoek waaraan deze laatste zijn medewerking moest verlenen onder dreiging van een strafsanctie, is vereist dat de beklaagde ten tijde van dat onderzoek te beschouwen was als een persoon die wordt vervolgd in de zin van art. 6 EVRM en artt. 14.1 en 14.3.g IVBPR. Dit veronderstelt dat tegen hem een strafonderzoek werd ingesteld of minstens het instellen van een strafonderzoek werd beoogd. Daarentegen is het zwijgrecht niet van toepassing op louter administratieve onderzoeken die er enkel toe strekken materiële vaststellingen te doen met het oog op het naleven van de toepasselijke reglementering, zonder dat de persoon die het voorwerp ervan uitmaakt wordt beschuldigd van een misdrijf of zich bevindt onder dreiging van strafvervolging. De rechter beoordeelt onaantastbaar op grond van de hem concreet voorgelegde feiten of een persoon ten aanzien van wie een dergelijk administratief onderzoek is gevoerd, tijdens dat onderzoek het voorwerp uitmaakte van een strafvervolging dan wel of de strafvervolging tegen hem werd beoogd.

Cass. 20 november 2018 (P.18.0732.N), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal L. Decreus
---

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20181120-6

Trefwoorden: 1. Rechtsmiddelen – Strafzaken – Hoger beroep – Beoordeling van de ontvankelijkheid – Voorafgaandelijk horen van partijen niet vereist

2. Recht van verdediging – Mogelijkheid van tegenspraak – Onderzoek van de ontvankelijkheid van het hoger beroep

Samenvatting: 1. en 2. Noch art. 14 IVBPR of art. 6.1 EVRM noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging vereisen dat de strafrechter die een rechtsmiddel onontvankelijk of vervallen verklaart, de partij die dit rechtsmiddel heeft ingesteld, daarover voorafgaandelijk moet horen. De partijen in strafzaken worden geacht de vereiste voorwaarden voor het instellen van een rechtsmiddel te kennen en na te leven en moeten er bij hun verdediging rekening mee houden dat de strafrechter een rechtsmiddel onontvankelijk of vervallen zal verklaren indien aan de in acht te nemen voorwaarden niet is voldaan.

Cass. 27 november 2018 (P.18.0886.N), *T.Strafr.* 2019, afl. 3, 155.

Hyperlink:

Trefwoorden: Strafvordering – Politierechter – Correctionele rechtbank in hoger beroep – Straffen – Motivering hoofdstraf

Samenvatting: De politierechter en de correctionele rechtbank uitspraak doende in hoger beroep, die een geldboete opleggen, moeten de omvang ervan niet bijzonder motiveren.

Met noot: BLOCH, A., “Voor een gemotiveerde beslissing van de politierechter over de keuze en de maat van de straf”, *T.Strafr.* 2019, afl. 3, 156-157.

Cass. 28 november 2018 (P.18.0766.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20181128-2

Trefwoorden: 1. Aansprakelijkheid buiten overeenkomst – Herstelplicht – Verscheidene daders – Hoofdelijkheid - Samenlopende fouten - Slachtoffer heeft geen fout begaan - Volledige vergoeding

2. Vervolging voor de strafrechter - Verscheidene beklaagden - Beklaagde aansprakelijk gesteld voor de schade - Cassatieberoep - Middel dat opkomt tegen de beslissing die de aansprakelijkheid van een medebeklaagde uitsluit – Ontvankelijkheid

3. Beklaagde-eiser in cassatie - Geen geding voor de feitenrechter tussen de eiser en de medebeklaagde-verweerder - Ontvankelijkheid van het cassatieberoep

Samenvatting: 1. Wanneer schade werd veroorzaakt door de samenlopende fouten van verschillende personen, moet ieder van hen, in de regel, de volledige schade vergoeden van het slachtoffer dat zelf geen fout heeft begaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 671.

2. Wanneer het middel niet opkomt tegen de redenen op grond waarvan de appelrechters hun beslissing om de eiser in cassatie aansprakelijk te stellen, hebben verantwoord, maar opkomt tegen de redenen op grond waarvan zij de aansprakelijkheid van een medebeklaagde hebben uitgesloten, kan het niet leiden tot de vernietiging van de beslissing

die de appelrechters hebben gewezen over de burgerrechtelijke vordering die de burgerlijke partij tegen de eiser heeft ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 671.

3. Wanneer zij geen geding zijn aangegaan voor het hof van beroep, mist de eiser in cassatie de hoedanigheid om een medebeklaagde in de hoedanigheid van verweerder voor het Hof te dagen en om de vernietiging van de beslissing die zijn aansprakelijkheid uitsluit, te verkrijgen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 671.

Cass. 28 november 2018 (P.18.0104.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20181128-1

Trefwoorden: 1. Neerlegging van conclusie - Laattijdige neerlegging - Misbruik van rechtspleging - Ontstentenis van een conclusiekalender - Gevolg

2. Beslag in strafzaken - Opheffing - Vonnisgerecht - Ontstentenis van verbeurdverklaring - Teruggave van de inbeslaggenomen voorwerpen - Teruggave aan de persoon in wiens handen beslag werd gelegd - Weigering - Reden

Samenvatting: 1. De rechter kan een laattijdig neergelegde conclusie uit het debat weren door ze als misbruik van rechtspleging aan te merken, op grond dat ze een goede rechtsbedeling verhindert, de rechten van de tegenpartij op onrechtmatige wijze benadeelt en het recht op een eerlijke behandeling van de zaak in het gedrang brengt (1); de omstandigheid dat geen enkele conclusiekalender werd vastgesteld, belet de rechter niet om misbruik van rechtspleging vast te stellen wegens laattijdigheid van de conclusie. (1) Cass. 29 april 2015, AR P.15.0002.F, AC 2015, nr. 282.

2. Artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 260 van 24 maart 1936 op de bewaring, ter griffie, en de procedure tot teruggave van de in strafzaken in beslag genomen zaken stelt dat de zaken, behoudens een andersluidend bevel van de rechter, terugggegeven worden aan de persoon in wiens handen beslag werd gelegd; daaruit volgt dat de rechter de teruggave van de inbeslaggenomen maar niet-verbeurdverklaarde voorwerpen aan een beklaagde kan weigeren op grond dat hij er op het eerste gezicht geen eigenaar van is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 670.

Cass. 28 november 2018 (P.18.0809.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20181128-3

Trefwoorden: 1. Verplichting het cassatieberoep te betekenen - Douane en accijnzen - Vervolgde persoon - Verplichting om het cassatieberoep aan de administratie te betekenen

2. Strafzaken - Verstekbeslissing - Regelmatige betekening - Voorwaarde - Informatie omtrent de nadere regels om rechtsmiddelen in te stellen

3. Strafzaken - Vorm - Betekening van het verzet aan de vervolgende partij - Douane en accijnzen - Verzet enkel betekend aan het openbaar ministerie – Gevolg

4. Strafzaken - Douane en accijnzen - Buitengewone termijn - Verstekbeslissing - Regelmatige betekening - Voorwaarde - Informatie omtrent de nadere regels om rechtsmiddelen in te stellen - Draagwijdte

Samenvatting: 1. Het ontbreken van de verplichting voor de vervolgte partij om de verklaring van cassatieberoep aan het openbaar ministerie te betekenen geldt ook ten aanzien van de Belgische Staat, administratie der douane en accijnzen, wanneer laatstgenoemde tussenbeide komt als vervolgende partij en aldus de strafvordering uitoefent (impliciete oplossing) (1). (1) F. VAN VOLSEM, 'Twee middelen bedoeld om tegenspraak in de penale cassatieprocedure te waarborgen: de verplichtingen het cassatieberoep te betekenen en de memories ter kennis te brengen', N.C., 2017, p. 417.

2. Het recht op een eerlijk proces vereist dat aan de verstekdoende veroordeelde, zo duidelijk mogelijk, de nadere regels worden meegedeeld van de mogelijke rechtsmiddelen tegen een verstekbeslissing, op het ogenblik dat die beslissing hem wordt betekend; wanneer de betekening van de bij verstek gewezen beslissing geen melding maakt van het recht om verzet aan te tekenen en evenmin van de termijn om dat recht uit te oefenen en de nadere regels ervan, kan het verzet dat buiten de termijn is aangetekend niet onontvankelijk worden verklaard wegens laattijdigheid, zoniet wordt de veroordeelde het recht op toegang tot een rechterlijke instantie ontzegd (1). (1) Cass. 23 februari 2011, AR P.10.2047.F, AC 2011, nr. 161.

3. Inzake douane en accijnzen maakt het ontvankelijke verzet van de veroordeelde dat betekend werd aan het openbaar ministerie, slechts de beslissing over de hoofdgevangenisstraf aanhangig bij de rechtbank of het hof van beroep, met uitsluiting van de beslissingen over de schuldvraag, de geldboete en de verbeurdverklaring; om een verzet tegen die beslissingen bij de rechter aanhangig te maken, moet de partij die verzet aantekent, zijn beroep binnen de termijnen en volgens de vormen door de wet bepaald betekenen aan de administratie der douane en accijnzen in haar hoedanigheid van vervolgende partij die de strafvordering uitoefent (1). (1) O. MICHIELS, L'opposition en matière pénale, Les dossiers du J.T., Larcier, 2004, nr. 47, p. 33-34; Cass. 25 april 1966, Pas. 1966, p. 1072.

4. Inzake douane en accijnzen moet het exploit van betekening van het bij verstek gewezen vonnis of arrest vermelden dat om geldig verzet aan te tekenen tegen de schuldigverklaring, de veroordeling tot een geldboete en de verbeurdverklaring, dat verzet binnen de termijnen en volgens de vormen door de wet bepaald aan de administratie der douane en accijnzen moet worden betekend.

Cass. 28 november 2018 (P.18.0729.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20181128-5

Trefwoorden: 1. Bijzondere verbeurdverklaring bij equivalent - Niet in het vermogen van de veroordeelde aan te treffen vermogensvoordelen - Raming van de geldwaarde - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

2. Recht van verdediging - Bijzondere verbeurdverklaring bij equivalent - Niet in het vermogen van de veroordeelde aan te treffen vermogensvoordelen - Raming van de geldwaarde door de rechter - Hoger bedrag dan het in de schriftelijke vordering van het openbaar ministerie vermelde bedrag

Samenvatting: 1. De rechter raamt onaantastbaar de geldwaarde van de niet in het vermogen van de veroordeelde aan te treffen vermogensvoordelen, mits het vermogensvoordelen betreft welke opgeleverd zijn door de in de schriftelijke vordering van de procureur des Konings vermelde telastleggingen en voor zover de rechter die telastleggingen heeft bewezen verklaard (1). (1) Cass. 4 maart 2014, AR P.13.1775.N, AC 2014, nr. 169, §25.

2. Wanneer de procureur des Konings de bijzondere verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen die voortkomen uit de telastleggingen, schriftelijk heeft gevorderd en indien de beoogde zaken niet meer kunnen worden gevonden in het vermogen van de veroordeelde, is de raming van de geldwaarde altijd in het debat voor de feitenrechter; indien het openbaar ministerie in zijn schriftelijke vordering de geldwaarde van de vermogensvoordelen heeft geraamd en de rechtbank heeft verzocht om met name die som verbeurd te verklaren, kan de rechter de bijzondere verbeurdverklaring bij equivalent uitspreken voor een hoger bedrag dan het in die schriftelijke vordering vermelde bedrag; in een dergelijk geval is hij niet verplicht om voorafgaandelijk de beklaagde uitdrukkelijk de gelegenheid te geven daarover verweer te voeren; het recht van verdediging is afdoende gewaarborgd doordat de beklaagde ingevolge de schriftelijke vordering van de procureur des Konings weet dat tegen hem een bijzondere verbeurdverklaring bij equivalent van vermogensvoordelen kan worden uitgesproken en wegens welke telastleggingen zodat hij aldus in de gelegenheid is verweer te voeren over de mogelijkheid van de toepassing van die facultatieve straf, de raming en de omvang ervan (1). (1) Cass. 4 maart 2014, AR P.13.1775.N, AC 2014, nr. 169, §§ 26 en 27; zie ook Cass. 5 april 2016, AR P.15.1645.N, AC 2016, nr. 231; Cass. 11 september 2013, AR P.13.0505.F, AC 2013, nr. 438; Cass. 13 november 2007, AR P.07.0929.N, AC 2007, nr. 547, en de referenties in de voetnoten; Fr. LUGENTZ en D. VANDERMEERSCH, « Saisie et confiscation en matière pénale », R.P.D.B., Bruylant, 2015, p. 68, nr. 129; contra concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, Cass. 11 september 2013, voormeld, in Pas. 2013 inzonderheid p. 1626, eerste lid.

Cass. 29 januari 2019 (P.18.1046.N), *RABG* 2019, afl. 2, 662-665.

Hyperlink:

Trefwoorden: Bevoegdheid – Rechtspleging – Rechtsmiddelen (strafgerechten) – Verzet (strafrecht) – Rechtspleging – Ongedaan verzet – Wettige reden van verschoning – Afstand van het recht om te verschijnen – Afwezig door communicatiefout met voormalige raadsman – Eigen nalatigheid sluit een wettige reden van verschoning niet uit

Samenvatting: Het begrip wettige reden van verschoning, bedoeld in artikel 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering, omvat die gevallen die geen overmacht uitmaken en waarin de verzetdoende partij kennis had van de dagvaarding, maar een reden aanvoert waaruit blijkt dat haar afwezigheid niet was ingegeven door de wens afstand te doen van haar recht om te verschijnen en zich te verdedigen, noch om zich te onttrekken aan het gerecht. Die afstand of die wil zich te onttrekken kan niet alleen worden afgeleid uit een expliciete beslissing van de verzetdoende partij, maar ook uit het feit dat die partij zonder redelijke verantwoording niet is komen opdagen op de rechtszitting waarop zij behoorlijk was opgeroepen en voldoende de gevolgen kon inschatten van de beslissing om afwezig te blijven.

De enkele omstandigheid dat de afwezigheid van de verzetdoende partij te wijten is aan haar eigen nalatigheid, dan wel aan de nalatigheid van haar raadsman, sluit het voorhanden zijn van een wettige reden van verschoning niet uit.

Met noot: VEREECKE, V., “Wettige reden ter verschoning bij ongedaanverklaring van het verzet in strafzaken”, *RABG* 2019, afl. 2, 665-671.

Cass. 5 februari 2019 (P.18.1072.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190205-6

Trefwoorden: Strafrecht – Algemene beginselen – Samenloop – Verschillende misdrijven – Wanbedrijven (art. 60 Sw.) – Herleiding straffen tot dubbel van maximum

Samenvatting: Uit artikel 60 Strafwetboek volgt dat de rechter, indien hij voor meerdere wanbedrijven onderscheiden straffen oplegt, hij in voorkomend geval de hoofd- en bijkomende straffen moet herleiden tot het dubbele van het maximum dat is bepaald voor het wanbedrijf waarop de zwaarste straf is gesteld, behoudens ingeval de wet anders bepaalt.

Indien de rechter oordeelt dat de beklaagde zich 42 keer schuldig heeft gemaakt aan een wanbedrijf en daarvoor 42 keer een geldboete van 50 euro oplegt, dan moet de rechter, indien de maximumgeldboete voor dat wanbedrijf 200 euro bedraagt, de opgelegde geldboeten herleiden tot 400 euro.

Cass. 27 februari 2019 (P.18.0982.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20190227-1

Trefwoorden: Strafvordering – Verzet – Ongedaan verzet (art. 187, §6 Sv.) – Gewag maken van overmacht of een wettige reden van verschoning – Feitelijke beoordeling door rechter op verzet – Nalatigheid van de beklaagde of zijn advocaat bij het agenderen van een latere zitting

Samenvatting: De verzetdoende partij moet de aangevoerde wettige reden van verschoning niet bewijzen, maar wel aannemelijk maken, en het staat aan de rechter onaantastbaar te

oordelen of de aangevoerde reden beantwoordt aan dit begrip van artikel 187, §6, 1° Sv., waarbij het Hof van Cassatie toeziet op de wettigheid van de motivering over het ongedaan verzet.

Een nalatigheid van de eiser op verzet of zijn advocaat, waardoor zij afwezig bleven op een zitting, volstaat niet om het verzet ongedaan te verklaren. De rechter op verzet moet ook vaststellen of eisers afwezigheid op een zitting, met een verstekbeslissing als gevolg, was ingegeven door het doel afstand te doen van het recht op persoonlijke verschijning en verdediging of door het doel zich te onttrekken aan het gerecht.

Met noot: DE SMET, B., “Het begrip ‘wettige verschoning’ van artikel 187, §6, 1° Sv. als criterium voor ongedaan verzet”, *T.Strafr.* 2019, afl. 3, 164-168.

Cass. 6 maart 2019 (P.18.1180.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20190306-2

Trefwoorden: Hoger beroep – Vormen en termijnen – Grieven – Grievenformulier – Nauwkeurigheid van aangebrachte grieven – Beoordeling

Samenvatting: Conformément à l’article 204 du Code d’instruction criminelle, la requête d’appel ou le formulaire de griefs indique précisément, à peine de déchéance, les griefs élevés, y compris les griefs procéduraux, contre le jugement ; un grief au sens de l’article 204 du Code d’instruction criminelle est l’indication spécifique par l’appelant d’une décision distincte du jugement entrepris, dont il demande la réformation par le juge d’appel ; il appartient à la juridiction d’appel d’apprécier souverainement en fait si, dans sa requête ou dans le formulaire de griefs, l’appelant a indiqué de manière suffisamment précise ses griefs élevés contre le jugement entrepris et, pour conclure à l’imprécision de la requête d’appel, le juge peut avoir égard à la circonstance que le demandeur a coché sur le formulaire de griefs l’ensemble des cases, sans aucune distinction, interjetant à la fois appel de sa condamnation et de son acquittement ou de son internement, nullement prononcés par le jugement entrepris. (C. i. cr., art. 204)

Cass. 30 april 2019 (P.18.1265.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190430-2

Trefwoorden: Straffen – Beroepsverbod – Rechtspersoon

Samenvatting: Artikel 7bis Strafwetboek somt niet alle straffen op die aan rechtspersonen kunnen worden opgelegd. Bijzondere strafwetgeving, zoals de Wet Beroepsuitoefeningsverbod, kan straffen toepasselijk op rechtspersonen bepalen die niet in dat artikel zijn opgenomen.

Artikel 1 Wet Beroepsuitoefeningsverbod heeft een algemene draagwijdte en is van toepassing op zowel natuurlijke personen als rechtspersonen

Cass. 30 april 2019 (P.19.0065.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190430-4

Trefwoorden: Verjaring – Stuiting – Daden van vervolging – Onregelmatigheid handeling – Gevolg

Samenvatting: Een daad van vervolging die overeenkomstig artikel 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering de verjaring stuit is een daad van een daartoe bevoegde autoriteit, die tot doel heeft de strafvordering in te stellen of verder uit te oefenen.

Met die daad geeft deze autoriteit te kennen dat zij de strafvordering niet uit het oog verliest, maar ze integendeel tot een goed einde wil brengen. Het enkele feit dat een onregelmatigheid in de rechtspleging wordt vastgesteld die weliswaar een impact kan hebben op de doelmatigheid van die daad, maar niet met zich meebrengt dat hij uitgaat van een daartoe onbevoegde overheid of zelf nietig is, doet dan ook geen afbreuk aan de verjaringstuitende werking ervan.

Het feit dat het verstekarrest van 22 januari 2013 bij gebrek aan rechtsgeldige betekening zoals in het arrest vastgesteld, niet uitvoerbaar was op de datum van het kantschrift van 29 september 2016, heeft niet tot gevolg dat eisers overlevering werd gevraagd door een onbevoegde overheid. De procureur-generaal bij het hof van beroep te Gent was immers een bevoegde rechtsinstantie om in het kader van de uitoefening van de strafvordering de in het middel vermelde kennisgeving te doen aan de procureur-generaal bij het hof van beroep te Amiens.

Datzelfde gegeven heeft evenmin de nietigheid van die kennisgeving tot gevolg. Hieruit volgt dat het arrest naar recht oordeelt dat het kantschrift van 29 september 2016 de verjaring van de strafvordering stuit.

Cass. 7 mei 2019 (P.19.0063.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190507-3

Trefwoorden: 1. Taalwet Gerechtszaken – Absolute nietigheid – Wetswijziging – Relatieve nietigheid – Werking in de tijd

2. Taalwet Gerechtszaken – Absolute nietigheid – Wetswijziging – Relatieve nietigheid – Opwerpen *in limine litis*

Samenvatting: 1. Artikel 40, eerste en tweede lid, Taalwet Gerechtszaken, zoals in werking vóór de vervanging ervan met ingang van 9 juni 2018 door artikel 5 van de wet van 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde, bepaalt dat de regels van de Taalwet Gerechtszaken zijn voorgeschreven op straffe van nietigheid en deze nietigheid van ambtswege door de rechter wordt uitgesproken, maar dat elk niet zuiver voorbereidend vonnis of arrest dat op tegenspraak is geweest, de nietigheid dekt van het

exploot en van de overige akten van rechtspleging die het vonnis of het arrest zijn voorafgegaan.

Artikel 40, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken, na de vervanging ervan door het voormelde artikel 5 van de wet van 25 mei 2018, bepaalt dat de regels van de Taalwet Gerechtszaken zijn voorgeschreven op straffe van nietigheid, onverminderd de toepassing van de artikelen 794, 861 en 864 Gerechtelijk Wetboek.

De herstellmogelijkheden van de nietigheden waarin het op 9 juni 2018 in werking getreden artikel 40, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken voorziet, zijn overeenkomstig artikel 3 Gerechtelijk Wetboek onmiddellijk van toepassing en dus op alle rechtsplegingen waarover de rechter nog dient te beslissen.

Indien evenwel vóór 9 juni 2018 een nietigheid werd gedekt overeenkomstig het toen geldende artikel 40, tweede lid, Taalwet Gerechtszaken, blijft die dekking verworven en moet de rechter die uitspraak doet vanaf 9 juni 2018 die dekking vaststellen.

Uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt niet dat de eiser 1 de thans opgeworpen taalnietigheden van de eerste rechter heeft aangevoerd, zodat zij thans in ieder geval zijn gedekt op grond van artikel 40, tweede lid, Taalwet Gerechtszaken gelet op het niet-voorbereidend op tegenspraak gewezen beroepen vonnis van de rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Dendermonde, van 3 november 2017.

2. Artikel 861 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de rechter een proceshandeling alleen dan nietig kan verklaren of het niet-naleven van een termijn die op straffe van nietigheid is voorgeschreven sanctioneren, indien het aangeklaagde verzuim of de aangeklaagde onregelmatigheid de belangen schaadt van de partij die de exceptie opwerpt.

Krachtens artikel 864 Gerechtelijk Wetboek zijn de nietigheid die tegen een proceshandeling kan worden ingeroepen of het niet-naleven van een termijn die op straffe van nietigheid is voorgeschreven, gedekt indien zij niet tegelijk en vóór enig ander middel worden voorgedragen.

Het arrest stelt eensdeels vast dat de eiser 2 de wering van de in het middel bedoelde processen-verbaal wegens schending van de Taalwet maar pas nadat de andere medebeklaagden en hijzelf ten gronde hadden gepleit, heeft opgeworpen, en oordeelt, anderdeels, dat voormelde processen-verbaal de bijlagen zijn van een navolgend proces-verbaal dat in de Nederlandse taal is opgesteld en dat de eiser daarover doelmatig verweer heeft kunnen uitoefenen. Het arrest besluit dat er geen sprake is van miskennis van het recht van verdediging en van het recht op een eerlijk proces. Met deze redenen geven de appelrechters te kennen dat de aangevoerde taalnietigheid niet tegelijk en vóór enig ander middel werd voorgedragen en dat de eiser 2 geen belangenschade aantoonst. Aldus is de beslissing naar recht verantwoord.

Cass. 14 mei 2019 (P.19.0225.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190514-1

Trefwoorden: Taalwet Gerechtszaken – Absolute nietigheid – Wetswijziging – Relatieve nietigheid – Werking in de tijd – Belangenschade

Samenvatting: Artikel 40, eerste en tweede lid, Taalwet Gerechtszaken, zoals in werking vóór de vervanging ervan met ingang van 9 juni 2018 door artikel 5 van de wet van 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde, bepaalt dat de regels van de Taalwet Gerechtszaken zijn voorgeschreven op straffe van nietigheid en deze nietigheid van ambtswege door de rechter wordt uitgesproken, maar dat elk niet zuiver voorbereidend vonnis of arrest dat op tegenspraak is geweest, de nietigheid dekt van het exploit en van de overige akten van rechtspleging die het vonnis of het arrest zijn voorafgegaan.

Artikel 40, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken, na de vervanging ervan door het voormelde artikel 5 van de wet van 25 mei 2018, bepaalt dat de regels van de Taalwet Gerechtszaken zijn voorgeschreven op straffe van nietigheid, onverminderd de toepassing van de artikelen 794, 861 en 864 Gerechtelijk Wetboek.

De herstel mogelijkheden van de nietigheden waarin het op 9 juni 2018 in werking getreden artikel 40, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken voorziet, zijn overeenkomstig artikel 3 Gerechtelijk Wetboek onmiddellijk van toepassing op alle rechtsplegingen waarover de rechter nog dient te beslissen.

Artikel 861 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de rechter een proceshandeling alleen dan nietig kan verklaren of het niet-naleven van een termijn die op straffe van nietigheid is voorgeschreven sanctioneren, indien het aangeklaagde verzuim of de aangeklaagde onregelmatigheid de belangen schaadt van de partij die de exceptie opwerpt.

Krachtens artikel 864 Gerechtelijk Wetboek zijn de nietigheid die tegen een proceshandeling kan worden ingeroepen of het niet-naleven van een termijn die op straffe van nietigheid is voorgeschreven, gedekt indien zij niet tegelijk en vóór enig ander middel worden voorgedragen.

Het middel voert niet aan en het blijkt niet uit eisers appelconclusie dat hij voor de appelrechters heeft aangevoerd dat de voeging van Franstalige bijlagen bij het Nederlandstalige proces-verbaal zijn belangen heeft geschaad.

Hieruit volgt dat, zelfs indien aangenomen wordt dat de artikelen 11 en 33 Taalwet Gerechtszaken werden geschonden, de appelrechters het proces-verbaal niet nietig konden verklaren.

Het middel dat niet tot cassatie kan leiden, is niet ontvankelijk.

Cass. 14 mei 2019 (P.18.1320.N)

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Rechten van verdediging – Getuige à charge – (Doen) Ondervragen van getuige – Beoordeling – Criteria

2. Redelijke termijn – Aanvangspunt

Samenvatting: 1. Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken, verplicht is een persoon die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring voor een beklaagde heeft afgelegd, op vraag van die beklaagde te horen als getuige, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen a charge te

ondervragen of te doen ondervragen. Wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolgning in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt. Dit sluit niet uit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf.

Uit artikel 6.1 EVRM volgt in de regel dat het tegen een beklaagde aangevoerde bewijs hem wordt voorgelegd tijdens een openbare rechtszitting en de beklaagde dit bewijs moet kunnen tegenspreken.

Artikel 6.1 en 6.3.d EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat om een belastende verklaring van een tijdens het vooronderzoek gehoorde persoon als bewijs in aanmerking te nemen, zonder dat de beklaagde de gelegenheid had die persoon als getuige op de rechtszitting te ondervragen, de rechter nagaat of:

(i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige, dit wil zeggen feitelijke of juridische gronden die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden;

(ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, waarbij onder doorslaggevend wordt verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat dit het resultaat van de zaak heeft bepaald;

(iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen. Dergelijke compenserende factoren kunnen onder meer bestaan in het toekennen van een mindere bewijswaarde aan dergelijke verklaringen, het voorhanden zijn van een video-opname van het tijdens het vooronderzoek afgenomen verhoor wat een beoordeling van de betrouwbaarheid van de verklaring moet toelaten, het bestaan van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de mogelijkheid om aan de getuige geschreven vragen te bezorgen of de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen.

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van de drie voormelde criteria en in de vermelde volgorde, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt.

Het staat aan de rechter om, rekening houdend met de voormelde criteria, onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring voor de beklaagde heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent. De rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst.

Met eigen redenen en van het beroepen vonnis overgenomen redenen wijst het arrest eisers verzoek tot het horen van de getuigen af op volgende gronden:

- er liggen ernstige redenen voor om de in de telastleggingen vermelde slachtoffers, waaronder S.S., die allen maatschappelijk kwetsbare personen zijn en kampen met intellectuele beperkingen, niet als getuige ter rechtszitting te horen;

- de vaststelling dat de ouders van de in de telastleggingen vermelde slachtoffers geen directe getuigen van de feiten zijn maar enkel een verklaring hebben afgelegd over hoe hun kinderen de feiten aan hen hebben onthuld;
- de vaststelling dat deskundige Dillen enkel een advies heeft meegedeeld met het oog op het evalueren van het waarheidsgetrouw karakter van de verklaringen van S.K.;
- noch deze verklaringen noch het deskundigenverslag zijn de enige of doorslaggevende elementen waarop de appelrechters de schuldigverklaring van de eiser steunen. Zij verwijzen eveneens naar de verklaringen van LB. en L.L., die de afgelegde verklaringen bevestigen en naar de geloofwaardige onthullingsgeschiedenis;
- er zijn voor het niet-horen ter rechtszitting van deze getuigen voldoende compenserende factoren in de vorm van procedurele waarborgen voor de eiser. Hij had kennis van het volledige strafdossier, waaronder de audiovisuele verhoren (van de minderjarige slachtoffers en kon tijdens de behandeling van de zaak ten gronde betwisting voeren over de verklaringen van de slachtoffers en hun ouders alsook het verslag van de deskundige te weerleggen;
- het horen van de voornoemde getuigen als getuige ter rechtszitting is niet noodzakelijk voor de waarheidsvinding.

2. Volgens artikel 6.1 EVRM heeft eenieder bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolging recht op een behandeling van zijn zaak binnen een redelijke termijn. Die bepaling strekt ertoe te vermijden dat een beklaagde te lang in onzekerheid leeft over het lot van de tegen hem ingestelde strafvervolging.

Aanvangspunt voor de berekening van de redelijke termijn is niet het tijdstip waarop het strafonderzoek een aanvang neemt, maar wel het tijdstip waarop een persoon het voorwerp uitmaakt van een beschuldiging, dit is vanaf het ogenblik dat hij in verdenking is gesteld of door kennisname van enige andere daad van het opsporings- of gerechtelijk onderzoek onder de dreiging van een strafvervolging leeft, waardoor hij verplicht is bepaalde maatregelen te nemen om zich te verdedigen tegen deze beschuldiging.

Uit de lange duur van een strafonderzoek volgt niet noodzakelijk dat de redelijke termijn is overschreden.

Cass. 21 mei 2019 (P.19.0045.N)

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Rechten van verdediging – Verhoor – Recht op bijstand van een advocaat – Salduz – Beperking van het recht op bijstand – Gevolg – Beoordeling

2. Straf – Werkstraf – Weigering – Motivering

Samenvatting: 1. Uit artikel 6.1 en 6.3.c EVRM volgt dat een verdachte die van zijn vrijheid is beroofd recht heeft op toegang tot een advocaat vanaf het ogenblik dat er sprake is van een vervolging wegens een strafbaar feit. Dit recht van toegang tot de advocaat houdt in dat vanaf het ogenblik van de vrijheidsberoving de verdachte contact kan hebben met een

advocaat en er vertrouwelijke aanwijzingen kunnen worden gegeven, alsook dat de advocaat bij de verhoren tijdens het vooronderzoek fysiek mag aanwezig zijn, wat moet toelaten een effectieve en concrete bijstand te verlenen en erop toe te zien dat het recht van verdediging niet wordt miskend.

Dit recht van toegang tot de advocaat kan een verdachte enkel worden ontzegd indien daartoe dwingende redenen zijn. Dat zal slechts uitzonderlijk het geval zijn. Die redenen hebben noodzakelijk een tijdelijk karakter en ze kunnen slechts worden aangenomen op grond van een specifieke beoordeling van de omstandigheden van de zaak, zoals de dringende noodzaak om een ernstige aantasting van het leven, de vrijheid of de fysieke integriteit te voorkomen. Een beperking van het recht van toegang op een wettelijke en dus algemene, verplichte en systematische basis vormt als dusdanig geen dwingende reden.

Een beperking van het recht van toegang tot de advocaat op basis van een wettelijke grondslag leidt evenwel bij afwezigheid van dwingende redenen niet automatisch tot een schending van artikel 6 EVRM. Het staat aan de rechter te onderzoeken of in het licht van de omstandigheden van de zaak de beperking van het recht van toegang tot de raadsman de eerlijkheid van het proces in zijn geheel beschouwd al dan niet onherstelbaar heeft aangetast. Bij die beoordeling kan onder meer rekening worden gehouden met de volgende elementen, voor zover die van toepassing zijn op de te beoordelen zaak: de bijzondere kwetsbaarheid van de verdachte in het licht van bijvoorbeeld zijn leeftijd of geestelijke mogelijkheden, de wettelijke regeling van het vooronderzoek en de toelaatbaarheid van de bewijzen, de mogelijkheid voor de betrokkene om de authenticiteit van het verzamelde bewijs te betwisten en zich te verzetten tegen het gebruik ervan, de kwaliteit van het bewijs en het al dan niet bestaan van twijfel over hun betrouwbaarheid en de juistheid in het licht van de omstandigheden waarin ze werden verkregen, de aard van de onwettigheid waarmee het bewijs desgevallend werd verkregen en de aard van een eventuele verdragsrechtelijke schending, de aard van verklaringen en het gegeven of ze dadelijk werden ingetrokken of verbeterd, het gebruik van de bewijzen en in het bijzonder of die een overwegend of belangrijk deel van de bewijslast uitmaken waarop de veroordeling is gesteund, alsook het belang van de andere dossier-elementen, het belang dat het onderzoek van het misdrijf en de bestraffing van de dader heeft voor de publieke opinie en het bestaan in het interne recht van andere procedurele garanties.

Het arrest stelt vast dat de eiser op 3 september 2015 werd verhoord tijdens zijn verblijf in de gevangenis waar hij was opgesloten om andere redenen, hij kennis kreeg van zijn recht op voorafgaand overleg met een advocaat, maar niet van het recht op bijstand door een advocaat en hij bij dit verhoor ook niet werd bijgestaan door een advocaat. Het arrest oordeelt dat:

- het verhoor van 3 september 2015 beantwoordde aan de voorwaarden van het op dat ogenblik toepasselijke wettelijke kader, maar niet aan de ingevolge de op 27 november 2016 in werking getreden wet van 21 november 2016 opgelegde verplichting de verdachte mee te delen dat hij zich kan laten bijstaan door een advocaat tijdens het verhoor in zoverre de ten laste gelegde feiten een misdrijf betreffen waarvoor een vrijheidsstraf kan worden opgelegd;
- anders dan door de eiser in conclusie wordt voorgehouden de positie van de eiser door zijn verblijf in de gevangenis op het ogenblik van de ondervraging niet bijzonder kwetsbaar was aangezien de vrijheidsberoving

en de detentie volledig los stonden van het onderzoek, zodat er in dat opzicht geen druk op hem kon ontstaan om bekentenissen af te leggen;

- de eiser onmiddellijk na afloop van zijn verklaring een afschrift van zijn verhoor heeft ontvangen en de gelegenheid had om zijn verklaring naderhand bij te sturen, wat hij niet deed;
- uit niets blijkt en evenmin wordt aangevoerd dat de eiser ten gevolge van zijn detentie psychisch aangeslagen zou zijn geweest toen hij werd ondervraagd;
- de cautieplicht volledig werd nageleefd en de eiser werd geïnformeerd dat hij het recht had niet te antwoorden op de hem gestelde vragen en dat zijn verklaringen als bewijs in rechte kunnen worden gebruikt;
- de eiser de mogelijkheid had om zelf of bij monde van de door hem in de loop van de procedure geraadpleegde advocaten de nodige bemerkingen en preciseringen te laten kennen met betrekking tot zijn verhoor;
- met verwijzing naar de redengeving van de eerste rechter de schuld van de eiser zal worden beoordeeld aan de hand van het geheel van de vaststaande en objectieve elementen die het onderzoek opleverde zonder dat dit bewijs uitsluitend uit zijn verklaring wordt afgeleid.

Uit die redengeving blijkt dat de appèlrechters wel degelijk de impact hebben onderzocht van het gebrek aan toegang tot een raadsman op de vereiste van het eerlijk proces in zijn geheel beschouwd en dat de beslissing naar recht is verantwoord.

2. Artikel 37quinquies, § 3, tweede lid, Strafwetboek bepaalt dat de rechter die weigert een door de beklaagde gevraagde werkstraf uit te spreken die beslissing met redenen moet omkleden.

Krachtens artikel 195, tweede lid, eerste en tweede zin, Wetboek van Strafvordering vermeldt het vonnis nauwkeurig, maar op een wijze die beknopt mag zijn, de redenen waarom de rechter, als de wet hem daartoe de vrije beoordeling geeft, dergelijke straf of dergelijke maatregel uitspreekt. Het rechtvaardigt bovendien de strafmaat voor elke uitgesproken straf. Die bepaling is overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering ook van toepassing in hoger beroep.

Uit deze bepalingen volgt niet dat de strafrechter de weigering om een werkstraf uit te spreken met afzonderlijke redenen moet motiveren. Die weigering kan in overeenstemming met artikel 37quinquies, § 3, tweede lid, Strafwetboek regelmatig met redenen worden omkleed door de opgave van de redenen om een andere straf of andere straffen op te leggen overeenkomstig artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering. Een dergelijke niet-autonome motivering impliceert niet dat de rechter de mogelijkheid van een werkstraf niet heeft overwogen of ontnemt niet aan artikel 31quinquies, § 3, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek elke zin.

Cass. 21 mei 2019 (P.18.1316.N)

Hyperlink:

Trefwoorden: Verjaring strafvordering – Samenloop – Beoordeling – Feiten gesitueerd in een tijdsperiode zonder nadere aanduiding – Uitgaan van voor beklaagde meest gunstige tijdstip

Samenvatting: De eiser werd voor inbreuken op de artikelen 246, § 1, 247, § 4, eerste lid, 373, eerste lid, en 377, eerste en derde lid, Strafwetboek, zijnde wanbedrijven, samen veroordeeld tot één straf.

Artikel 21, eerste lid, 4°, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt dat, behoudens hier niet toepasselijke uitzonderingen, de strafvordering voor wanbedrijven verjaart na verloop van vijf jaar te rekenen van de dag waarop het wanbedrijf is gepleegd.

Indien verscheidene misdrijven de opeenvolgende uitvoering zijn van een zelfde misdadig opzet en aldus slechts een enkel misdrijf opleveren, is het misdrijf slechts helemaal voltooid en begint de verjaring van de strafvordering ten aanzien van alle feiten samen slechts te lopen vanaf het laatste feit, op voorwaarde evenwel dat ieder vorig misdrijf niet van het latere misdrijf is gescheiden door een tijdsverloop dat langer is dan de toepasselijke verjaringstermijn, behoudens stuiting of schorsing van de verjaring.

Bij die beoordeling kan de rechter enkel rekening houden met de misdrijven waaraan hij de beklaagde schuldig verklaart. Indien de feiten worden gesitueerd in een tijdsperiode, zonder nadere aanduiding, dient voor de berekening van de verjaring van de strafvordering te worden uitgegaan van het voor de beklaagde meest gunstige tijdstip.

Voor de berekening van de verjaring van de strafvordering moet het laatste feit van de telastleggingen A.2 (in de periode van 12 december 2002 tot 10 april 2004, meermaals, op niet nader te bepalen data), A.3 (in de periode van 21 januari 2004 tot 28 maart 2004, meermaals, op niet nader te bepalen data, laatste feiten gepleegd in de maand maart 2004) en B.1 (in de periode van 21 januari 2004 tot 28 maart 2004, meermaals, op niet nader te bepalen data), worden bepaald op 1 maart 2004.

Cass. 28 mei 2019 (P.17.1006.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190528-10

Trefwoorden: Douane en accijnzen – Verbeurdverklaring – Aard – Veroordeling tot betaling van tegenwaarde – Aard

Samenvatting: De krachtens de artikelen 220, § 1, 221, § 1 en 257, § 3, AWDA uit te spreken verbeurdverklaring heeft een zakelijk karakter omdat het uitspreken ervan niet vereist dat de veroordeelde eigenaar is van de verbeurd te verklaren goederen en evenmin dat de ontduiker bekend is.

Bij de verbeurdverklaring van niet-aangehaalde goederen rust op de veroordeelde de verplichting om deze voor te brengen.

Artikel 44 Strafwetboek bepaalt dat de veroordeling tot de bij de wet bepaalde straffen altijd wordt uitgesproken onverminderd de teruggave en de schadevergoeding die aan de partijen mochten verschuldigd zijn.

De veroordeling tot de betaling van de tegenwaarde houdt als dusdanig geen verbeurdverklaring in van de niet-aangehaalde goederen en zij is evenmin preventief of

repressief van aard, maar zij houdt enkel verband met de vaststelling van de door het misdrijf veroorzaakte schade.

Zij vormt aldus een toepassing van de uit de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek voortvloeiende regel dat elke schuldenaar van een zaak als schadevergoeding de tegenwaarde ervan moet betalen indien hij ze heeft onttrokken aan zijn schuldeiser of wanneer hij door zijn toedoen tekort komt aan de verplichting om de zaak te leveren.

Die veroordeling maakt geen straf uit, maar is het civielrechtelijk gevolg van de strafrechtelijke veroordeling tot verbeurdverklaring.

De veroordeling inzake douane en accijnzen tot de betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde goederen bij niet-wederoverlegging ervan is geen straf, maar een civielrechtelijk gevolg van de strafrechtelijke veroordeling tot verbeurdverklaring.

De omstandigheid dat de veroordeling wordt uitgesproken ten gevolge van een veroordeling voor een strafbaar feit en tijdens een procedure die van strafprocesrechtelijke aard is, verleent aan die veroordeling niet het karakter van straf.

Het middel dat geheel ervan uitgaat dat de veroordeling tot betaling van de verbeurdverklaarde zaken bij niet-wederoverlegging een straf is in de zin van de in het middel vermelde bepalingen, faalt naar recht.

Cass. 28 mei 2019 (P.19.0240.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190528-14

Trefwoorden: Straf – Motivering – Afwezigheid beklaagde

Samenvatting: Artikel 6.1 en 6.3.c EVRM en artikel 185, § 1, Strafwetboek waarborgen het recht van de beklaagde om ter rechtszitting in persoon of vertegenwoordigd door een advocaat te verschijnen. Die bepalingen noch het recht van verdediging hebben echter tot gevolg dat de rechter wat de straftoemeting betreft geen enkel gevolg zou kunnen verbinden aan het feit dat de beklaagde niet in persoon ter rechtszitting verschijnt.

De rechter kan oordelen dat hij, ingevolge de persoonlijke afwezigheid van de beklaagde ter rechtszitting, de strafmaat dient te beoordelen zonder te beschikken over bijzonderheden in verband met diens persoonlijke houding of situatie, aangezien die informatie enkel onrechtstreeks wordt ontvangen van de advocaat die de beklaagde ter rechtszitting vertegenwoordigt. Daarmee bestraft de rechter niet de processtrategie van de beklaagde, noch schendt of miskent hij enige verdragsbepaling of enig algemeen rechtsbeginsel.

Cass. 28 mei 2019 (P.19.0199.N)

Hyperlink:

Trefwoorden: Hoger beroep – Saisine appelrechter – Grievenformulier OM – Strafmaat – Verbeurdverklaring

Samenvatting: Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door een appelland van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt.

Het staat aan de appelrechter om onaantastbaar in feite de draagwijdte te beoordelen van de door een appelland in het verzoekschrift of in het grievenformulier opgegeven grieven. Het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat het openbaar ministerie een grievenformulier heeft ingediend waarop enkel de rubriek strafmaat was aangekruist.

Daaruit volgt dat het openbaar ministerie aangaf met betrekking tot de eiser de wijziging na te streven van de beslissingen van het bestreden vonnis met betrekking tot de strafmaat, wat alle beslissingen met betrekking tot het opleggen of niet-opleggen van hoofd-, bijkomende en vervangende straffen of modaliteiten van die straffen inhoudt.

Van een appelland die de rubriek strafmaat aankruist, kan niet worden verwacht dat hij ook de afzonderlijke rubriek bijzondere verbeurdverklaring aankruist, aangezien zulks dubbel gebruik zou uitmaken met de aangekruiste rubriek strafmaat.

De appelrechters konden uit het aankruisen van de rubriek "strafmaat" naar recht afleiden dat het openbaar ministerie ook de wijziging beoogde van de beslissingen over de bijzondere verbeurdverklaringen en dat zij op dat vlak saisine hadden.

Cass. 28 mei 2019 (P.19.0113.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190528-11

Trefwoorden: Bijzondere verbeurdverklaring – Schriftelijke vordering – Schriftelijke vordering geweerd in eerste aanleg – Herneming schriftelijke vordering voor appelrechter – Saisine appelrechter

Samenvatting: Krachtens artikel 43bis, eerste lid, Strafwetboek kan de bijzondere verbeurdverklaring toepasselijk op de zaken bedoeld in artikel 42, 3°, van dat wetboek door de rechter in elk geval worden uitgesproken, maar slechts voor zover zij door de procureur des Konings schriftelijk wordt gevorderd. Die bepaling strekt ertoe voor de vonnisrechter een debat over deze facultatieve bijzondere verbeurdverklaring te organiseren opdat de beklaagde zijn recht van verdediging kan uitoefenen.

Deze schriftelijke vordering kan in elke stand van de rechtspleging worden genomen. Enkel is vereist dat zij voorafgaand aan het vonnis of arrest aan de rechtspleging wordt toegevoegd, zodanig dat de beklaagde er kennis kan van nemen en zich ertegen kan verdedigen. Een mondelinge vordering waarvan de inhoud regelmatig wordt vastgesteld in het proces-verbaal van de rechtszitting of in het vonnis of arrest, kan voldoende zijn opdat de beklaagde zijn recht van verdediging kan uitoefenen, wat het geval is indien daaruit blijkt dat het openbaar ministerie de bijzondere verbeurdverklaring heeft gevorderd van vermogensvoordelen en niet blijkt dat de beklaagde uitstel heeft gevraagd om daarop te antwoorden.

Geen enkele bepaling verzet zich ertegen dat het Openbaar Ministerie voor de appelrechters de voor de eerste rechter genomen schriftelijke vordering tot bijzondere verbeurdverklaring

herneemt, ook al werd die vordering door de eerste rechter bij toepassing van artikel 152 Wetboek van Strafvordering uit het debat geweerd.

Uit de enkele omstandigheid dat een eerste rechter heeft geoordeeld dat een schriftelijke vordering tot bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen bij toepassing van artikel 152 Wetboek van Strafvordering moet worden geweerd, volgt niet dat de appelrechter geen saisine heeft om kennis te nemen van een dergelijke in hoger beroep hernomen vordering.

Cass. 4 juni 2019 (P.18.0464.N)

Hyperlink:

Trefwoorden: Hoger beroep – Akte hoger beroep – Grievenformulier – Samen te lezen – Ontbreken van handtekening op grievenformulier

Samenvatting: Volgens artikel 203, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering vervalt, behoudens het in artikel 205 Wetboek van Strafvordering bedoelde geval, het recht op hoger beroep indien de verklaring van hoger beroep niet is gedaan ter griffie van de rechtbank die het vonnis heeft gewezen, uiterlijk dertig dagen na de dag van uitspraak bij vonnis op tegenspraak.

Uit artikel 204 Wetboek van Strafvordering volgt dat de appelrechter op straffe van verval van het hoger beroep, dient na te gaan of het verzoekschrift of grievenformulier nauwkeurig de grieven bepaalt die tegen het vonnis worden ingebracht en werd ondertekend door de eiser in hoger beroep, zijn advocaat of een ander bijzonder gevolmachtigde.

Artikel 210 Wetboek van Strafvordering bepaalt: "Behoudens de grieven opgeworpen zoals bepaald in artikel 204, kan de beroepsrechter slechts de grieven van openbare orde ambtshalve opwerpen die betrekking hebben op de substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen dan wel op zijn bevoegdheid, de verjaring van de feiten die bij hem aanhangig zijn gemaakt, het gegeven dat de feiten die bij hem wat betreft de schuldvraag aanhangig zijn gemaakt, geen misdrijf zijn of de noodzaak om deze feiten te herkwalficeren of een niet te herstellen nietigheid die het onderzoek naar deze feiten aantasten".

Uit deze bepalingen en hun wetsgeschiedenis volgt dat:

- de saisine van de appelrechter wordt bepaald door de in het verzoekschrift of grievenformulier door de appellant aangevoerde grieven, binnen de uit de verklaring van hoger beroep voortvloeiende grenzen.
- artikel 1034^{fer} Gerechtelijk Wetboek, dat betrekking heeft op de behandeling van vorderingen, ingeleid bij verzoekschrift op tegenspraak niet van toepassing is op het door artikel 204 Wetboek van Strafvordering bedoelde verzoekschrift of grievenformulier. Die laatste bepaling voert een eigen regeling in die niet verenigbaar is met de in de artikelen 1034^{ew} tot 1034^{sexies} Gerechtelijk Wetboek uitgewerkte procedure, zodat de nietigheidsregeling van artikel 864 Gerechtelijk Wetboek hierop niet van toepassing is;
- de appelrechter enkel ambtshalve grieven kan opwerpen binnen zijn door de akte van hoger beroep en het grievenformulier bepaalde saisine, tenzij deze grieven betrekking hebben op het gegeven dat de feiten geen misdrijf zijn wanneer dat een gevolg is van een nieuw element dat is opgedoken na de indiening van het verzoekschrift in hoger beroep en wanneer de schuldvraag in dat verzoekschrift of in het grievenformulier niet is beoogd.

In zoverre het middel uitgaat van andere rechtsopvattingen, faalt het naar recht. Geen van de in het middel vermelde wetsbepalingen verbiedt de appelrechter ambtshalve het debat te heropenen teneinde de partijen toe te laten standpunt in te nemen over de vraag of aan de vereisten, opgelegd door artikel 204 Wetboek van Strafvordering is voldaan en met name na te gaan of het grievenformulier uitgaat van de appellant of zijn raadsman.

Het arrest oordeelt dat de eiser van zijn hoger beroep vervallen wordt verklaard omdat het door artikel 204 Wetboek van Strafvordering bedoelde verzoekschrift niet de naam van de eiser vermeldt.

Zoals blijkt uit het antwoord op het eerste middel moet het door artikel 204 Wetboek van Strafvordering bedoelde verzoekschrift of grievenformulier in samenhang worden gelezen met de verklaring van hoger beroep. Dit betekent niet dat dit verzoekschrift of grievenformulier noodzakelijk op hetzelfde tijdstip als de verklaring van hoger beroep moet worden ingediend en sluit niet uit dat een appellant meerdere verzoekschriften of grievenformulieren kan indienen.

Uit artikel 204 Wetboek van Strafvordering volgt wel dat de appelrechter op basis van de hem overgelegde stukken moet kunnen uitmaken door welke procespartij het verzoekschrift of grievenformulier werd neergelegd. Hij mag zich voor die beoordeling evenwel niet uitsluitend steunen op het verzoekschrift of grievenformulier zelf, maar moet de verklaring van hoger beroep bij die beoordeling betrekken.

Het arrest oordeelt dat:

- het verzoekschrift in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering een op zichzelf staand procedurestuk is, te onderscheiden van de verklaring van hoger beroep dat een onafhankelijk procedurestuk vormt en daarmee niet kan worden samen gelezen;
- het cruciaal is dat aan de hand van het verzoekschrift zelf kan worden uitgemaakt van welke partij het uitgaat waarbij latere toelichtingen niets kunnen toevoegen of eventuele leemten aanzuiveren;
- het niet-vermelden van de naam van de verzoeker in het verzoekschrift zelf tot gevolg heeft dat dit verzoekschrift niet aan een bepaalde partij kan worden toegeschreven.

Het arrest dat de eiser aldus vervallen verklaart van zijn hoger beroep op de enkele grond dat het door artikel 204 Wetboek van Strafvordering bedoeld verzoekschrift of grievenformulier zijn naam als appellant niet vermeldt zonder hierbij acht te slaan op eisers verklaring van hoger beroep, verantwoordt die beslissing niet naar recht.

Cass. 4 juni 2019 (P.19.0042.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190604-3

Trefwoorden: 1. Onverenigbaarheden – Raadsheer nam in eerste aanleg al kennis van de zaak, maar velde geen vonnis

2. Hoger beroep – Uitbreiden van incriminatieperiode – Geen eenparigheid vereist indien de strafbare feiten hierdoor niet worden vermeerderd

Samenvatting: 1. Het loutere feit dat een rechter in hoger beroep kennis neemt van een zaak

waarin hij ook in eerste aanleg heeft gezeteld, maar in deze zaak geen vonnis velt, leidt niet tot de onontvankelijkheid van de strafvordering.

Artikel 292, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt: “Nietig is het vonnis, gewezen door een rechter die vroeger bij het uitoefenen van een ander rechterlijk ambt kennis heeft genomen van de zaak”.

Dit cumulatieverbod viseert de rechter die uitspraak doet in een geschil waarvan hij, bij de uitoefening van een ander rechterlijk ambt, reeds kennis heeft genomen. Het heeft geen betrekking op de rechter die op een rechtszitting in hoger beroep kennis neemt van een zaak waarvan hij in eerste aanleg reeds kennis had genomen, maar die geen deel uitmaakt van de zetel die na herneming van deze zaak het vonnis velt.

2. De appelrechters die ertoe gehouden zijn aan het bij hen regelmatig aanhangig gemaakte feit de juiste omschrijving te geven met inbegrip van de datum of de tijdsperiode, kunnen voor dat feit een langere incriminatieperiode dan de eerste rechter aannemen zonder dat deze beslissing met eenparige stemmen moet worden genomen indien de strafbare feiten hierdoor niet worden vermeerderd.

B. Beroepen tegen arresten van de K.I.

Cass. 27 februari 2018 (P.17.0895.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180227-5

Trefwoorden: 1. Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Burgerlijkepartijstelling - Ontvankelijkheid - Beoordeling - Wijze

2. Onderzoeksgerechten - Klacht met burgerlijkepartijstelling - Saisine – Omvang

3. Gerechtelijk onderzoek - Burgerlijkepartijstelling - Vervolging van burgerlijke partij voor misdrijven waardoor hijzelf geen schade heeft geleden – Gevolg

4. Burgerlijkepartijstelling voor onderzoeksrechter - Ontvankelijkheid - Voorwaarden

5. Onderzoek in strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Klacht met burgerlijkepartijstelling - Gevolg

6. Burgerlijkepartijstelling - Geen vorderingen gerechtelijk onderzoek of verwijzing door openbaar ministerie - Beoordeling ontvankelijkheid - Bevoegdheid

7. Gerechtelijk onderzoek - Burgerlijkepartijstelling - Geen vorderingen gerechtelijk onderzoek of verwijzing door openbaar ministerie - Aannemelijkheid schade of aanwezigheid van vereiste belang - Beoordeling - Wijze

Samenvatting: 1. De beoordeling van de ontvankelijkheid van de burgerlijkepartijstelling houdt geen verband met de vraag of het openbaar ministerie een gerechtelijk onderzoek heeft gevorderd en of de onderzoeksrechter effectief een gerechtelijk onderzoek heeft gevoerd.

2. De rechtsmacht van de onderzoeksrechter en vervolgens het onderzoeksgerecht strekt zich uit tot de in de klacht met burgerlijkepartijstelling vermelde strafbare feiten die de wet kwalificeert als misdaad of wanbedrijf, ongeacht of er al dan niet klacht is gedaan ten aanzien van een bepaalde persoon; tot die feiten behoort niet de aanvoering van de klager dat hij benadeeld is door de aangeklaagde misdrijven omdat hij daarvoor is vervolgd terwijl zij zouden zijn gepleegd door de persoon tegen wie hij klacht doet nu die aanvoering geen verband houdt met de bedoelde rechtsmacht.

3. Het feit dat de burgerlijke partij is vervolgd voor ten nadele van anderen gepleegde misdrijven waardoor zijzelf geen schade heeft geleden, verleent haar niet het vereiste belang voor haar burgerlijkepartijstelling, ongeacht of de veroordeling van de beweerde werkelijke dader van die misdrijven haar tot nut zou strekken; aldus heeft zij noch het vereiste materiële belang, noch het vereiste morele belang.

4. De burgerlijkepartijstelling voor de onderzoeksrechter en de daardoor ingestelde strafvordering zijn slechts ontvankelijk wanneer de aangeklaagde feiten beantwoorden aan een door de wet als misdaad of wanbedrijf gekwalificeerd misdrijf en aannemelijk wordt gemaakt dat die feiten de burgerlijke partij hebben benadeeld (1). (1) Cass. 26 oktober 2010, AR P.09.1662.N, AC 2010, nr. 632.

5. Het enkele feit dat een persoon klacht met burgerlijkepartijstelling doet, verplicht het openbaar ministerie niet een gerechtelijk onderzoek te vorderen.

6. Het onderzoeksgerecht is bevoegd om de ontvankelijkheid van de burgerlijkepartijstelling te beoordelen wanneer deze het gerechtelijk onderzoek op gang heeft gebracht zonder dat het openbaar ministerie een vordering tot gerechtelijk onderzoek heeft genomen of een verwijzing naar het vonnisgerecht heeft gevorderd; in dat geval vormt de burgerlijkepartijstelling immers de grondslag voor het bestaan van de strafvordering, waarvan de ontvankelijkheid ter beoordeling staat van de onderzoeksgerechten.

7. Het onderzoeksgerecht moet de burgerlijkepartijstelling en de daardoor op gang gebrachte strafvordering niet-ontvankelijk verklaren wanneer het oordeelt dat de burgerlijke partij haar schade ingevolge de aangeklaagde feiten niet aannemelijk maakt of niet beschikt over het vereiste belang; het feit dat voor het uitoefenen van de strafvordering betreffende het aangeklaagde misdrijf geen burgerlijkepartijstelling vereist is, doet daaraan geen afbreuk en daardoor wordt het recht van verdediging van de burgerlijke partij niet miskend (1). (1) Zie Cass. 26 mei 2015, AR P.15.0089.N, AC 2015, nr. 344.

Cass. 7 maart 2018 (P.17.1257.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180307-4

Trefwoorden: Strafzaken - Vormen - Arresten bij verstek gewezen door het hof van assisen - Motiverend arrest en veroordelend arrest - Betekening enkel geschied aan het openbaar ministerie - Geldigheid

Samenvatting: Uit de artikelen 187, §2, eerste lid, 356, tweede lid, en 357 Wetboek van Strafvordering volgt dat het verzet van de bij verstek veroordeelde beschuldigde niet hoeft betekend te worden aan de personen die geen partij zijn in de beslissing die hij wil aanvechten en dat het rechtsmiddel tegen de beslissing op de strafvordering openstaat na enkel de betekening aan het openbaar ministerie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 157.

Cass. 7 maart 2018 (P.18.0228.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180307-1

Trefwoorden: Bevel tot aanhouding bij verstek - Europees aanhoudingsbevel - Verschillende feiten - Verschillende omschrijving – Regelmatigheid

Samenvatting: Geen enkele wettelijke bepaling verbiedt de onderzoeksrechter om in het Europees aanhoudingsbevel de feiten aan te vullen die hij in het bevel tot aanhouding bij verstek heeft bedoeld en verplicht hem evenmin om in dezelfde bewoordingen de feiten te omschrijven die in het Europees aanhoudingsbevel en in het nationaal bevel tot aanhouding zijn bedoeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 160.

Cass. 14 maart 2018 (P.18.0212.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180314-1

Trefwoorden: Uitlevering - Hechtenis - Redelijke termijn - Beoordeling - Inaanmerkingneming van de door de gedetineerde ingeleide rechtsplegingen

Samenvatting: De redelijke duur van de hechtenis met het oog op uitlevering wordt beoordeeld op grond van de feitelijke gegevens van de zaak, op het ogenblik van de beslissing van de rechter die met dat toezicht is belast; wanneer hij uitspraak moet doen over de gegrondheid van een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling van de aangehouden vreemdeling, wegens de duur van de ondergane hechtenis, verbiedt geen enkele regel de rechter, die de verantwoordelijkheid van de Belgische overheid heeft uitgesloten, om de omstandigheid in aanmerking te nemen dat de betrokkene opeenvolgende rechtsmiddelen heeft ingesteld, waardoor de zaak ingewikkeld werd en de behandeling ervan tot het

aanslepen van de rechtspleging heeft bijgedragen (1). (1) Zie Cass. 17 november 2015, AR P.15.1425.N, AC 2015, nr. 685; Cass. 29 februari 2012, AR P.12.0217.F, AC 2012, nr. 140; Cass. 13 juli 2010, AR P.10.1173.N, AC 2010, nr. 481; Cass. 31 maart 2009, AR P.09.0162.N, AC 2009, nr. 224, met concl. van P. DUINSLAEGER, toen advocaat-generaal, en RW 2009-2010, p. 490, met noot S. DEWULF, 'Rechterlijke controle op de uitlevering: (r)evoluties'. Daarentegen, 'om vast te stellen dat de redelijke termijn om berecht te worden niet verstreken is, mag de rechter de vertraging van de berechting van de zaak niet toeschrijven aan het gedrag van de beklagde, met inbegrip van het groot aantal ingestelde rechtsmiddelen en van de door de beklagde in het kader van de zaak gevorderde rechtsplegingen, zonder daarbij een onderscheid te maken met de rechtsmiddelen die voortvloeiden uit de rechtmatige uitoefening van het recht van verdediging' (Cass. 28 september 2016, AR P.16.0307.F, AC 2016, nr. 529, met andersluidende concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE).

Cass. 21 maart 2018 (P.18.0141.F), www.juridat.be, met conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180321-13

Trefwoorden: 1. Vervolging van een parlementslid - Regeling van de rechtspleging - Uitzondering wegens miskenning van artikel 59 Grondwet - Beslissing houdt geen verband met de bevoegdheid van het rechtscollège dat kennisneemt van de zaak - Onmiddellijk cassatieberoep – Ontvankelijkheid

2. Vraag aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting om de vraag te stellen - Verschil in behandeling voortvloeiend uit grondwettelijke bepalingen

Samenvatting: 1. Het grondwettelijk bestel waarbij het ambt van parlementslid wordt beschermd, heeft betrekking op de ontvankelijkheid van de vervolging tijdens de duur van de parlementaire zitting, zodat de exceptie die is afgeleid uit schending van artikel 59 Grondwet geen verband houdt met de bevoegdheid van het rechtscollège dat van die vervolging kennisneemt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 198.

2. Wanneer het door de eiser in cassatie aangevoerde verschil in behandeling voortvloeit uit Grondwettelijke bepalingen zelf, waarvan het Grondwettelijk Hof de verenigbaarheid met de regels uit andere grondwettelijke bepalingen niet vermog te beoordelen, is er geen grond om de prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 198.

Cass. 10 april 2018 (P.18.0348.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180410-5

Trefwoorden: Vreemdelingen - Bevel om het grondgebied te verlaten - Vrijheidsberoving ter waarborging van uitvoering van het bevel - Onderzoek schending artikel 3 EVRM - Voorwaarde

Samenvatting: Het staat aan de bevoegde overheid die een door de Vreemdelingenwet bedoelde maatregel van vrijheidsberoving neemt ter waarborging van de uitvoering van een bevel om het grondgebied te verlaten, te onderzoeken of er een risico bestaat dat de tenuitvoerlegging ervan aanleiding kan geven tot een schending van artikel 3 EVRM; zij dient in de regel dit risico slechts te beoordelen indien de vreemdeling aanvoert dat hij na zijn verwijdering het voorwerp zal uitmaken van foltering of van een onmenselijke of vernederende behandeling en het staat in de regel aan de vreemdeling die het bestaan van dit risico inroept om zijn bewering op dit punt enigszins aannemelijk te maken met feitelijke gegevens (1). (1) Zie Cass. 3 januari 2018, AR P.17.1202.F, AC 2018, nr. 4.

Cass. 11 april 2018 (P.18.0257.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180411-4

Trefwoorden: Vreemdelingen - Administratieve vasthouding - Nieuwe titel - Autonome titel - Wegvallen - Uitwerkingen

Samenvatting: Wanneer de toestand van de vreemdeling wijzigt doordat zich omstandigheden voordoen die een nieuwe beslissing tot vasthouding verantwoorden, vervangt die beslissing, die een autonome titel van vrijheidsberoving uitmaakt, de voorgaande beslissing; indien de rechtshandeling, door het wegvallen of de wijziging van de feitelijke of juridische omstandigheden haar rechtsgrond verliest, verdwijnt ze uit het rechtsverkeer (1). (1) Daarentegen 'plaatst de intrekking van een maatregel tot wederopsluiting de vreemdeling opnieuw in de toestand waarin hij zich vóór die akte bevond, waarvan de intrekking de vorige jegens hem verleende hechtenistitel heeft doen herleven' (Cass. 20 december 2017, AR P.17.1208.F, AC 2017, nr. 725, en verwijzingen in noot). Het OM heeft van zijn kant geconcludeerd dat het eerste (niet gepubliceerde) middel, dat miskenning van de bewijskracht van akten aanvoert, gegrond was.

Cass. 11 april 2018 (P.18.0372.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180411-1

Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis – Bevel tot aanhouding - Tenuitvoerlegging - Huis van arrest – Motivering

2. Voorlopige hechtenis – Bevel tot aanhouding - Huis van arrest - Gebruik van talen in bestuurszaken

3. Voorlopige hechtenis – Bevel tot aanhouding - Wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie - Toepasselijkheid

Samenvatting: 1. Uit artikel 19, §3, Voorlopige Hechteniswet volgt niet dat het bevel tot aanhouding slechts ten uitvoer kan worden gelegd in het huis van arrest van de plaats waar

het onderzoek wordt gedaan of van het arrondissement waar de verdachte is gevonden en evenmin dat de onderzoeksrechter, wanneer hij de tenuitvoerlegging in een ander huis van arrest beveelt, zijn beslissing dienaangaande bijzonder met redenen moet omkleden.

2. De onderzoeksrechter is niet bevoegd voor de interne administratieve rechtspositie van een aangehouden verdachte; artikel 41 Taalwet Bestuurszaken is dan ook niet van toepassing op de onderzoeksrechter die een bevel tot aanhouding uitvaardigt.

3. De beslissingen inzake voorlopige hechtenis houden geen verband met het toepassingsgebied van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie.

Cass. 11 april 2018 (P.18.0326.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180411-5

Trefwoorden: Vreemdelingen - Administratieve vasthouding - Voorwaarden - Gezins- en familielevens en gezondheidstoestand van de betrokken vreemdeling

Samenvatting: Artikel 74/13 Vreemdelingenwet (1), dat betrekking heeft op het nemen van een beslissing tot verwijdering, vereist dat de minister of zijn gemachtigde daarbij rekening houdt met het hoger belang van het kind, het gezins- en familielevens en de gezondheidstoestand van de betrokken vreemdeling; noch artikel 8 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming, noch artikel 74/6, §1bis, Vreemdelingenwet, dat die richtlijn omzet in Belgisch recht, zoals van kracht ten tijde van de administratieve beslissing (2), bepalen evenwel dat de overheid, die beslist om een vreemdeling in een welbepaalde plaats vast te houden, tijdens het onderzoek van zijn verzoek om internationale bescherming, de omstandigheden met betrekking tot zijn gezins- en familielevens in aanmerking moet nemen (3). (1) Dat de omzetting verzekert van artikel 5 Richtlijn 2008/115/EG 'terugkeerrichtlijn', zoals vastgesteld in het middel, dat schending aanvoert van artikel 8 EVRM. (2) Dit is vóór de vervanging ervan door artikel 57 wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en van de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde categorieën van vreemdelingen, in werking getreden op 22 maart 2018, hetzij 8 dagen ná de uitspraak van het bestreden arrest. (3) De appelrechters hebben dus ten onrechte verwezen naar het arrest van 5 april 2017, dat betrekking had op het toezicht op een maatregel tot verwijdering van het grondgebied en een daartoe genomen maatregel van vrijheidsberoving (Cass. 5 april 2017, AR P.17.0318.F, AC 2017, nr. 249). (M.N.B.)

Cass. 18 april 2018 (P.17.1113.F), www.juridat.be, met conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180418-4

Trefwoorden: 1. Smaad - Feit of gebaar - Begrip - Bord opgehouden tijdens een betoging

2. Arrest van buitenvervolginstelling - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Ontvankelijkheid

Samenvatting: 1. De consistente gedraging om tijdens een betoging een plakkaat op te houden met de bijgewerkte foto van een politieagent, vergezeld van nazistische en fascistische symbolen, kan het in artikel 276 Strafwetboek bedoelde feit of gebaar opleveren (1). (1) Zie (dienaangaande eensluitende) concl. OM in Pas. 2018, nr. 244.

2. Het middel van de burgerlijke partij, die cassatieberoep instelt tegen het arrest van buitenvervolginstelling van de kamer van inbeschuldigingstelling, is niet onontvankelijk louter omdat het opkomt tegen een beslissing die eensluitend is met die van de eerste rechter en waartegen de eiser niet is opgekomen voor het hof van beroep (1). (Impliciete oplossing) (1) Zie (dienaangaande in hoofdorde andersluitende) schriftelijke concl. OM in Pas. 2018, nr. 244; R. DECLERCQ, 'Pourvoi en cassation en matière répressive', RPDB, nrs. 112 en 828 en verwijzingen in de noten, waaronder Cass. 22 juni 1983, AR 2861, AC 1982-83, I, nr. 589, en noot 3.

Cass. 8 mei 2018 (P.18.0415.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180508-2

Trefwoorden: 1. Vreemdelingenwet - Beslissing tot vrijheidsberoving - Beoordeling wettigheid door onderzoeksgerecht - Toepasselijke wettelijke bepalingen - Werking in de tijd - Wijze

2. Vreemdelingenwet - Vasthouding wanneer de bescherming van de nationale veiligheid of de openbare orde dat vereisen - Toepasselijke wettelijke bepaling

Samenvatting: 1. Bij de beoordeling van de wettigheid van een beslissing tot vrijheidsberoving genomen op basis van de Vreemdelingenwet, dient het onderzoeksgerecht te toetsen aan de wettelijke bepalingen zoals van toepassing op het ogenblik dat deze beslissing werd genomen.

2. Krachtens artikel 74/6, §1, 4°, Vreemdelingenwet kan de minister of zijn gemachtigde, wanneer het op basis van een individuele beoordeling nodig blijkt en er geen andere, minder dwingende maatregelen effectief kunnen worden toegepast, een verzoeker om internationale bescherming in een welbepaalde plaats in het Rijk vasthouden wanneer de bescherming van de nationale veiligheid of de openbare orde dat vereisen; uit de wetsgeschiedenis van de wet van 21 november 2017 tot wijziging van de Vreemdelingenwet en van de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen blijkt dat deze vasthoudingsgrond artikel 52/4, derde en vierde lid, Vreemdelingenwet, vervangt (1). (1) Parl.St.Kamer 2016-2017, Doc 54 2548/001.

Cass. 17 oktober 2018 (P.18.1011.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20181017-4

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Verzoekschrift voorlopige invrijheidstelling op basis van artikel 27 WVH – Verzoek tot hechtenis onder elektronisch toezicht is mogelijk

Samenvatting: Een inverdenkinggestelde kan, na de verwijzing naar het hof van assisen, op basis van artikel 27 WVH aan de kamer van inbeschuldigingstelling een hechtenis onder elektronische toezicht vragen.

Met noot: VROMAN, F., “Hechtenis onder elektronisch toezicht in het kader van de procedure voorlopige invrijheidstelling”, *T.Strafr.* 2019, afl. 2, 130-131.

Cass. 28 november 2018 (P.18.1154.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20181128-4

Trefwoorden: 1. Vreemdelingen - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Repatriëring van de vreemdeling - Cassatieberoep zonder bestaansreden - Gevolg

2. Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Repatriëring van de vreemdeling - Cassatieberoep zonder bestaansreden - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Draagwijdte

Samenvatting: 1. Wanneer een cassatieberoep dat gericht is tegen het arrest dat uitspraak doet over de vrijheidsberoving van een vreemdeling met toepassing van artikel 74/6, §1, eerste lid, 2°, Vreemdelingenwet, doelloos is geworden ingevolge de repatriëring van die vreemdeling, heeft de omstandigheid dat de vernietiging van het arrest voor die vreemdeling een belang kan uitmaken in het kader van een aansprakelijkheidsvordering tegen de Staat wegens onwettige opsluiting, niet tot gevolg dat aan het cassatieberoep opnieuw voorwerp wordt verleend.

2. De vraag of de vreemdeling over een daadwerkelijk rechtsmiddel in de zin van artikel 13 EVRM beschikt, moet worden onderzocht in het licht van de rechtspleging in haar geheel, die door het intern recht wordt geregeld; een schending van de artikelen 5.4, 13 en 14 EVRM kan niet worden afgeleid uit de omstandigheid alleen dat de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet de rechtsmiddelen waarin zij voorzien, slechts instellen voor de maatregelen die tegen de vreemdeling zijn gericht.

Cass. 2 januari 2019 (P.18.1301.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190102-3

Trefwoorden: Strafrecht – Algemene beginselen – Strafrechtelijke immuniteit – Diplomaten – Verdrag van Wenen – Diplomaten op vakantie buiten de ontvangtstaat – Begrip doorreis – Terugkeer uit vakantie in derde staat is geen doorreis

Samenvatting: Uit de artikelen 29, 31.1, 39.1 en 40.1 Verdrag van Wenen van 18 april 1961 inzake diplomatiek verkeer volgt dat de onschendbaarheid en de immuniteiten door de ontvangtstaat van de diplomaat en door een derde staat worden verleend, wanneer de diplomaat op het grondgebied van de derde staat op doorreis is om zijn werkzaamheden op zijn post te aanvaarden of om naar zijn post terug te keren, of wanneer hij naar zijn eigen land terugkeert.

Onder doorreis als bedoeld in het strikt uit te leggen artikel 40.1, eerste zin Verdrag van Wenen, wordt enkel verstaan de doorreis die verband houdt met de uitoefening van de diplomatieke opdracht van de diplomaat, met name de reis vanuit het land van herkomst om de diplomatieke standplaats te vervoegen of om naar het thuisland terug te keren, ofwel de reis vanuit de standplaats naar het land waar de diplomaat een diplomatieke missie dient te vervullen of om, na de vervulling van die missie, vanuit dit land naar de diplomatieke standplaats terug te keren. Een terugkeer uit een derde land waar de diplomaat op vakantie verblijft naar de standplaats, is vreemd aan de uitoefening van de diplomatieke opdracht en is bijgevolg geen doorreis als bedoeld in artikel 40.1, eerste zin Verdrag van Wenen.

C. Andere arresten van het Hof van Cassatie

Cass. 11 juni 2018 (S.15.0072.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180611-3

Trefwoorden: Rechten van de mens – Gelijkheid en niet-discriminatie – Antidiscriminatiewet – Vorderingsrecht van Unia – Groepsdiscriminatie – Geen toestemming van geïndividualiseerde persoon vereist

Samenvatting: Het Interfederaal Centrum voor Gelijke Kansen en Bestrijding van Discriminatie en Racisme, thans Unia, kan in rechte optreden wanneer de aangevochten discriminatie een onbepaald aantal personen treft, ook na een klacht van een geïdentificeerde persoon, zonder dat het Centrum het bewijs dient te leveren dat deze persoon zijn toestemming heeft verleend tot het instellen van de vordering.

Cass. 24 mei 2018 (C.17.0450.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180524-2

Trefwoorden: Burgerlijke zaken - Rechtsplegingsvergoeding - Meerdere partijen - Eenzelfde in het ongelijk gestelde partij - Bedragen - Grens

Samenvatting: Wanneer meerdere partijen de rechtsplegingsvergoeding lastens eenzelfde in het ongelijk gestelde partij genieten, geniet ieder van hen de rechtsplegingsvergoeding overeenstemmend met het bedrag van zijn vordering, met dien verstande dat het gecumuleerd bedrag van deze rechtsplegingsvergoedingen het dubbele van de maximale rechtsplegingsvergoeding niet mag overschrijden waarop de begunstigde die gerechtigd is om de hoogste vergoeding te eisen, aanspraak kan maken (1). (1) Cass. 26 april 2012, AR C.10.0534.N - C.10.0535.N, AC 2012, nr. 259, met concl. van advocaat-generaal Vandewal.

Cass. 7 september 2018 (C.17.0694.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180907-3

Trefwoorden: Onrechtmatige daad – Aansprakelijkheid – Fout – Op misdrijf gebaseerde vordering – Bewijslast van benadeelde – Voorhanden zijn van de bestanddelen van het misdrijf dat aan de wederpartij kan worden toegerekend – Afwezigheid van aangevoerde rechtvaardigingsgrond – Wederpartij die omstandigheden aanvoert die van aard zijn het strafbaar karakter van het begane feit weg te nemen

Samenvatting: Als een partij in burgerlijke zaken een op een misdrijf gebaseerde buitencontractuele aansprakelijkheidsvordering instelt, moet zij bewijzen dat de bestanddelen van dit misdrijf bewezen zijn, dat het aan de tegenpartij kan worden toegerekend en dat, indien laatstgenoemde een rechtvaardigingsgrond aanvoert, die rechtvaardigingsgrond niet bestaat, voor zover aan die aanvoering enige geloofwaardigheid kan worden gehecht. Hetzelfde geldt wanneer de tegenpartij omstandigheden aanvoert die van aard zijn het strafbare karakter van het begane feit weg te nemen.

Cass. 15 januari 2019 (P.18.1214.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190115-6

Trefwoorden: 1. Rechtspleging – Tussengeschillen – Wraking – Motiveringsplicht – Draagwijdte

2. Opsporing – Onderzoek – Gerechtelijk onderzoek – Onderzoek – Algemeen – Tijdstip waarop de wraking moet worden aangevoerd – Niet-toepasselijkheid van tijdsvoorwaarden van artikel 833 Gerechtelijk Wetboek

3. Rechtspleging – Tussengeschillen – Wraking – Onderzoeksrechter – Tijdstip waarop de wraking moet worden aangevoerd – Zodra de wrakingsgrond is gekend – Begrip

4. Rechtspleging – Tussengeschillen – Wraking – Motiveringsplicht – Geen verplichting verklaring gewraakte magistraat te beantwoorden

5. Rechtspleging – Tussengeschillen – Wraking – Gewettigde verdenking – Begrip

Samenvatting: 1. Geen enkele bepaling verplicht de rechter die uitspraak doet over het wrakingsverzoek in het beschikkend gedeelte van zijn beslissing melding te maken van de wetsbepalingen die hij heeft toegepast.

2. De bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek inzake de wraking van magistraten zijn op grond van artikel 2 Gerechtelijk Wetboek van toepassing in strafzaken, tenzij de toepassing ervan onverenigbaar is met de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering en de beginselen van het strafprocesrecht.

Artikel 833 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat hij die een wraking wil voordragen, dit moet doen vóór de aanvang van de pleidooien tenzij de redenen van wraking later zijn ontstaan en, indien de zaak bij verzoekschrift is ingeleid, alvorens op het verzoekschrift een beschikking is gegeven.

Aangezien voor een onderzoeksrechter niet wordt gepleit, ook niet indien hij verslag uitbrengt voor de raadkamer in het kader van de beoordeling van de voorlopige hechtenis of de regeling van de rechtspleging, en de zaken voor de onderzoeksrechter ook niet bij verzoekschrift worden ingeleid, zijn de door artikel 833 Gerechtelijk Wetboek bedoelde tijdsvoorwaarden niet van toepassing bij de wraking van een onderzoeksrechter. De omstandigheid dat er voor de raadkamer wordt gepleit, laat niet toe anders te oordelen.

3. Uit de geest van artikel 833 Gerechtelijk Wetboek, de wel omschreven termijnen voor de wrakingsprocedure en de schorsing van alle vonnissen en handelingen die zij met zich meebrengt, volgt niettemin dat de wraking van een onderzoeksrechter moet worden voorgedragen van zodra de grond is gekend door de partij die zich erop beroept. Die regel heeft een algemene draagwijdte en is ook van toepassing indien het wrakingsverzoek is gesteund op de overtuiging dat de onderzoeksrechter niet meer over de vereiste waarborgen van onafhankelijkheid en onpartijdigheid beschikt.

Een wrakingsgrond is door een partij gekend wanneer die partij over die grond voldoende zekerheid heeft om zich ter zake een overtuiging te kunnen vormen en een verzoekschrift tot wraking te kunnen indienen, zonder dat die voldoende kennis gelijk is te stellen met de mogelijkheid het bewijs van de aangevoerde feiten te leveren.

De rechter die uitspraak doet over het wrakingsverzoek, oordeelt onaantastbaar of de partij die het wrakingsverzoek heeft ingediend, dit heeft gedaan van zodra die grond haar was gekend. Het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

4. Geen enkele bepaling verplicht de rechter die uitspraak doet over een wrakingsverzoek om de gegevens vervat in de door de gewraakte magistraat overeenkomstig artikel 838, eerste lid Gerechtelijk Wetboek afgelegde verklaring te beantwoorden.

5. Er is gewettigde verdenking in de zin van artikel 828, 1° Gerechtelijk Wetboek indien de aangevoerde feiten bij de partijen of derden de indruk kunnen wekken dat de gewraakte rechter zijn ambt niet kan uitoefenen met de nodige onafhankelijkheid en onpartijdigheid én bovendien dat die indruk als objectief gerechtvaardigd kan worden aangenomen. De rechter die uitspraak moet doen over de wraking, oordeelt daar onaantastbaar over. Het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190122-3

Trefwoorden: 1. Aanhoudingsbevel – Europees – Aanhoudingsbevel door België – Strafitvoering – Verplichte vermeldingen – Bijkomende straf van terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank

2. Aanhoudingsbevel – Europees – Aanhoudingsbevel door België – Strafitvoering – Verplichte vermeldingen – Niet-vermelding van de bijkomende straf van terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank – Sanctie

3. Strafvordering – Cassatieberoep – Prejudiciële vraag – Memorie na prejudiciële beslissing – Schriftelijk standpunt over de draagwijdte van het arrest – Geen wijziging of nieuwe middelen

Samenvatting: 1. De uitvaardigende rechterlijke autoriteit moet in het Europees aanhoudingsbevel ter fine van strafuitvoering niet alleen melding maken van de vrijheidsbenemende hoofdstraf waartoe de betrokkene bij definitieve beslissing is veroordeeld, maar ook van de door artikel 34bis Strafwetboek bedoelde bijkomende straf die hem bij dezelfde beslissing en wegens hetzelfde strafbare feit is opgelegd.

2. Het niet-vermelden door de autoriteit van de uitvaardigende staat in het Europees aanhoudingsbevel van deze bijkomende straf belet niet dat die bijkomende straf in die staat kan worden uitgevoerd, indien de rechterlijke autoriteit van de uitvoerende staat de mogelijkheid had om zich op de artikelen 3 tot en met 5 Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel te beroepen. Aan die voorwaarde is voldaan indien de autoriteit van de uitvaardigende staat in het Europees aanhoudingsbevel melding maakt van de vrijheidsbenemende hoofdstraf waartoe de betrokkene bij definitieve beslissing is veroordeeld, zodat de autoriteit van de uitvoerende staat zich ervan kan vergewissen of het Europees aanhoudingsbevel binnen de werkingssfeer van het Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel valt en inzonderheid of de vereiste grens is bereikt, alsook indien de betrokkene die bekend was met de duur en het bestaan van de bijkomende straf zich bij de uitvoerende rechterlijke autoriteit niet heeft beroepen op het ontbreken van de vermelding van die bijkomende straf in het Europees aanhoudingsbevel.

3. Het recht van verdediging vereist dat een eiser schriftelijk standpunt kan innemen met betrekking tot de gevolgen van een prejudiciële beslissing op het verzoek van het Hof van Cassatie voor de door hem in zijn ontvankelijke memorie aangevoerde middelen. Hij kan geen nieuwe middelen aanvoeren of de draagwijdte van de reeds aangevoerde middelen wijzigen.

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190604-8

Trefwoorden: Jeugdbescherming – Persoonlijkheidsdossier – Aanwending

Samenvatting: Krachtens de artikelen 50 en 55 Jeugdbeschermingswet hebben de stukken van de procedures die de jeugdrechtbank kan hanteren en die betrekking hebben op de persoonlijkheid van de betrokken minderjarige en op het milieu waarin hij leeft, enkel tot doel om, in het belang van de minderjarige, de modaliteiten te bepalen voor het beheer van zijn persoon of zijn middelen die voor zijn opvoeding of behandeling geschikt zijn.

Het algemeen opzet van de Jeugdbeschermingswet en de aldus verduidelijkte finaliteit van de onderzoeken die zij toestaat, sluiten uit dat die stukken worden aangevoerd ter beoordeling van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de ouders van de minderjarige.

De aard van de onderzoeken, de inmenging die dat betekent in het privé- en gezinsleven en de vertrouwelijkheid die de wet eraan toekent teneinde de overdracht van een volledig opsporingsonderzoek aan de opdrachtgevende overheid te garanderen, verbieden de aanwending ervan voor eender welk ander doel dan dat waarvoor ze werden uitgevoerd.

2.5. Grondwettelijk Hof

Grondwettelijk Hof 16 mei 2019, www.const-court.be
--

Hyperlink: <http://www.const-court.be/public/n/2019/2019-067n.pdf>

Trefwoorden: Strafrecht - Strafrechtspleging - Hoger beroep tegen correctionele vonnissen - Middel van openbare orde met betrekking tot het ontbreken van misdrijf - Nieuw element

Samenvatting: Bij arrest van 5 oktober 2017 in zake het openbaar ministerie tegen M.D., waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 12 oktober 2017, heeft het Hof van Beroep te Luik de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 210 van het Wetboek van strafvordering artikel 13 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, in die zin geïnterpreteerd dat het de mogelijkheid beperkt voor het rechtscollege in hoger beroep om ambtshalve de middelen op te werpen die erin worden beoogd voor enkel de feiten die bij het rechtscollege aanhangig zijn gemaakt, hetgeen concreet, enerzijds, elke praktische draagwijdte aan de wetsbepaling ontnemt aangezien het tot de taak van de rechter behoort de feiten te kwalificeren die bij hem aanhangig zijn gemaakt en te zeggen of zij vaststaan, en, anderzijds, de feitenrechter verhindert om de relevantie te beoordelen van middelen van openbare orde die een weerslag kunnen hebben op de schuld van de beklaagde, met name wanneer die middelen worden ontdekt na het neerleggen van het verzoekschrift in hoger beroep dat de saisine van de rechter in hoger beroep beperkt ? ».

Het Hof zegt voor recht: Artikel 210 van het Wetboek van strafvordering schendt artikel 13 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, in zoverre de appelrechter niet ambtshalve een middel van openbare orde kan opwerpen met betrekking tot het gegeven dat de feiten geen misdrijf zijn wanneer dat een gevolg is van een nieuw element dat is opgedoken na de indiening van het

verzoekschrift in hoger beroep en wanneer de schuldvraag in dat verzoekschrift of in het grievenformulier niet is beoogd.

Grondwettelijk Hof 23 mei 2019, www.const-court.be

Hyperlink: <http://www.const-court.be/public/n/2019/2019-077n.pdf>

Trefwoorden: Strafrecht - Opschorting, uitstel en probatie - Uitstel - Herroeping - Verkeersmisdrijf - Voorwaarden

Samenvatting: Bij twee vonnissen van 19 maart 2018 in zake het openbaar ministerie tegen, enerzijds, A.P. en, anderzijds, D.G., waarvan de expedities ter griffie van het Hof zijn ingekomen op 4 april 2018 en 10 augustus 2018, heeft de Politierechtbank West-Vlaanderen, afdeling Veurne, de volgende identieke prejudiciële vragen gesteld :

« 1) Schendt het artikel 14 § 1ter van de Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in die zin dat in dit artikel 14 § 1ter bepaald wordt dat het gewoon uitstel en het probatie-uitstel kunnen herroepen worden indien diegene voor wie de maatregel is genomen wegens (1) een overtreding van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer of van haar uitvoeringsbesluiten of (2) tegelijkertijd wegens een overtreding van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer of van haar uitvoeringsbesluiten en wegens een overtreding van de artikelen 419 of 420 van het Strafwetboek, gedurende de proeftijd een nieuw misdrijf heeft gepleegd dat veroordeling krachtens de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer tot gevolg heeft gehad, en dit zonder enig onderscheid wat betreft de aard van het misdrijf of de zwaarte van de veroordeling, terwijl in het geval dat de maatregel genomen is wegens andere misdrijven dan deze vermeld in artikel 14 § 1ter van de Wet van 29 juni 1964, het uitstel overeenkomstig artikel 14 § 1bis van deze Wet pas kan herroepen worden indien gedurende de proeftijd een nieuw misdrijf gepleegd is dat veroordeling tot een effectieve hoofdgevangenisstraf van ten minste één maand en ten hoogste zes maanden of tot een gelijkwaardige straf die in aanmerking genomen wordt overeenkomstig artikel 99bis van het Strafwetboek, ten gevolge heeft gehad?

2) Schendt het artikel 14 § 3 van de Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in die zin dat in dit artikel 14 § 3 bepaald wordt dat de vordering tot herroeping van het uitstel wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden moet worden ingesteld uiterlijk binnen een jaar na het verstrijken van de termijn bepaald in artikel 8 van deze wet, terwijl in het geval van herroeping van het gewoon uitstel of het probatie-uitstel wegens het plegen van een nieuw misdrijf gedurende de proeftijd overeenkomstig artikel 14 § 1ter van deze wet, deze (verval-)termijn van 1 jaar bepaald in artikel 14 § 3 van deze wet niet geldt ? ».

Het Hof zegt voor recht: Artikel 14, § 1ter en § 3, van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Grondwettelijk Hof 28 mei 2019, www.const-court.be

Hyperlink: <http://www.const-court.be/public/n/2019/2019-088n.pdf>

Trefwoorden: Strafrecht - Politie over het wegverkeer - Recidiverende beklaagde - Nieuwe regeling

Samenvatting: Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 23 mei 2018 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 24 mei 2018, heeft O. V.D.E., bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. L. De Groote, advocaat bij de balie te Gent, beroep tot vernietiging ingesteld van de artikelen 11 en 26 van de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid (wijzigingen van artikel 38 van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij het koninklijk besluit van 16 maart 1968), bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 15 maart 2018.

Het Hof verwerpt de beroepen.

Grondwettelijk Hof 28 mei 2019, www.const-court.be

Hyperlink: <http://www.const-court.be/public/n/2019/2019-089n.pdf>

Trefwoorden: Strafrecht - Seksuele misdrijven - Minderjarige slachtoffers - Verschillen in de strafbaarstelling volgens de leeftijd van de minderjarige

Samenvatting: Bij vonnis van 4 juni 2018 inzake het openbaar ministerie tegen J.B., waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 12 juni 2018, heeft de Correctionele Rechtbank West-Vlaanderen, afdeling Brugge, sectie correctionele rechtbank, de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 379 lid 1 juncto artikel 100ter Strafwetboek het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel van artikel 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre dit artikel voorziet in de strafbaarstelling van degene die, teneinde de driften van een minderjarige boven de 16 te voldoen, deze minderjarige aanzet tot ontucht, zelfs indien dit gebeurt met toestemming van die minderjarige, terwijl diegene die seksuele betrekkingen heeft met een minderjarige tussen de 16 en de 18 jaar, met diens toestemming, niet strafbaar is ? ».

Het Hof zegt voor recht: Artikel 379, eerste lid, van het Strafwetboek, in samenhang gelezen met artikel 100ter van hetzelfde Wetboek, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet

Grondwettelijk Hof 28 mei 2019, www.const-court.be

Hyperlink: <http://www.const-court.be/public/n/2019/2019-090n.pdf>

Trefwoorden: Strafrecht - Europees aanhoudingsbevel - Vrijlating - Voorwaarden

Samenvatting: Bij arrest van 7 november 2018 in zake A.E., waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 20 november 2018, heeft het Hof van Cassatie de volgende prejudiciële vragen gesteld :

« 1. Schendt artikel 20, §§ 2, 3 en 4, van de wet van 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre die bepalingen aan de personen die krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel in hechtenis worden gehouden en wier overlevering aan de uitvaardigende Staat wordt uitgesteld om een in de artikelen 23 en 24 van de wet bedoelde reden, niet de mogelijkheid bieden om te verzoeken om hun voorwaardelijke invrijheidstelling of om hun invrijheidstelling tegen borgstelling, terwijl de personen die in hechtenis worden gehouden krachtens een beschikking van de onderzoeksrechter tot inhechtenisneming op grond van een Europees aanhoudingsbevel dat nog niet uitvoerbaar is verklaard, een dergelijk verzoek kunnen indienen ?

2. Schendt artikel 20, §§ 2, 3 en 4, van de wet van 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre die bepalingen aan de personen die krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel in hechtenis worden gehouden en wier overlevering aan de uitvaardigende Staat wordt uitgesteld om een in de artikelen 23 en 24 van de wet bedoelde reden, niet de mogelijkheid bieden om te verzoeken om hun voorwaardelijke invrijheidstelling of om hun invrijheidstelling tegen borgstelling, noch om te verzoeken om de hechtenis onder elektronisch toezicht uit te voeren, terwijl de in verdenking gestelde personen die onder aanhoudingsbevel worden geplaatst in het kader van een in België geopend gerechtelijk onderzoek, de onderzoeksgerechten die zich uitspreken over de handhaving van de voorlopige hechtenis of over de regeling van de rechtspleging, kunnen verzoeken om voorwaardelijk of tegen borgstelling in vrijheid te worden gesteld, of om het aanhoudingsbevel onder elektronisch toezicht ten uitvoer te leggen ? ».

Het Hof zegt voor recht: Artikel 20, §§ 2, 3 en 4, van de wet van 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in zoverre het aan de personen die krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel in hechtenis worden gehouden en wier overlevering aan de uitvaardigende Staat wordt uitgesteld met toepassing van artikel 24 van de wet van 19 december 2003, opdat in België vervolging kan worden ingesteld wegens een ander feit dan dat waarop het Europees aanhoudingsbevel betrekking heeft, niet de mogelijkheid biedt om te verzoeken om hun voorwaardelijke invrijheidstelling of om hun invrijheidstelling tegen borgstelling, noch om te verzoeken om de hechtenis onder elektronisch toezicht uit te voeren.

Grondwettelijk Hof 6 juni 2019, www.const-court.be

Hyperlink: <https://www.const-court.be/public/n/2019/2019-096n.pdf>

Trefwoorden: Strafrecht - Strafrechtspleging - Hoger beroep tegen correctionele vonnissen - Vergelijking met de situatie van het openbaar ministerie en die van de beklaagde

Samenvatting: Bij arrest van 24 oktober 2018 in zake F.M., waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 31 oktober 2018, heeft het Hof van Cassatie de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 203, §§ 1 en 2, van het Wetboek van strafvordering, in samenhang gelezen met artikel 204 van hetzelfde Wetboek, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, eventueel in samenhang gelezen met artikel 6, lid 1, van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, in zoverre, in geval van hoger beroep ingesteld door het openbaar ministerie of de burgerlijke partij, de beklaagde niet over een bijkomende termijn om hoger beroep in te stellen beschikt, terwijl een dergelijke termijn van tien dagen openstaat voor het openbaar ministerie en, in voorkomend geval, voor de burgerlijke partij in het geval dat de beklaagde hoger beroep instelt, en terwijl elk van die partijen de omvang van de aanhangigmaking bij de rechters in hoger beroep kan beperken ? ».

Het Hof zegt voor recht:

1. - In zoverre het, wanneer de procureur des Konings tussen de twintigste en de dertigste dag van de beroepstermijn hoger beroep instelt tegen een op tegenspraak gewezen vonnis, voor de beklaagde niet voorziet in eenzelfde bijkomende termijn, schendt artikel 203, § 1, van het Wetboek van strafvordering, in samenhang gelezen met artikel 204 van hetzelfde Wetboek, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6, lid 1, van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

- De gevolgen van die bepaling worden gehandhaafd voor de definitieve rechterlijke beslissingen op tegenspraak die gewezen zijn vóór de bekendmaking van dit arrest in het Belgisch Staatsblad.

Grondwettelijk Hof 27 juni 2019, www.const-court.be

Hyperlink: <https://www.const-court.be/public/n/2019/2019-102n.pdf>

Trefwoorden: Sociaal Strafrecht - Vaststelling en vervolging van de inbreuken - Bevoegdheden van de sociaal inspecteurs - Huisvisitatie - Voorwaarden

Samenvatting: Bij beschikking van 23 maart 2018, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 27 maart 2018, heeft een onderzoeksrechter van de Rechtbank van eerste aanleg Luik, afdeling Luik, de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 24 van het Sociaal Strafwetboek (wet van 6 juni 2010) de artikelen 10, 11, 15 en 22 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 6 en 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met artikel 14 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, in zoverre met name de verdachten die het voorwerp zouden uitmaken van een huiszoeking/huisvisitatie door de sociale inspectie op machtiging van de onderzoeksrechter, in het kader van een of meer inbreuken op het Sociaal Strafwetboek, zich in een situatie zouden bevinden waarin zij niet dezelfde rechten en waarborgen zouden genieten als de verdachten die het voorwerp zouden uitmaken van een huiszoeking die een onderzoeksrechter beveelt in het kader van zijn gerechtelijk onderzoek met betrekking tot een of meer inbreuken op het Strafwetboek en op andere strafrechtelijke wetgevingen, met inbegrip van het Sociaal Strafwetboek ? ».

Het Hof zegt voor recht: Artikel 24 van het Sociaal Strafwetboek schendt niet de artikelen 10, 11, 15 en 22 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 6 en 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met artikel 14 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten.

2.6. Raad van State

- Nihil

2.7. Hoven van beroep

A. Correctionele kamers

Gent 6 maart 2018, *RW* 2018-19, afl. 38, 1508-1510.

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Algemene rechtsbeginselen – Non bis in idem – Verval van de strafvordering – Voorwaarden

2. Strafvordering – Ontvankelijkheid – Non bis in idem – Voorwaarden – Eindbeslissing over de strafvordering

Samenvatting: 1. 2. Het beginsel «non bis in idem» leidt slechts tot het verval van de strafvordering wanneer de eerste beslissing een eindoordeel inhoudt over de strafvordering. Dit is niet het geval wanneer in de eerdere beslissing louter werd vastgesteld dat de zaak niet op een rechtsgeldige wijze bij de rechtbank aanhangig werd gemaakt, ook al werd in de procedure voor die rechtbank bijkomend onderzoek ten gronde gevoerd.

Antwerpen 30 januari 2019, *NC* 2019, afl. 2, 163-164.

Hyperlink:

Trefwoorden: Slagen en verwondingen – Pedagogische tik – Strafbaarheid

Samenvatting: Ook een 'pedagogische tik', te begrijpen als een lichte fysieke handeling, beperkt in tijd, gesteld met de intentie het gedrag van het kind te controleren of te corrigeren, maakt een strafbare slag uit in de zin van artikel 398 Sw.

B. Kamer van Inbeschuldigingstelling

KI Gent 13 februari 2018, *RW* 2018-2019, afl. 42, 1669-1671.

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Huiszoeking – Regelmatigheid – Voor het publiek niet-toegankelijke plaats – Oproep vanuit die plaats – Draagwijdte

2. Politie – Doorzoeking van gebouwen – Bevoegdheid van politieambtenaren in geval van ernstig en nakend gevaar voor rampen, onheil of schadegevallen of wanneer het leven of de lichamelijke integriteit van personen ernstig wordt bedreigd

Samenvatting: 1. en 2. Krachtens art. 1, 4° Huiszoekingswet van 7 juni 1969 en art. 27 van de wet 5 augustus 1992 op het politieambt mogen politieambtenaren steeds een voor het publiek niet-toegankelijke plaats betreden wanneer hieruit een oproep komt, alsook in geval van ernstig en nakend gevaar voor rampen, onheil of schadegevallen of wanneer het leven of de lichamelijke integriteit van personen ernstig wordt bedreigd. Die bevoegdheid dient ruim te worden uitgelegd, in die zin dat het volstaat dat er sprake is van omstandigheden die als een verzoek tot hulp kunnen worden geïnterpreteerd of laten vermoeden dat een tussenkomst vereist is.

KI Brussel 9 mei 2018, *RD*P 2019, afl. 5, 716-717.

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Informatique – procédure pénale – système informatique – données formant l’objet de l’infraction ou produites par l’infraction et contraires à l’ordre public ou aux bonnes mœurs – blocage d’un site Internet – information au responsable du site

2. Saisies et confiscations – site Internet – interdiction de l’accès ordonnée par les autorités judiciaires – mesure conservatoire – confiscation

Samenvatting: 1. L’obligation, qui n’est pas prescrite à peine de nullité des recherches visant le système informatique, d’informer le responsable d’un site informatique du fait que des données ont été rendues inaccessibles, vise l’hypothèse où cette mesure intervient à la suite d’une recherche dans le système informatique, mais non le cas où le site a été bloqué en application de l’article 39bis, § 6, du Code d’instruction criminelle. (C. i. cr., art. 39bis, §§ 6 et 7)

2. L’interdiction de l’accès à un site Internet, ordonnée par le procureur du Roi ou le juge d’instruction, et son maintien sont justifiés lorsqu’il existe des indices que ce site a été utilisé pour commettre les infractions, de sorte que sa confiscation par le juge du fond pourrait être ordonnée, sous la forme d’un blocage. (C. i. cr., art. 28sexies, § 3, 39bis, § 6, et 61quater, § 3; C. pén., art. 42, 1°)

KI Brussel 17 oktober 2018, *NC* 2019, afl. 2, 164-165.

Hyperlink:

Trefwoorden: Verwijzing naar het hof van assisen – Bevel tot gevangenneming – Elektronisch toezicht

Samenvatting: Het Grondwettelijk Hof heeft in zijn arrest van 21 december 2017 artikel 132, 1° Sv. vernietigd in zoverre het de raadkamer, uitspraak doende in het stadium van de regeling van de rechtspleging, niet toelaat aan de inverdenkinggestelde die tijdens de voorlopige hechtenis in een strafinrichting verblijft, het voordeel van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht toe te kennen. Gelet op het arrest van het Grondwettelijk Hof kan de inverdenkinggestelde voor de uitvoering van de gevangenneming onder elektronisch toezicht geplaatst worden, wat zijn voortdurende aanwezigheid op een bepaald adres, met uitzondering van de toegestane verplaatsingen, impliceert.

Geen enkele wetsbepaling van de wet op de voorlopige hechtenis laat toe voorwaarden op te leggen bij de uitvoering van een hechtenis onder de modaliteit van het elektronisch toezicht.

Met noot: LAUWENS, K., “Bevel tot gevangenneming onder elektronisch toezicht”, *NC* 2019, afl. 2, 165-167.

C. Burgerlijke kamers en kortgeding

- Nihil

2.8. Rechtbanken van eerste aanleg

A. Correctionele kamers

Corr. Brussel 8 november 2017, *P&R* 2019, afl. 1, 41-43.

Hyperlink:

Trefwoorden: Seksisme – Politieambtenaar – Smaad – Bedreiging – Weerspannigheid

Samenvatting: Een persoon die een vrouwelijke politieambtenaar tijdens een interventie in de publieke ruimte op zeer neerbuigende toon aanmaant een ander beroep te zoeken dat wel gepast is voor vrouwen en haar mond te houden aangezien hij niet met vrouwen wil praten, maakt zich schuldig aan seksisme.

Met noot: DE HERDT, J., “Veroordeling voor seksisme tegen een politieambtenaar: heeft de wet haar nut bewezen?”, *P&R* 2019, afl. 1, 43-48.

Corr. Oost-Vlaanderen (afd. Gent) 7 november 2018, *NC* 2019, afl. 2, 167-180.

Hyperlink:

Trefwoorden: Vrij verkeer van diensten binnen de Europese Unie – Detachering werknemers – Socialezekerheidsfraude – Toepassing Altun-rechtspraak Hof van Justitie – Fraus omnia corrumpit

Samenvatting: In het arrest Altun oordeelt het Hof van Justitie van de Europese Unie principieel dat fraus omnia corrumpit een algemeen Unierechtelijk beginsel is inzake de detachering van werknemers tussen lidstaten. Mits aan de door het Hof gestelde voorwaarden is voldaan, kan de rechter van de ontvangststaat die fraude vaststelt, de A1-verklaring buiten beschouwing laten indien de zendstaat de vraag tot heroverweging van die verklaring niet adequaat behandelt. Na onderzoek oordeelt de rechtbank dat hier aan deze voorwaarden is voldaan en legt zij de A1-verklaring naast zich neer.

Corr. Limburg (afd. Hasselt) 16 november 2018, *Limb.Rechtsl.* 2019, afl. 2, 153-160.

Hyperlink:

Trefwoorden: Strafrecht – HIV-besmetting – (On)opzettelijke slagen en verwondingen – Verkrachting – Schuldig verzuim – Oorzaak van het nadeel

Samenvatting: Een persoon die besmet is met het HIV-virus maakt zich enkel schuldig aan opzettelijke slagen en verwondingen indien hij bewust handelt met de bedoeling om zijn partner door onveilige seks met dit virus te besmetten (en ook besmet heeft).

Indien niet met zekerheid bewezen is dat de besmetting van het slachtoffer specifiek is veroorzaakt door de seksuele contacten met de verdachte, kan er geen sprake zijn van onopzettelijke slagen of verwondingen.

In geval van verkrachting wordt de penetratie gesteld op een persoon, die daar niet (geldig) in toestemt, strafbaar gesteld. Wanneer de toestemming op een ongeldige manier werd bekomen, onder meer door het gebruik van een list, zijnde een leugen of waarheidsvermomming, is zij aangetast en ongeldig. Een list kan ook bestaan in het verzwijgen van bepaalde informatie – in casu de HIV-besmetting – en daardoor de toestemming tot onbeschermd seksuele contacten ongeldig maken, indien aangetoond wordt dat het slachtoffer hiervan een breekpunt maakte en de dader dit wist. Of het slachtoffer al dan niet effectief besmet is geraakt, is daarbij irrelevant.

Indien de verdachte zijn partner niet op de hoogte bracht van zijn HIV-besmetting – die gevaarlijk en potentieel dodelijk is - is dit een vorm van strafbaar schuldig verzuimd.

Wanneer redelijkerwijze niet uitgesloten is dat het slachtoffer door een derde werd besmet, is de burgerlijke partijstelling ongegrond bij gebrek aan bewezen oorzakelijk verband vermits ze gesteund is op de schade opgelopen door zijn infectie.

Met noot: DELBROUCK, I., “Een leugen als vorm van list bij verkrachting en aanranding van de eerbaarheid”, *Limb.Rechtsl.* 2019, afl. 2, 158-160.

B. Raadkamer

- Nihil

C. Burgerlijke kamers en voorzitter in kortgeding

- Nihil

2.9. Hoven van Assisen

- Nihil

2.10. Buitenlandse rechtspraak

- Nihil

3. Rechtsleer

3.1. Overzichten van rechtsleer

- Nihil

3.2. Boeken

A. Nieuwe boeken i.v.m. strafrecht en strafprocesrecht

- Nihil

B. Nieuwe boeken i.v.m. strafrecht en strafprocesrecht in de bibliotheek

- BLOCH, A., *Het strafdossier, een straf dossier*, Brugge, Die Keure, 2019, 106 p.
- CARTUYVELS, Y., SLINGENEYER, T. (eds.), *Les alternatives à la detention en Belgique: Un état des lieux, à l'aune du Conseil de l'Europe*, Brussel, La Charte, 2017, 183 p.
- CARTUYVELS, Y., COLETTE-BASECQZ, N., NEDERLANDT, O., VANSILIETTE, F., *La loi du 5 mai 2014 relative à l'internement. Nouvelle loi, nouveaux défis : vers une véritable politique de soins pour les internés ?*, Brussel, La Charte, 2018, 273 p.
- VERSWEYVELT, A.-S., PUT, J., *Beroepsgeheim en hulpverlening*, Brugge, Die Keure, 2018, 368 p.

3.3. Bijdragen in boeken of tijdschriften (inclusief noten)

A. Bijdragen i.v.m. internationaal en Europees strafrecht en strafprocesrecht

- Nihil

B. Bijdragen i.v.m. algemeen strafrecht

- DESTERBECK, F., « Het fiscaal strafrecht andermaal hervormd », *Actua Leges* 2019, afl. 22.
- ROZIE, J., “Artikel 60 Sw. m.b.t. de meerdaadse samenloop van wanbedrijven: strijdig met het gelijkheids- en het proportionaliteitsprincipe?”, *NC* 2019, afl. 2, 93-104.
- SPRIET, B., “Penaal beroepsverbod ex KB nr. 22 van 24 oktober 1934, mede bij een voortgezet misdrijf”, *RABG* 2019, afl. 2, 595-606. (noot bij Cass. 11 september 2018)
- VANDERHAEGHEN, A., “Kaalplukwet krijgt upgrade”, *Juristenkrant* 2019, afl. 391, 6.
- VANDERMEERSCH, D., BEERNAERT, M.-A., “La loi du 5 mai 2019 insérant dans le Code pénal un article 55bis: un nouvel essai manqué pour pallier les discriminations épinglées par la Cour constitutionnelle en matière de récidive”, *JT* 2019, afl. 24, 490-493.

C. Bijdragen i.v.m. bijzonder strafrecht

- AUDENAERT, N., DE BONDT, W., “Koffiedik kijken: ‘freedom of (hate/political) speech’ in botsing met antidiscriminatiewetgeving en het recht op een eerlijk proces?”, *T.Strafr.* 2019, afl. 2, 100-118.
- BLOCKX, F., “Het beroepsgeheim na ‘Potpourri V’: meer vragen dan antwoorden”, *P&R* 2019, afl. 1, 3-8.
- DE HERDT, J., “Veroordeling voor seksisme tegen een politieambtenaar: heeft de wet haar nut bewezen?”, *P&R* 2019, afl. 1, 43-48. (noot bij Corr. Brussel 8 november 2017)
- DELBROUCK, I., “Een leugen als vorm van list bij verkrachting en aanranding van de eerbaarheid”, *Limb.Rechtsl.* 2019, afl. 2, 158-160. (noot bij Corr. Limburg (afd. Hasselt) 16 november 2018)
- FLAMME, J., “Nieuwe wet op strafbare genocide-ontkenning is weerzinwekkend”, *Juristenkrant* 2019, afl. 388, 13.
- PETERSEN, J., “Naar nieuwe verbale uitingsmisdrijven in de strijd tegen terreur?”, *NC* 2019, dossier april, 50-74.
- ROYER, S., YPERMAN, W., “Terrorismebestrijding en het legaliteitsbeginsel: is het nog duidelijk?”, *NJW* 2019, afl. 402, 391-392. (noot bij GwH 14 maart 2019, zie ed. 154)
- SAELENS, R., “Filmen van politiebeambten en de bescherming van persoonsgegevens. Niet verboden wil niet zeggen zonder meer toegelaten”, *P&R* 2019, afl. 1, 38-40.
- VASSEUR, R., “Fotograferen onder de rok (nog steeds) geen strafbaar voyeurisme”, *Juristenkrant* 2019, afl. 389, 1. (noot bij Corr. West-Vlaanderen (afd. Brugge) 16 april 2019, onuitgeg.)
- VERBRUGGEN, F., ROYER, S., “Veroordeling Skype niet verbroken, vele vragen blijven onbeantwoord”, *RW* 2018-19, afl. 37, 1442-1443.
- VERHELLEN, J., DEN HAESE, S., “De wet frauduleuze erkenningen – Nieuw hoofdstuk in de strijd tegen het gebruik van het familierecht voor verblijfsrechtelijke doeleinden”, *RW* 2018-19, afl. 43, 1682-1697.

- WILLAERT, K., “De bestraffing van piraterij: een zoektocht naar toenemende uniformiteit”, *T.Strafr.* 2019, afl. 3, 138-146.

D. Bijdragen i.v.m. strafprocesrecht

- BERKMOES, H., “Bescherming door afscherming: de afscherming van (bepaalde) identiteits- en andere gegevens van (bepaalde) leden van de politiediensten en andere actoren in het strafproces”, *P&R* 2019, afl. 1, 9-22.
- BERKMOES, H., “ ‘Saints in space...’: het Sinterklaasarrest van 6 december 2018 van het Grondwettelijk Hof over de Kerstmis(cyber)wet van 25 december 2016”, *P&R* 2019, afl. 1, 29-36. (noot bij GwH 6 december 2018, zie ed. 152)
- BLOCH, A., “Voor een gemotiveerde beslissing van de politierechter over de keuze en de maat van de straf”, *T.Strafr.* 2019, afl. 3, 156-157. (noot bij Cass. 27 november 2018)
- BOSLY, H.D., “La protection de l’identité des policiers”, *RDP* 2019, afl. 6, 723-773.
- DE SMET, B., “Het begrip ‘wettige verschoning’ van artikel 187, §6, 1° Sv. als criterium voor ongedaan verzet”, *T.Strafr.* 2019, afl. 3, 164-168. (noot bij Cass. 27 februari 2019)
- DE WAEL, F., “Een analyse omtrent de draagwijdte van het geheime karakter van het vooronderzoek in strafzaken in tijden van sociale media”, *NC* 2019, dossier april, 75-115.
- FORGET, C., “La collecte de preuves sur le darknet et les espaces «accessibles au public»”, *RDP* 2019, afl. 5, 705-715. (noot bij Cass. 28 maart 2017, zie ed. 144)
- GOOSSENS, F., BOLLENS, S., DE SCHEPPER, W., DE SOUTER, V., “Salduzplus gewikt en gewogen door de praktijk (verslag van een panelgesprek van 29 november 2018)”, *P&R* 2019, afl. 1, 23-28.
- HOET, P., “Geen verrijzenis van verjaarde feiten: GwH 4 april 2019”, *Actua Leges* 2019, afl. 25.
- HOET, P., “Verstek, vertegenwoordiging en verzet bij de uitvoering van de internering (vergeleken met de strafvervolging en de strafuitvoering)”, *T.Strafr.* 2019, afl. 2, 87-99.
- LAMBERIGTS, S., “Rechtspersonen en hun zwijgrecht: geen onoverkomelijk obstakel voor vervolging”, *Juristenkrant* 2019, afl. 389, 12.
- LAMBRECHTS, J., “Rechtsplegingsvergoeding en hoger beroep: Grondwettelijk Hof trekt logische lijn verder”, *RABG* 2019, afl. 2, 612-620. (noot bij GwH 22 november 2018, zie ed. 152)
- LAUWENS, K., “Bevel tot gevangenneming onder elektronisch toezicht”, *NC* 2019, afl. 2, 165-167. (noot bij KI Brussel 17 oktober 2018)
- MOINIL, J., “L’utilisation de preuves issues d’un autre dossier et le respect du contradictoire”, *RDP* 2019, afl. 6, 818-823. (noot bij EHRM 17 april 2018)
- NEVENS, K., “De strafvervolging van grensoverschrijdende socialezekerheidsfraude: over Altun, de beoordelingsvrijheid van de strafrechter en de autonomie van het strafrecht”, *NC* 2019, afl. 2, 125-147.
- VAN DOOREN, E., “Grondwettelijk Hof bevestigt onmiddellijke bevoegdheid van de kamer van inbeschuldigingstelling bij voorrecht van rechtsmacht”, *RABG* 2019, afl. 2, 684-688. (noot bij GwH 28 februari 2019, zie ed. 154)
- VAN HERPE, R., “Europees aanhoudingsbevel, voortgezette hechtenis en beslissingstermijn van 90 dagen”, *NJW* 2019, afl. 401, 335. (noot bij HvJ 12 februari 2019, zie ed. 153)

- VAN OVERBEKE, S., “De beklaagde of in verdenkinggestelde als eiser tot schadeloosstelling in de strafprocedure: een reeds oude eend in de strafrechtelijke bijt”, *RW* 2018-19, afl. 38, 1502-1508. (noot bij Cass. 20 december 2017, zie ed. 151)
- VAN PUYENBROECK, L., “Toezeggingen aan medewerkers met het gerecht. Een eerste analyse van de wet van 22 juli 2018 en de vraag naar de legitimiteit van het gebruik van spijtoptanten”, *NC* 2019, afl. 2, 105-124.
- VAN VOLSEM, F., “De ondertekening en de uitspraak van vonnissen en arresten in politie- en correctionele zaken door een collegiale kamer”, *RABG* 2019, afl. 2, 639-654. (noot bij Cass. 22 januari 2019, zie ed. 153)
- VANWALLEGHEM, P., “Ongedaanverklaring verzet blijft uitzonderlijk”, *Juristenkrant* 2019, afl. 390, 6. (noot bij Cass. 3 april 2019 (P.19.0032.F))
- VEECKMANS, K., “Buitengewoon verzet: een adequaat rechtsmiddel”, *NC* 2019, dossier april, 1-49.
- VEREECKE, V., “De schriftelijke vordering tot verbeurdverklaring van vermogensvoordelen en de conclusietermijnen in strafzaken”, *RABG* 2019, afl. 2, 656-662. (noot bij Cass. 29 januari 2019, zie ed. 153)
- VEREECKE, V., “Wettige reden ter verschoning bij ongedaanverklaring van het verzet in strafzaken”, *RABG* 2019, afl. 2, 665-671. (noot bij Cass. 29 januari 2019)
- VROMAN, F., “Hechtenis onder elektronisch toezicht in het kader van de procedure voorlopige invrijheidstelling”, *T.Strafr.* 2019, afl. 2, 130-131. (noot bij Cass. 17 oktober 2018)

E. Gemengde of andere bijdragen

- HENRY, P., “La transparence administrative confrontée au secret professionnel”, *JLMB* 2019, afl. 24, 1149-1154.
- RAP, S., “Heilige graal of werkelijkheid? Het recht om gehoord te worden voor kinderen in juridische procedures”, *TJK* 2019, afl. 2, 131-134.
- RODRIGUEZ, M., “Het Valentijnsarrest: het strafgeding en de navolgende burgerlijke procedure, dan toch niet meer hand in hand? Over de verregaande relativisering van het gezag van strafrechtelijk gewijsde door het Grondwettelijk Hof”, *T.Strafr.* 2019, afl. 2, 121-125 (noot bij GwH 14 februari 2019, zie ed. 153)
- VANDEVELDE, M., “Raad van State maakt detentie van kinderen zonder papieren onmogelijk”, *Juristenkrant* 2019, afl. 388, 3. (noot bij RvS 4 april 2019, niet opgenomen)
- VERNIERS, E., “Verbod op onverdoofd slachten: wachten op Luxemburg”, *Juristenkrant* 2019, afl. 388, 2. (noot bij GwH 4 april 2019, niet opgenomen)

F. Strafrecht in het buitenland

- VAN DEN BRINK, Y.N., “Tussen strafrecht en hulpverlening – Grondslagen, praktijk en schurende paradigma’s in het Nederlandse jeugdstrafrecht”, *TJK* 2019, afl. 2, 144-163.

3.4. Belangrijke evoluties in andere rechtstakken of belangrijke artikelen over het recht

- Nihil

3.5. Varia

- BOONE, R., “Antwerpse rechtbank opent multidisciplinair loket”, *Juristenkrant* 2019, afl. 389, 3.
- DAL, G.-A., “L’anonymisation des décisions de justice”, *JT* 2019, afl. 22, 441.
- DOCQUIR, B., « Quelques observations complémentaires sur la publication des décisions », *JT* 2019, afl. 22, 449.
- MONT, J., « RGPD : faut-il anonymiser la jurisprudence publiée ? », *JT* 2019, afl. 22, 442-449.
- NDUWIMANA, M., « Chronique de criminologie. Le contrôle social de la maternité issue de viol d’après-guerre au Burundi », *RDP* 2019, afl. 6, 774-793.
- NELISSEN, B., “Hervorming tuchtrecht magistraten: plus est en nous!”, *Juristenkrant* 2019, afl. 388, 10.
- TANGE, C., « Chronique de criminologie. Les analystes civiles de la police locale belge. Acteurs emblématiques d’une modernisation ambivalente », *RDP* 2019, afl. 5, 543-568.